Sfântul ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei

(15 mai)

Sfântul Iacob putneanul este un dar neprețuit, pe care Dumnezeu l-a făcut poporului român și Bisericii. Viața și faptele sale sfinte nu au rămas ascunse sub obroc, ci sunt o pildă de slujire a lui Dumnezeu, din toată inima și din toată puterea, prin toate darurile cu care marele ierarh a fost înzestrat. Cu prilejul împlinirii a 550 de ani de la întemeierea Mănăstirii Putna, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât, în ședința sa din 6-7 iunie 2016, trecerea mitropolitului Iacob putneanul în rândul Sfinților, cu zi de prăznuire la 15 mai, ziua trecerii sale la cele veșnice.

Index

Slujba Sfântului ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei 4
La Vecernia mică 4
La Vecernia mare 6
Utrenia Sfântului ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei 13
Canonul Sfântului ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei 18
Acatistul Sfântului ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei 29
Rugăciune 39
Imnografie 42
Sinaxar - Viața Sfântului Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei 43
Arhid. Ştefan Sfarghie - Sinaxar - Sfântul cuvios Pahomie cel mare; Sfântul ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei 46
Iulian Dumitraşcu - Calendar Ortodox - Sfântul cuvios Pahomie cel mare; Sfântul ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei 48
Sfântul ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei - Viața 51
„Sfinte Iacob, de vrei tu, poți să îl vindeci pe fratele nostru!” 73
orthodoxwiki – Sfântul ierarh Iacob, putneanul 75
Sfântul ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei - Cuvinte duhovnicești 80
Sfântul ierarh Iacob putneanul - Mângâierea pământească degrabă piere, iar mângâierea Preasfântului Duh întru Domnul pururea mângâie 80
Cuvânt al Sfântului Iacob putneanul către părinții Sfintei Mănăstiri Putna..83
Sfântul ierarh Iacob putneanul și Sfinţii cuvioși Sila, Paisie și Natan - Sfinte moaște.....85
Ultimul parastas pentru Sfinţii putneni 95
Canonizarea Sfinţilor putneni.....98
Canonizarea Sfinţilor putneni Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei şi a colaboratorilor săi, cuvioşii: Sila, Paisie şi Natan 98
PF Părinte Daniel - Sfinții canonizați astăzi au primit de la Dumnezeu apa cea vie și-au transformat-o în izvor de apă curgătoare către viața veșnică 107
Tomosul sinodal pentru proclamarea canonizării Sfântului ierarh Iacob, putneanul 117
Tomosul sinodal pentru proclamarea canonizării Sfinţilor cuvioşi: Sila, Paisie și Natan 124
Cătălin Acasandrei - Mitropolitul Iacob putneanul - sfântul român care a blestemat un impozit.....131
Arhimandritul Melchisedec Velnic: Amândoi ctitorii Mănăstirii Putna sunt astăzi sfinți.....137

Înaltpreasfințitul Teofan, mitropolitul Moldovei și Bucovinei: „Mângâiați-vă întru Domnul, căci întru Domnul este singura mângâiere!” 139
Pr. Eugeniu Rogoti - Sfântul ierarh Iacob, cărturar şi nou ctitor al Putnei 145
Icoane 162

Slujba Sfântului ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei

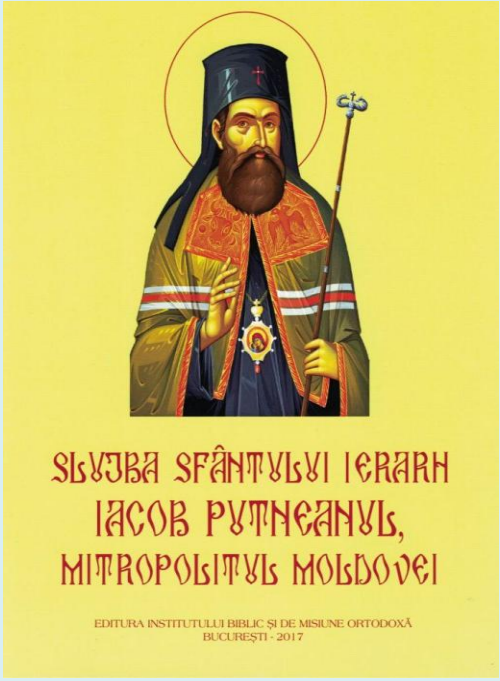

La Vecernia mică

1. Doamne, strigat-am către Tine, auzi-mă; ia aminte la glasul rugăciunii mele, când strig către Tine.
2. Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămâia înaintea Ta; ridicarea mâinilor mele, jertfă de seară.
3. Pune Doamne, strajă gurii mele şi uşă de îngrădire, împrejurul buzelor mele.
4. Să nu abaţi inima mea spre cuvinte de vicleşug, ca să-mi dezvinovăţesc păcatele mele; iar cu oamenii cei care fac fărădelege nu mă voi însoţi cu aleşii lor.
5. Certa-mă-va dreptul cu milă şi mă va mustra, iar untdelemnul păcătoşilor să nu ungă capul meu; că încă şi rugăciunea mea este împotriva vrerilor lor.
6. Prăbuşească-se de pe stâncă judecătorii lor. Auzi-se-vor graiurile mele că s-au îndulcit,
7. Ca o brazdă de pământ s-au rupt pe pământ, risipitu-s-au oasele lor lângă iad.
8. Căci către Tine, Doamne, Doamne, ochii mei, spre Tine am nădăjduit, să nu iei sufletul meu.
9. Păzeşte-mă de cursa care mi-au pus mie şi de smintelile celor ce fac fărădelege.
10. Cădea-vor în mreaja lor păcătoşii, ferit sunt eu până ce voi trece.

Stihirile pe 4, glasul 1:

Podobie: Ceea ce eşti bucuria cetelor cereşti şi pe pământ oamenilor tare folositoare, prea curată Fecioară miluieşte-ne pe noi cei ce scăpăm la tine. Că nădejdile noastre, după Dumnezeu, întru tine le-am pus, Născătoare de Dumnezeu.

Cum se arată primăvara peste pământ, înviind toată firea şi odrăslind bucurie, astfel slăvită prăznuirea ta de acum se arată creştinilor, cu miresme slăvite şi cântări duhovniceşti, Iacob fericite, veselindu-ne (de două ori).

Pe Sfântul Iacob putneanul, pe vasul harului, pe cel împreună ctitor cu Ştefan voievod veniţi toti credincioşii să îl cinstim în cântări de laudă, că solitor se arată către Dumnezeu pentru cei ce îl cinstesc pe el. Cu netrupeştile cete veselindu-te acum şi înălţând în ceruri întreita cântare Atotţiitorului Dumnezeu, nu-i uita, ierarhe, pe cei ce săvârşesc cu evlavie prea cinstită pomenirea ta.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Astăzi ne-a răsărit, ca un luceafăr al Zilei celei neînserate şi ca o stea a Soarelui celui mare, minunatul Iacob ierarhul. Veniţi, dar, adunându-ne, cinstită prăznuirea lui să o săvârşim duhovniceşte şi în cântări să-l lăudăm, că se roagă pururea pentru sufletele noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin, a praznicului

La Stihoavnă

Stihirile, glasul al 2-lea:

Podobie: Casa Efratei, cetate sfântă, a proorocilor mărire; împodobeşte-ţi casa întru care Cel dumnezeiesc se naşte.

Luceafăr Putnei te-ai arătat, fericite, lumina Zilei neînserate strălucind-o cu sfântă prăznuirea ta.

Stih: Lăuda-se-vor cuvioşii întru slavă şi se vor veseli în aşternuturile lor.

Stând ca un ierarh acum la tronul slavei, de la Domnul mijloceşte-ne iertare de păcate şi milă, Sfinte Iacob.

Stih: Cântaţi Domnului cântare nouă, lauda Lui în adunarea celor cuvioşi.

Lăcaş al iubirii de oameni, întru Domnul, şi vas al înţelepciunii celei de sus te-ai arătat, Sfinte Iacob prea minunate.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Părinte şi Fiule şi Duhule, Preasfântă Treime si Unime, pe cei ce cântă Ţie de-a pururea, miluieşte-i.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin, a praznicului sau aceasta, asemenea

Maica lui Dumnezeu, ceea ce România a doua ta grădină o ai numit, păzeşte-o pururea de cel viclean.

Troparul Sfântului, glasul al 3-lea: Grija cea lumească lepădând şi viaţă pustnicească trăind, ca un bun păstor turma cea cuvântătoare a Moldovei ai păzit, pentru aceasta cu îngerii în ceruri te veseleşti, Sfinte ierarhe Iacob, arhiereul lui Hristos; roagă-te pentru sufletele noastre.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin, a praznicului

Ectenia şi Apolisul.

La Vecernia mare

Psalmul 103

1. Binecuvântează, suflete al meu, pe Domnul! Doamne, Dumnezeul meu, măritu-Te-ai foarte.
2. Întru strălucire şi în mare podoabă Te-ai îmbrăcat; Cel ce Te îmbraci cu lumina ca şi cu o haină;
3. Cel ce întinzi cerul ca un cort; Cel ce acoperi cu ape cele mai de deasupra ale lui;
4. Cel ce pui norii suirea Ta; Cel ce umbli peste aripile vânturilor;
5. Cel ce faci pe îngerii Tăi duhuri şi pe slugile Tale pară de foc;
6. Cel ce ai întemeiat pământul pe întărirea lui şi nu se va clătina în veacul veacului.
7. Adâncul ca o haină este îmbrăcămintea lui; peste munţi vor sta ape.
8. De certarea Ta vor fugi, de glasul tunetului Tău se vor înfricoşa.
9. Se suie munţi şi se coboară văi, în locul în care le-ai întemeiat pe ele.

10. Hotar ai pus, pe care nu-l vor trece şi nici nu se vor întoarce să acopere pământul.
11. Cel ce trimiţi izvoare în văi, prin mijlocul munţilor vor trece ape;
12. Adăpa-se-vor toate fiarele câmpului, asinii sălbatici setea îşi vor potoli.
13. Peste acelea păsările cerului vor locui; din mijlocul stâncilor vor da glas.
14. Cel ce adapi munţii din cele mai de deasupra ale Tale, din rodul lucrurilor Tale se va sătura pământul.
15. Cel ce răsări iarbă dobitoacelor şi verdeaţă spre slujba oamenilor;
16. Ca să scoată pâine din pământ şi vinul veseleşte inima omului;
17. Ca să veselească faţa cu untdelemn şi pâinea inima omului o întăreşte.
18. Sătura-se-vor copacii câmpului, cedrii Libanului pe care i-ai sădit; acolo păsările îşi vor face cuib.
19. Locaşul cocostârcului în chiparoşi. Munţii cei înalţi adăpost cerbilor, stâncile scăpare iepurilor.
20. Făcut-ai luna spre vremi, soarele şi-a cunoscut apusul său.
21. Pus-ai întuneric şi s-a făcut noapte, când vor ieşi toate fiarele pădurii;
22. Puii leilor mugesc ca să apuce şi să ceară de la Dumnezeu mâncarea lor.
23. Răsărit-a soarele şi s-au adunat şi în culcuşurile lor se vor culca.
24. Ieşi-va omul la lucrul său şi la lucrarea sa până seara.
25. Cât s-au mărit lucrurile Tale, Doamne, toate cu înţelepciune le-ai făcut! Umplutu-s-a pământul de zidirea Ta.
26. Marea aceasta este mare şi largă; acolo se găsesc târâtoare, cărora nu este număr, vietăţi mici şi mari.
27. Acolo corăbiile umblă; balaurul acesta pe care l-ai zidit, ca să se joace în ea.
28. Toate către Tine aşteaptă ca să le dai lor hrană la bună vreme.
29. Dându-le Tu lor, vor aduna, deschizând Tu mâna Ta, toate se vor umple de bunătăţi;
30. Dar întorcându-ţi Tu faţa Ta, se vor tulbura; lua-vei duhul lor şi se vor sfârşi şi în ţărână se vor întoarce.
31. Trimite-vei duhul Tău şi se vor zidi şi vei înnoi faţa pământului.
32. Fie slava Domnului în veac! Veseli-se-va Domnul de lucrurile Sale.
33. Cel ce caută spre pământ şi-l face pe el de se cutremură; Cel ce se atinge de munţi şi fumegă.
34. Cânta-voi Domnului în viaţa mea, cânta-voi Dumnezeului meu cât voi fi.
35. Plăcute să-I fie Lui cuvintele mele, iar eu mă voi veseli de Domnul.
36. Piară păcătoşii de pe pământ şi cei fără de lege, ca să nu mai fie. Binecuvântează, suflete al meu, pe Domnul.

Şi ectenia mare, cântăm: Fericit bărbatul…, starea întâi. La Doamne strigat-am..., Stihirile pe 8;

Stihirile ierarhului, glasul al 2-lea:

Podobie: Când de pe lemn, mort Te-ai pogorât, cel din Arimateea pe Tine, viaţa tuturor, cu smirnă şi cu giulgiu Te-a înfăşurat, Hristoase şi cu dragoste s-a îndemnat a săruta, cu inima şi cu buzele, trupul Tău cel nestricat. Însă fiind cuprins de frică, se bucura strigând către Tine: Slavă smereniei Tale, iubitorule de oameni!

Astăzi prăznuire nouă şi slăvită săvârşim la Putna, care ca soarele luminează mulţimile dreptcredincioşilor, pomenirea prea bunului ierarh, Sfântul Iacob, cel blând, răbdător şi râvnitor în Hristos, care se arată rugător prea fierbinte către Dumnezeu pentru cei ce îl cinstesc cu evlavie.

Cetei ierarhilor din cer, ca un ierarh te-ai adăugat, prea milostiv şi smerit, Marelui Arhiereu slujind în cele de jos, şi cu cetele Sfinţilor acum, fericite, jertfa cea de laudă aduci Acestuia; deci, înaintea Lui mâinile ridicând cu îndrăznire, pentru noi mijloceşte, spre milostivire plecându-L.

Slujitor credincios te-ai făcut Celui ce pe Cruce de voie S-a răstignit pentru noi, însuţi răstignindu-te cu vieţuirea ta; că, urmând Aceluia în iubire de oameni, păstor sprijinitor te-ai arătat turmei cuvântătoare, Sfinte Iacob; pentru aceasta roagă-te lui Hristos să-i dăruiască iertare de greşeli, pururea din primejdii izbăvind-o.

Alte **Stihiri**, glasul al 4-lea:

Podobie: Ca pe un viteaz...

Răsădit la izvoarele cele vii ale harului, sfinte, pom bun după roade te-ai arătat, şi întru Duhul ai odrăslit mlădiţe vii pe Sila şi pe Natan şi pe blândul Paisie; cu aceştia acum, bucurându-te în ceruri, sfinte, mijloceşte iertare celor ce săvârşesc pomenirea ta.

Cu zdrobirea de inimă ai zdrobit prea cumplitele năvăliri diavoleşti, Sfinte Iacob şi cu post nevoindu-te, ai strunit a trupului înclinare spre păcat, întărindu-te pururea de la Duhul Sfânt; de al cărui har învredniceşte-i şi pe cei care îţi cântă, sfinte, cu credinţă si cu dragoste.

După schimă Eftimie te-ai numit, pe deplin văzând adevărul lucrurilor cu numele; că dovedind bună inimă în toate ispitele, părinte, ai veselit inimile credincioşilor prin cuvântul tău şi prin fapte, sfinte ierarhe, deci şi inimile noastre cu harul tău veseleşte-le.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Mintea ta, cu voirile cele spre dumnezeieşti lucrări, prin credinţă fiind împodobită, de Dumnezeu înţelepţite, şi luminat îndumnezeită, prea slăvite, deşi era întru muritoare şi stricăcioasă fiinţă, la nestricăciune a gândit, prea înţelepte, şi a câştigat strălucirea celor fără de trupuri, cu nepătimirea încununându-se. Pentru aceasta, părinte ierarhe Iacob, dobândind îndrăznire către Domnul, roagă-te pururea pentru cei ce cu credinţă cinstesc pomenirea ta.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin, a praznicului

Vohod: Lumină lină a sfintei slave a Tatălui ceresc, Celui fără de moarte, a Sfântului, Fericitului, Iisuse Hristoase, venind la apusul soarelui, văzând lumina cea de seară, lăudăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Dumnezeu; vrednic eşti în toată vremea a fi lăudat de glasuri cuvioase, Fiul lui Dumnezeu, cel ce dai viaţă, pentru aceasta lumea Te slăveşte.

Prochimenul zilei

Paremiile

Din **înţelepciunea lui Solomon**, citire: (3:1-9)

Sufletele drepţilor sunt în mâna lui Dumnezeu şi chinul nu se va atinge de ele. În ochii celor nepricepuţi ei au părut că sunt morţi şi a fost socotită nenorocire ieşirea lor şi nimicire plecarea lor dintre noi, dar ei sunt în pace. Şi chiar dacă înaintea feţei oamenilor au primit chinuri, nădejdea lor este plină de nemurire; şi, puţin fiind pedepsiţi, cu mari binefaceri vor fi dăruiţi, că Dumnezeu i-a încercat si i-a aflat vrednici de El. Ca aurul în topitoare i-a lămurit şi ca pe o jertfă de ardere întreagă i-a primit. Şi în vremea cercetării lor vor străluci şi vor fi ca scânteile ce aleargă pe mirişte. Judeca-vor neamuri şi vor stăpâni popoare şi Domnul va împărăţi peste ei în veci. Cei ce nădăjduiesc spre El vor înţelege adevărul şi credincioşii vor rămâne lângă El în iubire; că har şi milă va dărui cuvioşilor Lui şi va purta grijă de aleşii Săi.

Din **înţelepciunea lui Solomon**, citire: (5:15 - 6: 3)

Drepţii în veci vor fi vii şi răsplata lor este întru Domnul, iar Cel preaînalt poartă grijă de ei. Pentru aceasta, vor primi împărăţia luminii şi cununa frumuseţii din mâna Domnului; căci cu dreapta Sa îi va acoperi şi cu braţul Său îi va ocroti. Va lua râvna Lui în loc de armă si va întrarma făptura spre izbândă asupra vrăjmaşilor.

Îmbrăca-Se-va ca într-o platoşă cu dreptatea şi îşi va pune coif judecata cea nefăţarnică.

Va lua cuvioșia ca pavăză nebiruită şi va ascuţi cumplita mânie ca o sabie; şi lumea va porni război împreună cu El asupra celor fără de minte. Ca nişte săgeţi bine îndreptate, fulgerele vor porni din nori, ca dintr-un arc bine încordat, și vor lovi la țintă. Și din mânia Sa, ca dintr-o praştie, va fi aruncat noian de grindină.

Se va întărâta asupra lor apa mării şi râurile îi vor îneca deodată. Va sta împotriva lor duhul Puterii şi ca o vijelie îi va risipi. Astfel, fărădelegea va pustii tot pământul şi răutatea va răsturna tronurile celor puternici. Auziţi, dar, împăraţi, şi înţelegeţi! Învăţaţi-vă judecători ai marginilor pământului! Ascultaţi, cei ce stăpâniţi mulţimi și cei ce vă trufiți cu mulţimea popoarelor. Că de la Domnul s-a dat vouă stăpânirea, şi puterea de la Cel preaînalt.

Din **înţelepciunea lui Solomon**, citire: (4: 7-15)

Dreptul, de va ajunge să se sfârşească, întru odihnă va fi. Că bătrâneţea cinstită nu este cea dată de lungimea vieţii, nici nu se măsoară după numărul anilor. Ci căruntețea este, la oameni, înţelepciunea, iar vârsta bătrâneţii este viața neîntinată. Ajungând plăcut lui Dumnezeu, Domnul l-a iubit şi, fiindcă trăia între păcătoşi, l-a mutat.

Răpit a fost, ca nu cumva răutatea să-i schimbe gândul, nici înşelăciunea să nu îi amăgească sufletul. Că vraja răutăţii întunecă cele bune şi ameţeala poftei schimbă mintea cea fără de răutate. Ajungând în scurtă vreme la desăvârşire, dreptul a dobândit o viaţă împlinită, cum alţii n-au izbutit în ani îndelungaţi. Plăcut era Domnului sufletul lui. Pentru aceasta, s-a grăbit să iasă din mijlocul răutăţii. Iar popoarele, văzând, n-au priceput şi nici n-au pus în gând una ca aceasta: că har și milă va dărui Domnul aleşilor Lui și va purta grijă de cuvioşii Săi.

La Litie

Stihirile, glasul 1, însuşi-glasul:

Veselește-te în Domnul, fericită obște a Mănăstirii Putna, și duhovnicește saltă și cântă; că astăzi ca o primăvară a venit la tine, cu minunata mireasmă a florilor Raiului și cu dumnezeieștile cântări cele de acolo, pomenirea ierarhului Iacob, care ca o aleasă floare a înflorit și tuturor bună mireasmă a harului revarsă, veselind sufletele celor ce cu credinţă săvârșesc cinstită pomenirea sa.

Ca o albină neostenită, din florile dumnezeieştilor Scripturi adunând mierea cuvintelor celor de Dumnezeu insuflate, tuturor ai dăruit-o; şi sufletele cele neînvăţate luminându-le cu lumina cunoştinţei, pe calea vieţii le-ai îndreptat, ca să slăvească pe Cel în Treime slăvit: pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Preasfântul Duh.

Glasul al 2-lea: Cu toiagul dreptăţii şi al înţelepciunii păstorind, ierarhe Iacob, şi cu iubire de oameni sufletul punându-ţi pentru oile tale, jugul cel greu al dajdiei l-ai înlăturat, către jugul cel uşor al lui Hristos pe toţi îndreptându-i; şi buna-cuviinţă a casei Domnului iubind, ca un lucrător bine credincios în via Lui, cu timp şi fără timp, toate le-ai împlinit; pentru aceasta astăzi, ca pe un mare ocrotitor al Moldovei te cinstim cu dragoste.

Veniţi, credincioşilor, să ne veselim duhovniceşte şi să cântăm lui Dumnezeu, Mântuitorului nostru, Celui ce minunat S-a arătat întru Sfinţii Săi, slăvind pe cei ce L-au slăvit; că astăzi Ştiutorul tainelor celor ascunse, ca pe o făclie purtătoare de lumină arată Bisericii pe bineplăcutul Său; care, de văpaia dragostei celei dumnezeieşti aprinzându-se, tuturor a strălucit cu lumina virtuţilor şi, alungând întunericul necunoştinţei cu cuvântul şi cu fapta, pe toţi spre dorirea celor adevărate şi netrecătoare i-a îndreptat; către care şi pe noi, prin prea cinstită prăznuirea sa, astăzi îndreptându-ne, ne ridică a striga: Împărate al veacurilor, pentru rugăciunile ierarhului Tău, dă-ne nouă cunoştinţă adevărată, iertare de păcate şi mare milă.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin, a prazncului

La Stihoavnă

Stihirile, glasul al 2-lea:

Podobie: Când de pe lemn, mort Te-ai pogorât, cel din Arimateea pe Tine, viaţa tuturor, cu smirnă şi cu giulgiu Te-a înfăşurat, Hristoase şi cu dragoste s-a îndemnat a săruta, cu inima şi cu buzele, trupul Tău cel nestricat. Însă fiind cuprins de frică, se bucura strigând către Tine: Slavă smereniei Tale, iubitorule de oameni!

Crucea Împăratului Hristos încă din pruncie, părinte, luând pe umerii tăi, calea nevoinţelor ai străbătut-o deplin; şi de zbaterea cea de jos fugind, fericite, toate uneltirile lui Veliar le-ai stricat, la capătul doririlor, sfinte, ajungând degrabă pe calea de Hristos lăsată, cea a dragostei.

Stih: Lăuda-se-vor cuvioşii întru slavă şi se vor veseli întru aşternuturile lor.

Scara patriarhului Iacob urmând, slăvite Iacob, suişuri în inima ta ai pus; şi cu gândul lui Hristos îmbogăţindu-te, te-ai smerit, fericite, cum zice marele Pavel, nu răpire socotind bunul tău neam, bunule, pentru care astăzi în ceruri te-a prea înălţat Domnul slavei, cu cinste la Dânsul slăvindu-te.

Stih: Cântaţi Domnului cântare nouă, lauda Lui în adunarea Cuvioşilor.

Sfinte, vas curat te-ai arătat şi de bun folos, după Pavel, darurilor Duhului împărtăşindu-te, prea înţelepte, căci credinţa şi dragostea, nădejdea şi pacea şi îndelungarăbdare pururea lucrând, partea cea de-a dreapta măririi, cea pregătită nouă de Tatăl, astăzi o moşteneşti, fericite.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Bine, slugă bună şi credincioasă; bine, lucrătorule al viei Stăpânului; tu şi greutatea zilei ai purtat, tu şi talantul cel dat ţie l-ai înmulţit, şi pe cei ce au venit la tine nu i-ai pizmuit. Pentru aceasta porţile cerului ţie ţi s-au deschis; intră întru bucuria Domnului tău; și roagă-te pentru noi, fericite Iacob.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin, a praznicului

La binecuvântarea pâinilor

Troparul Sfântului (de două ori), glasul al 3-lea: Grija cea lumească lepădând şi viaţă pustnicească trăind, ca un bun păstor turma cea cuvântătoare a Moldovei ai păzit, pentru aceasta cu îngerii în ceruri te veseleşti, Sfinte ierarhe Iacob, arhiereul lui Hristos, roagă-te pentru sufletele noastre.

Apoi Troparul praznicului sau Născătoare de Dumnezeu...

Utrenia Sfântului ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei

La Utrenie

Dumnezeu este Domnul şi S-a arătat nouă. Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului.

Troparul praznicului (de două ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. al ierarhului, ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin,*** a praznicului

După catisma întâi, **Sedealna**, glasul 1:

Podobie: Mormântul Tău, Mântuitorule, ostaşii străjuindu-l, morţi s-au făcut de strălucirea îngerului ce s-a arătat, care a vestit femeilor Învierea. Pe Tine Te mărim, Pierzătorul stricăciunii, la Tine cădem, Cel ce ai înviat din mormânt la Unul Dumnezeul nostru.

Ca soarele pe cer de la Putna se iveşte, Moldova luminând şi Biserica toată, praznicul tău cel minunat, de Hristos iubitorule, toată inima dreptcredincioasă umplând-o cu a harului îmbelşugată revărsare, fericite Iacob.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin, a praznicului

După catisma a doua **Sedealna**, glasul 1:

Podobie: Mormântul Tău, Mântuitorule, ostaşii străjuindu-l, morţi s-au făcut de strălucirea îngerului ce s-a arătat, care a vestit femeilor Învierea. Pe Tine Te mărim, Pierzătorul stricăciunii, la Tine cădem, Cel ce ai înviat din mormânt la Unul Dumnezeul nostru.

Cu toţii să cinstim cu credinţă pe Iacob, cel ce a răsărit ca o stea dinspre Putna pe cerul duhovnicesc al Bisericii lui Hristos, şi cu dragoste să-i strigăm credincioşii: Pomeneşte-ne la Dumnezeu, ierarhe, pe noi, cei ce te cinstim.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin, a praznicului

Polieleu:

Robii, Robii Domnului lăudaţi numele Lui.Aliluia
Cei ce staţi în casa Domnului în curţile Lui. Aliluia

Lăudaţi pe Domnul că este bun Domnul. Aliluia
Cântaţi numele Domnului că este bun. Aliluia

Că pe Iacov şi-a ales Lui de moştenitor. Aliluia
Şi pe Israel urmaş în legea sa. Aliluia

Că eu am cunoscut că este mare Domnul. Aliluia
Şi Domnul nostru peste tot ce este viu. Aliluia

Toate câte le-a voit în ceruri sus El le-a tocmit. Aliluia
Prin adânc şi pe pământ pe toate le-a zidit. Aliluia

El ridică nori prin nori spre ploaie tuturora dând. Aliluia
Soare vânt şi fulgere arzând El le-a făcut. Aliluia

Trimis-a semne şi minuni în mijlocul acelei lumi. Aliluia
Lui faraon cel împietrit şi paznicilor lui. Aliluia
Că neamuri multe a bătut şi pe-mpăraţi a doborât. Aliluia
Pe Og şi pe Sihon şi pe cei necredincioşi. Aliluia

Şi-a dat pământul lor poporului iubit al Său. Aliluia
Ca moştenire veşnică la toţi le-a dăruit. Aliluia

Bine este cuvântat Domnul nostru Dumnezeu. Aliluia
Bine este cuvântat Domnul nostru. Aliluia

Mărimurile Polieleului:

Stih 1: Aşteptând, am aşteptat pe Domnul şi a căutat spre mine şi a ascultat rugăciunea mea (Psalm 3:1).

Mărimu-te pe tine, Sfinte ierarhe Iacob, și cinstim sfântă pomenirea ta, că tu te rogi pentru noi lui Hristos, Dumnezeul nostru.

Stih 2: Iată, am fugit departe şi m-am sălăşluit în pustie (Psalm 54: 7).

Veniți, toți credincioşii, să lăudăm pe ierarhul Iacob putneanul, pe vasul cel ales al iubirii de Dumnezeu și de oameni.

Stih 3: Pentru cuvintele buzelor Tale eu am păzit căi aspre (Psalm 16: 4).

Stih 4: Schimbat-ai plângerea mea întru bucurie, rupt-ai sacul meu şi m-ai încins cu veselie (Psalm 2:11).

Stih 5: Fericiţi sunt cei ce locuiesc în casa Ta, în vecii vecilor te vor lăuda (Psalm 83: 5).

Stih 6: Cine se va sui în muntele Domnului? Cel nevinovat cu mâinile şi curat cu inima (cf. Psalm 23: 3-4).

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Slavă Ţie, Treime Sfântă: Părinte, Cuvinte şi Duhule Sfinte; (zicând:) Slavă Ţie, Dumnezeule.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin acelaşi glas

Bucură-te, ceea ce eşti plină de har, Marie, Domnul este cu tine, (zicând:) Şi prin tine cu noi.

Aliluia, aliluia, aliluia, slavă Ţie, Dumnezeule (de trei ori)!

După Polieleu, **Sedelnele**, glasul al 3-lea:

Podobie: De frumuseţea fecioriei tale şi de prea luminată curăţia ta Gavriil mirându-se, a strigat ţie, Născătoare de Dumnezeu: Ce laudă vrednică voi aduce ţie? Sau cum te voi numi pe tine? Nu mă pricep şi mă minunez! Pentru aceasta, precum mi s-a poruncit, strig ţie: Bucură-te, ceea ce eşti plină de har.

Astăzi Biserica celor întâi-născuți înscrişi în ceruri cu adunările obştii putnenilor se veseleşte într-un glas şi saltă duhovniceşte, cinstind cu evlavie, cu credinţă şi dragoste, praznicul de peste an al ierarhului Iacob; pe care lăudându-l să zicem: Bucură-te, părinte prea sfinţite!

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin, a praznicului

Antifonul întâi, glasul al 4-lea: Din tinereţile mele...

Prochimen, glasul al 4-lea: Cinstită este înaintea Domnului, moartea cuvioşilor Lui.

Stih: Ce voi răsplăti Domnului pentru toate câte mi-a dat mie? (Psalm 115: 3).

Toată suflarea să laude pe Domnul...

Evanghelia de la Ioan

(caută la 21 mai, la Sfânta Liturghie)

Ioan: 10, 1-9
Zis-a Domnul către iudeii care veniseră la El:
1. Adevărat, adevărat zic vouă: Cel ce nu intră pe uşă, în staulul oilor, ci sare pe aiurea, acela este fur şi tâlhar.
2. Iar cel ce intră prin uşă este păstorul oilor.

3. Acestuia portarul îi deschide şi oile ascultă de glasul lui, şi oile sale le cheamă pe nume şi le mână afară.
4. Şi când le scoate afară pe toate ale sale, merge înaintea lor, şi oile merg după el, căci cunosc glasul lui.
5. Iar după un străin, ele nu vor merge, ci vor fugi de el, pentru că nu cunosc glasul lui.
6. Această pildă le-a spus-o Iisus, dar ei n-au înţeles ce înseamnă cuvintele Lui.
7. A zis deci iarăşi Iisus: Adevărat, adevărat zic vouă: Eu sunt uşa oilor.
8. Toţi câţi au venit mai înainte de Mine sunt furi şi tâlhari, dar oile nu i-au ascultat.
9. Eu sunt uşa: de va intra cineva prin Mine, se va mântui; şi va intra şi va ieşi şi păşune va afla.

Psalmul 50

1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta
2. Şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea.
3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.
4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.
5. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.
6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.
7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie.
8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.
9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.
10. Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.
11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.
12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.
13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.
14. Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.
15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.
16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.
17. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi.
18. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pentru rugăciunile ierarhului Tău Iacob, Milostive, curăţeşte mulţimea greşelilor noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin

Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Milostive, curăţeşte mulţimea greşelilor noastre.

Stih: ***Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila ta şi după mulţimea îndurărilor Tale curăţeşte fărădelegile noastre.***

Stihira, glasul al 6-lea: Bine, slugă bună şi credincioasă; bine, lucrătorule al viei Stăpânului; tu şi greutatea zilei ai purtat, tu şi talantul cel dat ţie l-ai înmulţit, şi pe cei ce au venit la tine nu i-ai pizmuit. Pentru aceasta porţile cerului ţie ţi s-au deschis; intră întru bucuria Domnului tău; şi roagă-te pentru noi, fericite Iacob.

Canonul Sfântului ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei

Se pune canonul praznicului cu irmosul pe 8 şi canonul ierarhului pe 6.

Canonul ierarhului

Cântarea 1

Irmos: Cântare de laudă...

Măsura bărbatului desăvârşit, după marele Pavel, pe pământ ajungând-o, de-a pururea te veselești cu cei întâi-născuți înscrişi în cer, prea înţelepte. Icoană

făcându-te milostivirii Celui ce soarele îl răsare peste toţi, de-a pururea te-ai arătat ocrotitor săracilor şi asupriţilor.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Lucrarea poruncilor ai săvârşit-o cu frică şi dragoste, înţelepte, neîncetat, blândeţile lui David agonisindu-ţi ca un bun, prea minunate.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Osânda strămoşilor a dezlegat-o, din tine întrupându-Se precum a binevoit - Cuvântul lui Dumnezeu; pentru aceasta te măresc toate neamurile.

Catavasia praznicului

Cântarea a 3-a

Irmos: Întăritu-s-a inima mea întru Domnul, înălţatu-s-a fruntea mea întru Dumnezeul meu; lărgitu-s-a gura mea asupra vrăjmaşilor mei; veselitu-m-am de mântuirea Ta.

Sădit în taină, minunate, la izvorul apelor Duhului Sfânt, adus-ai rod la vremea ta însutit, fericite, către toţi săracii pururea lucrând milostenia. Talanţii Domnului cu dragoste pe pământ ca un înţelept înmulţindu-i, de la Stăpânul tău Hristos ai auzit cuvintele răsplătirii celei veşnice, bine lucrătorule.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Iubind casa Domnului şi de omul cel dinlăuntru îngrijindu-te neîncetat cu osârdie, prea minunate Iacob, astăzi te bucuri în cămările cereşti ale Tatălui.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Vestirea naşterii Cuvântului primind-o de la înger, Fecioară, fără de tată ai născut pe Stăpânul zidirilor; pentru care toate limbile te cântă, mărindu-te.

Condacul şi icosul praznicului. **Sedealna** ierarhului, glasul 1:

Podobie: Mormântul Tău, Mântuitorule, ostaşii străjuindu-l, morţi s-au făcut de strălucirea îngerului ce s-a arătat, care a vestit femeilor Învierea. Pe Tine Te mă-

rim, Pierzătorul strică-ciunii, la Tine cădem, Cel ce ai înviat din mormânt la Unul Dumnezeul nostru.

Pomelnic pe pământ scriind pentru obştea Putnei, iar în ceruri, la Hristos, dobândind îndrăznire, pomeneşte-ne, ierarhe, şi pe noi, cei ce săvârşim cu credinţă cinstită pomenirea ta, şi mijloceşte să fim scrişi în Cartea Vieţii.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a prazniculuiui)

Cântarea a 4-a

Irmos: Auzit-am, Doamne, glasul Tău şi m-am temut; că Dumnezeu, prea vecuitor fiind, cu negrăit Sfat Întrupându-Te, ai ieşit din Fecioară; Slavă pogorârii Tale, Hristoase; Slavă puterii Tale.

Următor arătându-te apostoleştii fapte cu totul, tuturor toate te-ai făcut, prea bunule păstor, turma apărându-ţi cu dragoste.

Lepădând cele pământeşti întru dorirea celor din ceruri, secerat-ai, fericite, bogăţia harului şi a înţelepciunii, slăvite.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Uneltirea viclenilor ai destrămat-o cu chibzuinţă, minunat împotrivindu-te, o, prea înţelepte, cu milostivirea spre cei sărmani.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Isaia, văzându-te mai dinainte, Maică-Fecioară, spăimântatu-s-a, cântând ţie; deci, urmând acestuia, obştea creştinească te laudă.

Cântarea a 5-a

Irmos: De noapte mânecând, toţi fără de tăcere Te rugăm pe Tine, Lumina cea neapropiată, Dumnezeul cel Îndurat; pacea Ta, Hristoase, dăruieşte-o nouă.

Ispitit ca aurul în focul cel ceresc, ai strălucit, slăvite, cu mulţimile virtuţilor, ca un soare, părinte, acum luminându-ne. Aşternut picioarelor pe toţi vrăjmaşii tăi ţi i-ai

făcut, slăvite, prin lucrarea milosteniei; pentru care te bucuri de-a dreapta Stăpânului.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cercetat-ai, bunule, pe cei flămânzi şi goi, după porunca Domnului, şi de-a dreapta împăratului moştenire ai primit, ca un binecuvântat.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Osândit cu faptele mă aflu neîncetat; deci tu, Fecioară, pururea către Fiul tău roagă-te, mijlocindu-mi, Stăpână, iertare de păcate.

Cântarea a 6-a

Irmos: Precum pe Iona proorocul l-ai izbăvit din chit, Hristoase Dumnezeule şi pe mine dintru adâncul greşelilor scoate-mă şi mă miluieşte, Unule Iubitorule de oameni.

Văcăritul, darea cea cumplită, cu puterea ta legând, milostiv te-ai arătat tuturor celor sărmani şi sufletul ţi-ai pus, părinte, pentru poporul tău.

Vas ales te-ai arătat al Stăpânului Hristos, milostenia lucrând, minunate Iacob, şi de harul Lui cu îmbelşugare împărtăşindu-te.

Lui Hristos bine-plăcând, fericite, pe pământ, cu cei blânzi te veseleşti în pământul celor vii şi în curţile Domnului pururea, o, ierarhe.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Ajutorul tău cel neîmpuţinat avându-l obştea ta, te cinsteşte în cântări, săvârşind pomenirea ta cu dragoste şi cu evlavie, fericite.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Uşă încuiată te-a vestit lumii Iezechiel, că fecioară ai născut şi fecioară ai rămas în naştere, Maică Fecioară, precum şi după naştere.

Condacul ierarhului, glasul al 2-lea: Cu fapte bune şi cu virtuţi împodobindu-te, Sfinte ierarhe Iacob, dascăl înţelept al credincioşilor te-ai arătat şi înnoitor al

mănăstirii Sfântului voievod Ştefan cel mare te-ai învrednicit a fi. Pentru aceasta, Hristos te-a prea mărit în ceruri, unde te rogi neîncetat pentru sufletele noastre.

Alt **condac**, glasul al 4-lea:

Podobie: Arătatu-Te-ai astăzi lumii şi Lumina Ta, Doamne s-a însemnat peste noi care cu cunoştinţă Te lăudăm, venit-ai şi Te-ai arătat, Lumina cea neapropiată.

Pe mlădița lui Hristos cea roditoare, pe Iacob, cu evlavie să îl cinstim cei credincioşi, că dăruieşte îmbelşugat, celor ce-i cântă, lucrările harului.

Icos: Praznic de veselie ne-a răsărit astăzi, fraţilor, veniţi să ne bucurăm! Că nu doar florile acestei primăveri ne aduc acum miresme, ci mai ales floarea cea în Hristos odrăslită şi cu roua Duhului udată, ierarhul Iacob cel prea minunat, păstorul duhovnicesc al Moldovei. Veniţi, dar, pe acesta să îl cinstim cu evlavie, că dăruieşte în chip minunat lucrările harului.

Sinaxar

Întru această lună(mai), în cincisprezece zile, pomenirea Sfântului ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei.

Sfântul Iacob s-a născut la 20 ianuarie 1719 într-o familie dreptcredincioasă din Bucovina. Crescând în duhul adevăratei evlavii, la numai 12 ani a intrat în viaţa monahală. Formarea sa duhovnicească este legată de obştea Mănăstirii Putna și a Sihăstriei Putnei, dar şi de mitropolitul Antonie al Moldovei (1730-1740), al cărui ucenic a fost (acelaşi mitropolit care, în Kiev, l-a convins pe viitorul Sfânt Paisie de la Neamț să vină în Moldova pentru a se forma duhovniceşte).

Văzând părinții putneni pe acest tânăr cu înţelepciune de bătrân şi viaţă aleasă, l-au rânduit a fi hirotonit preot la numai 17 ani, apoi a fost ales egumen al Mănăstirii Putna la vârsta de 25 de ani.

În anul 1745 a fost ales episcop de Rădăuţi, unde a tipărit un Liturghier slavo-român și a înființat o şcoală pentru învăţarea limbilor slavonă, greacă și română.

După doar cinci ani, vrednicia şi râvna sa au fost hotărâtoare pentru mutarea sa în scaunul de mitropolit al Moldovei, la Iaşi.

Între 1750 şi 1760 a desfăşurat o intensă activitate pastorală şi socială, promovând tiparul românesc şi veghind la traducerea de cărţi folositoare de suflet. Reuşind să deschidă o tipografie, în 10 ani a tipărit 15 cărţi de slujbă şi învăţătură în limba română, care s-au folosit în bisericile şi mănăstirile din toate ţinuturile locuite de români.

Grija pentru românii din Transilvania, ameninţaţi să-şi lepede credinţa strămoşească, şi-a manifestat-o atât prin tipărirea de cărţi spre apărarea dreptei credinţe, cât şi prin hirotonirea de preoţi şi trimiterea de antimise în parohiile lipsite de păstori sufleteşti, în Maramureş şi în ţinutul Clujului.

Sfântul Iacob s-a îndurerat pentru neştiinţa de carte a păstoriţii săi, deoarece, după cum spunea, „din creşterea copiilor, ca dintr-o rădăcină bună sau rea, toată viaţa curge". De aceea a înfiinţat şcoli şi a tipărit cărţi de învăţătură şi de slujbă, dând la lumină primul Abecedar românesc (Bucvar) şi înfiinţând, pentru copiii satului Putna, prima şcoală elementară rurală din Moldova. A dispus traducerea Vieţilor sfinţilor, care sunt adevărate manuale în care orice om, de orice vârstă, fire şi stare, îşi poate afla un model de viaţă, dar în vremea păstoririi sale s-a reuşit doar traducerea primelor 6 din cele 12 volume.

Pe lângă purtarea de grijă faţă de Mănăstirea Putna şi aşezămintele ei, mitropolitul Iacob a ajutat şi alte mănăstiri şi biserici, cum ar fi Mănăstirea Dolješti, biserica Sfântul Dumitru din Suceava, Catedrala episcopală din Suceava şi Catedrala mitropolitană din Iaşi, Mănăstirea şi spitalul Sfântul Spiridon din Iaşi şi altele.

În vremea domniilor fanariote, a intervenit, împreună cu ceilalţi ierarhi ai ţării, pentru eliminarea unor forme de asuprire (desfiinţarea veciniei în 1749) şi a unor biruri împovărătoare (desfiinţarea vădrăritului în 1756), în primul rând a văcăritului (în 1757), legând cu blestem pe domnii ţării să nu revină asupra acestora.

Ca un făcător de pace şi ocrotitor al poporului, mitropolitul Iacob a cerut, în anul 1758, hanului tătarilor să înceteze prădarea Moldovei, iar în anul următor a potolit o răscoală a poporului, impunând domnitorului să îndeplinească unele cerinţe, pentru pacificarea ţării. A mustrat adesea pe unii conducători din acei ani, din pricina cărora, în cele din urmă, a fost silit să-şi lase scaunul mitropolitan în anul 1760, nevrând să îngăduie impunerea din nou a dărilor împovărătoare.

Petrecând ultima parte a vieţii la mănăstirea sa de metanie, mitropolitul Iacob a continuat actele de ctitorire începute în perioada cât a fost mitropolit în scaun, devenind astfel al doilea mare ctitor al Putnei, întărind-o duhovniceşte şi material.

Astfel, ea a devenit unul dintre stâlpii Ortodoxiei românești în vremurile grele ce aveau să vină odată cu răpirea Bucovinei de către Imperiul Habsburgic, în anul 1775.

Retragerea la mănăstire i-a fost prilej Sfântului Iacob de adâncire în rugăciunea curăţitoare şi luminătoare de suflet. El a spus acest cuvânt despre rugăciune: ***„Dumnezeiasca rugăciune, aducând lumina lui Hristos în sufletele noastre şi risipind dintru dânsul negura ce-l vatămă pe el, îl face mai apoi cu mult mai luminat decât soarele, căci aievea ştiut este că cel ce vorbeşte cu Dumnezeu este mai sus de moarte şi de stricăciune”.***

Simțindu-și sfârșitul aproape, după Paștile anului 1778 a mers la Sihăstria Putnei şi a primit tunderea în marea schimă prin mâna duhovnicului său, Sfântul cuvios Natan, luând numele de Eftimie. După patru zile, pe 15 mai 1778, a trecut cu pace la Hristos Domnul. A fost înmormântat în pridvorul mănăstirii sale de la Putna, ca nou ctitor al ei.

Purtându-şi cu sârguință şi cu vrednicie crucea slujirii arhiereşti, şi cu blândeţe şi smerenie pe aceea de a fi prigonit pentru dreptate, jertfindu-se pe sine pentru poporul încredințat lui spre păstorire, mitropolitul Iacob şi-a închinat întreaga viaţă slujirii Bisericii, luminării poporului prin școală şi tipar, apărării celor nedreptăţiţi şi povăţuirii sufletelor spre mântuire, rămânând în amintirea poporului credincios drept „păstorul celor săraci şi smeriți, care a dus o viaţă de sfânt”.

De aceea, cu prilejul împlinirii a 550 de ani de la întemeierea Mănăstirii Putna, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât, în şedința sa din 6-7 iunie 2016, trecerea mitropolitului Iacob putneanul în rândul Sfinților, cu zi de prăznuire la 15 mai, ziua trecerii sale la cele veşnice.

Pentru ale lui sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Cântarea a 7-a

Irmos: Tinerii evrei în cuptor au călcat văpaia cu îndrăzneală şi focul în rouă l-au schimbat, strigând: Binecuvântat eşti Doamne, Dumnezeule, în veci!

Duhovnicească vie a lui Hristos cu dragoste lucrând-o, fericite Iacob, întru a Lui dumnezeiască jitniţă ţi-ai adunat roadele faptelor, cu lucrătorii cei buni în cer numărându-te.

Al prea curatei chip împodobind şi candelă de argint punându-i înainte, fericite, l-ai dat izvor de vindecări creştinilor; deci şi tu, lângă Stăpâna tuturor, ca o candelă astăzi în cer străluceşti şi mijloceşti pentru noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

În grădina celor pământeşti, slăvite, vieţuind, ai dorit cele cereşti, nesocotind sudorile şi truda din vremea secerișului, ci nădăjduind a lua roada ostenelilor.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Icoana ta, Fecioară, sărutând-o, cu toții te vestim Născătoare de Dumnezeu și cântăm: Bucură-te, Maica Domnului, ocrotitoarea credincioşilor care aleargă la tine, Stăpână, cu dragoste.

Cântarea a 8-a

Irmos: De care îngerii...

Adânc temelia casei tale aşezând-o pe piatra credinţei, ierarhe Iacob, puhoiul ispitei l-ai răbdat neclintit, casă întărită având-o, fericite. De dragostea Domnului, slăvite Iacob, nimic nu te-a despărţit, de-a pururea cântând: Să binecuvânteze toate lucrurile şi să-L prea înalţe pe El întru toti vecii.

Binecuvântăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Urmat-ai cu dragoste Păstorului celui bun si sufletul pentru oi ţi-ai pus, slăvite, iar acum ai primit de la El cununa neveştejită a slavei, fericite.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cămară, palat şi tron, vas aurit şi toiag umbrit te-au arătat Scripturile demult, că ai născut cu trup, Fecioară, din curatul tău pântece, pe Cuvântul Tatălui, Maică prea curată.

Cântarea a 9-a

Irmos: Pe nonă cel de lumină...

Să dănţuiască Moldova şi să se bucure Putna, prea milostiv mijlocitor dobândindu-şi la Domnul pe fericitul ierarh, pe Iacob cel minunat, pe care astăzi cu credinţă şi cu râvnă credincioşii îl cinstim întru cântări.

Ascultă, sfinte, şi pleacă urechea ta către obştea care te laudă acum cu credinţă, părinte, şi mâinile, ca un ierarh, spre Domnul ridică-le, cerând pentru noi iertarea păcatelor şi har dumnezeiesc.

Bineprimită fă, sfinte, puţina noastră cântare la Tronul Celui milostiv, cu solirea ta sfântă, prea minunate Iacob, te rugăm noi, robii tăi, care cu dragoste şi cu evlavie săvârşim prea cinstită pomenirea ta acum.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Icoana ta prea cinstită şi racla moaştelor tale toţi credincioşii sărutându-le, minunate Iacob, sufletul nostru îl sfinţim, şi mintea, şi inima, şi cugetul; deci mij-loceşte pentru noi de la Domnul har dumnezeiesc.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Nădăjduind pururea în mijlocirea ta, Maică, la Hristos, Împăratul a toate, noi, robii tăi, alergăm cu dragoste; deci mâinile tale întinde-le la rugăciune către El, prea curată, îndurat făcându-L nouă.

Luminânda

Glasul al 3-lea, **Podobie:** Lumina cea din lumină...

Să prăznuiască Moldova şi să se bucure Putna că solitor câştigat-au la Făcătorul a toate pe Iacob, ierarhul nevoitor şi mult-milostiv.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Alta, a ierarhului, glasul al 2-lea:

Podobie: Femei, auziţi...

Ca răsăritul soarelui, slăvită pomenirea ta, prea minunate Iacob, a luminat toată lumea şi negura necunoştinţei cu totul risipind-o, a odrăslit bucurie nespusă obştilor Putnei.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin, a praznicului

La laude

Stihirile pe 6: ale praznicului 3 şi ale ierarhului 3.

Stihirile ierarhului, glasul 1:

Podobie: Ceea ce eşti bucuria cetelor cereşti şi pe pământ oamenilor tare folositoare, prea curată Fecioară miluieşte-ne pe noi cei ce scăpăm la tine. Că nădejdile noastre, după Dumnezeu, întru tine le-am pus, Născătoare de Dumnezeu.

Cântă şi saltă Moldova, praznic de obşte făcând la sfântă pomenirea ierarhului Iacob, pe care lăudându-l, să sărutăm racla moaştelor lui, zicând: Nu uita, sfinte, acum pe poporul tău, ci lui Hristos roagă-te pentru el.

După vrednicie te-ai înălţat în Sfânta Sfintelor cea din ceruri, părinte de trei ori fericite, de unde în chip minunat mijloceşti, pentru cei ce te laudă, dumnezeiască milă de la Hristos şi iertare păcatelor.

Lăcaş curat al Treimii dumnezeieşti te-ai vădit în vremile din urmă, fericite părinte; Acesteia în ceruri rugându-te cu îndrăzneală, slăvite, pomeneşte-ne pururea şi pe noi, mântuire mijlocindu-ne.

Ca mai înainte, oărinte, milostivindu-te spre obştea ta aceasta, aşa şi astăzi păzeşte-o, împreună luându-i mijlocitori către Domnul tuturor pe cuvioşii Sila, Natan şi Paisie, ierarhe fericite

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cu minte de bătrân împodobindu-te din tinereţe, ungerea arhieriei, prea înţelepte, de sus ai primit şi puterea de a lega şi dezlega, ierarhe; prin care şi dajdia cea fără de omenie ai legat-o spre desfiinţare şi neplecat ai rămas înaintea puternicilor lumii; pentru aceasta, şi toate măririle lumeşti lepădându-le, şi însuşi toiagul cel arhieresc, toiag pe sine însuți Putnei te-ai făcut, şi temelie nouă, şi ctitor, şi părinte; iar acum în cer strălucind ca un bineplăcut al Domnului, te rogi, ca un ierarh, cu îndrăzneală, pentru sufletele noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin, a praznicului

Doxologie mare, Troparele, Ecteniile şi Otpustul.

La Sfânta Liturghie

La Fericiri: din Canonul praznicului, Cântarea a 3-a pe 4, şi din Canonul ierarhului, Cântarea a 6-a pe 4.

Prochimen, glasul al 7-lea: Scumpă este înaintea Domnului, moartea cuvioşilor Lui.

Stih: Ce voi răsplăti Domnului pentru toate câte mi-a dat mie?

Apostolul Ierarhului (Evrei 7: 26 - 8: 2) - Fraţilor, un astfel de Arhiereu... (caută la 13 noiembrie)

Aliluia, glasul al 2-lea;

Stih 1: Preoţii Tăi, Doamne, se vor îmbrăca întru dreptate şi cuvioşii Tăi se vor bucura.

Stih 2: Că a ales Domnul Sionul şi l-a ales spre locuinţă Lui.

Evanghelia ierarhului (Ioan 10: -16) Zis-a Domnul: Eu sunt uşa... (caută la 21 mai, la Utrenie)

Chinonicul:

Întru pomenire veşnică va fi dreptul, de auzul rău nu se va teme. Aliluia.

Acatistul Sfântului ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei

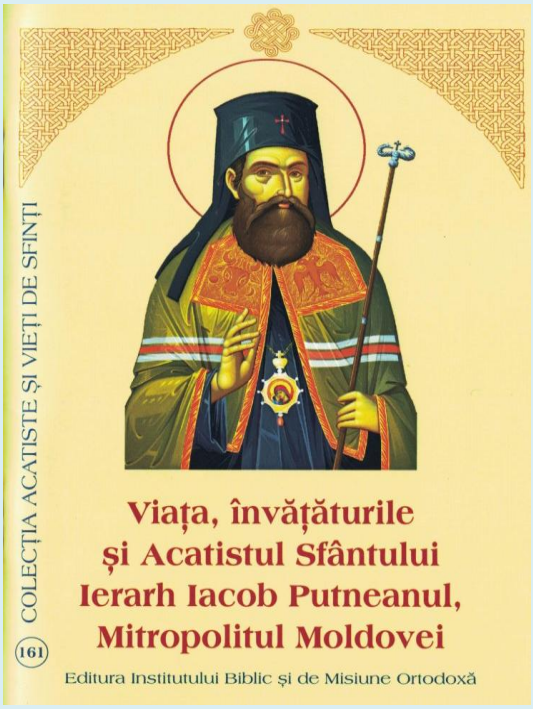

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;

Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul
Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu

adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

***

Acatistul Sfântului ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei - Protos. Leontie Fusa, Schitul „Sfântul Gheorghe”, Cloşca (Arhiepiscopia Tomisului), aprilie 2019: **https://www.youtube.com/watch?v=QHjcpJG_PxQ**

&&&

Condacul 1

Cu fapte luminate fiind împodobit şi harul arhieriei primind după vrednicie, de Dumnezeu înţelepţite, Sfinte ierarhe Iacob, la tronul cel dumnezeiesc cu îndrăznire stai, rugându-te neîncetat pentru noi toți, cei ce cu mulțumire îți cântăm: ***Bucură-te, Sfinte Iacob, părinte și ierarh mult-milostiv al Moldovei!***

Icosul 1

Mlădiță roditoare a lui Hristos fiind, Sfinte ierarhe Iacob, cu evlavie te cinstim noi, credincioşii, că ne dăruieşti îmbelşugat bucuriile harului şi ne înveţi să ne rugăm Dătătorului a tot binele, pentru care, cu dragoste de fii cântăm ţie:
Bucură-te, cel ce te odihneşti în lumina şi pacea Preasfintei Treimi;
Bucură-te, moştenitor al făgăduinţelor Domnului;
Bucură-te, chip al slujirii şi al smereniei;
Bucură-te, cel ales între ierarhi;
Bucură-te, vestitor al adevărului;
Bucură-te, lucrător al rugăciunii;
Bucură-te, fiu după har al Părintelui ceresc;
Bucură-te, vas prea curat al Duhului Sfânt;

Bucură-te, rază a lui Hristos în noaptea necazurilor;
Bucură-te, cârmă a Bisericii la vreme de restriște;
Bucură-te, dascăl al milostivirii;
Bucură-te, învăţător al pocăinţei aducătoare de har;
Bucură-te, Sfinte Iacob, părinte şi ierarh mult-milostiv al Moldovei!

Condacul 2

„Numai întru Domnul bucuraţi-vă” ai îndemnat pe monahi, Sfinte Iacob, că tu însuţi ai gustat bucuria vieţii duhovniceşti și ai fost cercetat de Domnul întru lumină negrăită, pentru care Îi cântăm: ***Aliluia!***

Icosul 2

Din vârsta copilăriei, Sfinte părinte Iacob, ai iubit vieţuirea cea curată a monahilor și, cu inima plină de râvnă, sufletul ţi l-ai pus în mâinile Domnului Hristos în Sfânta Mănăstire Putna, unde ai cunoscut urcuşul pe treptele virtuţilor, pentru care îţi cântăm aşa:
Bucură-te, cel ce L-ai iubit pe Hristos din pruncie;
Bucură-te, copil aşezat sub acoperământul Maicii Domnului;
Bucură-te, cel ce ai intrat pe poarta mănăstirii cu râvnă deplină;
Bucură-te, cel ce ascultării cu totul te-ai predat;
Bucura-te, cel ce ai ucenicit la dascăli luminaţi de har;
Bucură-te, primitor al învăţăturii celei mai presus de minte;
Bucură-te, cel hrănit cu nectarul rugăciunii;
Bucură-te, cel ce lumii ai murit şi lui Hristos te-ai dăruit;
Bucură-te, cel ce ai învăţat taina smeritei cugetări;
Bucură-te, cel în care rodul dragostei ai odrăslit;
Bucura-te, rug al rugăciunii, aprins de Dumnezeu;
Bucură-te, revărsare de iubire peste fraţii tăi şi peste întregul popor;
Bucură-te, Sfinte Iacob, părinte şi ierarh mult-milostiv al Moldovei!

Condacul 3

Cunoscătorul inimilor te-a cunoscut din pântecele maicii tale, Sfinte Iacob, şi precum poartă mama pe prunc, te-a purtat din putere în putere, sfințit fiind în cinul monahal, apoi ca preot, ierarh, iar mai în urmă ca mitropolit, spre purtarea de grijă a credincioşilor, pentru care Îi cântăm: ***Aliluia!***

Icosul 3

Precum lumina nu se cuvine a sta ascunsă sub obroc, nici lumina sufletului tău nu a fost lăsată de Dumnezeu tăinuită, ci a pus-o în sfeşnicul slujirilor, de unde ai luminat tuturor ca un alt Vasile cel mare, pentru care îți strigăm aşa:

Bucură-te, cel ce de tânăr ai primit harul preoţiei, ca un văzător al celor nevăzute;
Bucură-te, cel ce te bucurai cu îngerii şi sfinţii de dumnezeiasca Jertfă;
Bucură-te, rugător pentru toți înaintea Domnului;
Bucură-te, cel ce ai ştiut să legi şi să dezlegi cu înţelepciune turma lui Hristos;
Bucură-te, povăţuitor înţelept al fraţilor din obştea Putnei;
Bucură-te, veghetor plin de dragoste asupra sfântului lăcaş și a aşezămintelor lui;
Bucură-te, cel ales de Dumnezeu ca arhipăstor în scaunul Rădăuţilor;
Bucură-te, cel ce ai adus bucurie păstoriţilor;
Bucură-te, cel ce ai înmulţit râvna ta pentru Hristos;
Bucură-te, cel ce ai tipărit învăţături şi rugăciuni spre folos duhovnicesc;
Bucură-te, cel ce pe românii din Transilvania i-ai alinat prin trimiterea de cărţi sfinte;
Bucură-te, cel pe care Dumnezeu l-a iubit și l-a înălțat;
Bucură-te, Sfinte Iacob, părinte şi ierarh mult-milostiv al Moldovei!

Condacul 4

Virtute după virtute şi har după har ai adunat, albină a Duhului Sfânt, iar din mierea ta cea duhovnicească pe toţi ai hrănit, când în scaunul de mitropolit al Ţării Moldovei te-a înălțat Dumnezeu, căruia Ii cântăm: ***Aliluia!***

Icosul 4

Păstorul cel bun îşi pune viaţa pentru oile sale, iar tu, Sfinte ierarhe Iacob, ai însetat şi ai flămânzit ca dreptatea lui Dumnezeu cea luminătoare de oameni să se sălăşluiască în mijlocul turmei creştineşti a Moldovei, pentru care îți cântăm așa:
Bucură-te, păstor însetat de mântuirea tuturor;
Bucură-te, stea care pe toţi i-ai călăuzit;
Bucură-te, cel milostiv spre cei bolnavi;
Bucură-te, ctitor al spitalului şi al bisericii închinate Sfântului Spiridon;
Bucură-te, cel ce pe înaintaşi cu iubire smerită de fiu i-ai cinstit;
Bucură-te, cel ce pomenirea lor cu râvnă ai rânduit;
Bucură-te, iubitor al casei lui Dumnezeu;
Bucură-te, ziditor şi sprijinitor al multor biserici și mănăstiri;
Bucură-te, povăţuitor şi păstor al multor suflete;
Bucură-te, chip al lui Hristos pentru toţi;
Bucură-te, cel ce ai rămas pildă pentru ierarhi;
Bucură-te, mână a lui Dumnezeu care binecuvântează întreg poporul;
Bucură-te, Sfinte Iacob, părinte şi ierarh mult-milostiv al Moldovei!

Condacul 5

Mergând din slavă în slavă, Hristos te-a rânduit părinte al fraţilor tăi, până când aripile purtării tale de grijă le-ai întins peste Biserica Moldovei, Sfinte ierarhe Iacob, iar Duhul Sfânt s-a revărsat în inimile celor păstoriți, pentru care împreună cu ei strigăm lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 5

Şi către tine, Sfinte Iacob, ucenicii au zis „Avva, părinte", că Duhul Sfânt i-a învățat cine i-a născut întru Hristos, iar toţi cu evlavie te-au ascultat şi te-au urmat, precum şi noi ne silim să facem și îți cântăm:

Bucură-te, cel ce ai ştiut să zideşti pe temelia bună pusă de înaintaşi;
Bucură-te, cel ce ai unit în inima și în mintea ta vieţuirea de obşte și cea sihăstrească;
Bucură-te, cel ce cârmuitor și povăţuitor ai fost amândurora;
Bucură-te, cel ce cuvioşilor Sila, Paisie şi Natan le-ai fost părinte;
Bucură-te, cel ce binecuvântare roditoare ai dat pentru multe lucrări;
Bucură-te, cel sub a cărui purtare de grijă Mănăstirea Putna şi sihăstriile sale au înflorit;
Bucură-te, cel ce împreună cu egumenii acestora, lucrarea lui Dumnezeu ai înfăptuit;
Bucură-te, cel ce spre dragoste i-ai povăţuit pe toţi;
Bucură-te, cel ce te-ai făcut pildă de răbdare şi smerenie;
Bucură-te, toiag înverzit al mănăstirii;
Bucură-te, râvnitor pentru orice lucrare a lui Dumnezeu;
Bucură-te, cel ce prin faptă şi cuvânt, ți-ai înscris numele în cartea vieţii;
Bucură-te, Sfinte Iacob, părinte şi ierarh mult-milostiv al Moldovei!

Condacul 6

Râvna casei lui Dumnezeu având în sufletul tău, ai înnoit şi împodobit Mănăstirea Putna, pe care ai numit-o maică și moștenitoare a ta, pentru care ÎI slăvim pe Dumnezeu, cel ce te-a însufleţit spre tot lucrul bun, cântându-I: ***Aliluia!***

Icosul 6

Dragostea ta cea dintâi nu ai uitat-o când Dumnezeu te-a aşezat în alte slujiri, ci cu smerenie şi râvnă te-ai întors şi ţi-ai îngrijit mănăstirea de metanie ca pe o maică duhovnicească, iar apoi ai înfățișat-o înnoită întâiului ei ctitor, Sfântului voievod Ştefan, pentru care îţi cântăm toţi cei ce ne bucurăm de râvna ta:

Bucură-te, fiu recunoscător al mănăstirii tale;
Bucură-te, că refacerea ei ți-a fost încredinţată;
Bucură-te, vrednic urmaş al întâiului ei ctitor;
Bucură-te, cel ce dintru început cu smerenie spre aceasta te-ai plecat;

Bucură-te, cel ascultat de părinţi cu dragoste;
Bucură-te, cel ce ai ferecat cu argint icoana Maicii Domnului, făcătoare de minuni;
Bucură-te, cel ce Sfinţilor apostoli Petru şi Pavel lăcaş nou le-ai zidit;
Bucură-te, cel ce, ca un proroc, ai prevăzut primejdia ce avea să vină asupra mănăstirii;
Bucură-te, cel ce ai pregătit-o pentru a înfrunta vremuri grele sub stăpânire străină;
Bucură-te, cel ce pe cele văzute le-ai înfrumuseţat şi pe cele nevăzute le-ai sfinţit cu lucrarea ta;
Bucură-te, cel ce ai făcut din Putna o grădină a Maicii Domnului;
Bucură-te, cel ce pe toţi i-ai ajutat după putere;
Bucură-te, Sfinte Iacob, părinte şi ierarh mult-milostiv al Moldovei!

Condacul 7

Cine a fost întristat, iar tu să nu fii întristat, cine a plâns, iar tu să nu fi plâns cu el, cine a fost sărac, iar tu să nu îţi pui sufletul pentru el? De aceea, pentru a uşura poporul credincios, care nu avea odihnă sub robia cea amară, milostivul Dumnezeu te-a ales pe tine, Sfinte Iacob, care Îi cântai pururea: ***Aliluia!***

Icosul 7

De suferinţa aproapelui te-ai rănit cu rană adâncă şi nu ai răbdat nedreptatea şi lacrimile celor asupriţi, ci ca un Moise te-ai ridicat împotriva răului şi l-ai oprit cu râvna ta şi cu darul lui Dumnezeu care a fost în tine, pentru care îţi cântăm aşa:
Bucură-te, inimă de aur în care au încăput toţi păstoriţii;
Bucură-te, cel ce te-ai milostivit de suspinul văduvelor şi de plânsul copiilor;
Bucură-te, nou Gură de Aur, care ai înfruntat pe mai-marii lumii pentru cei mici şi necăjiţi;
Bucură-te, mult-milostiv următor al Sfântului Nicolae;
Bucură-te, cel ce nu te-ai înspăimântat de ameninţări;
Bucură-te, cel ce în faţa prigoanei nu te-ai plecat;
Bucură-te, cel ce nu te-ai lăsat înduplecat să calci blestemul asupra dării nedrepte;
Bucură-te, cel ce ai pus slujirea aproapelui mai presus decât slava lumii;
Bucură-te, cel ce, după ce ai lăsat cinstea arhieriei, ca un părinte al ţării ai fost cinstit;
Bucură-te, cel pe care poporul nu l-a uitat pentru binele făcut;
Bucură-te, ales lucrător a milei lui Hristos;
Bucură-te, al săracilor ajutător;
Bucură-te, Sfinte Iacob, părinte şi ierarh mult-milostiv al Moldovei!

Condacul 8

În Moldova, cărţile de învăţătură lipsind, tu ai tipărit cărţi spre folosul de obşte, Sfinte Iacob, și astfel cu credinţa și iubirea de Dumnezeu pe mulţi ai împodobit, pentru care, mulţumind lui Dumnezeu, Îi cântăm: ***Aliluia!***

Icosul 8

Ai primit, Sfinte Iacob, darul înţelepciunii omeneşti, şi l-ai înmulţit, dăruindu-l şi altora cu multă râvnă şi osteneală, dar tuturor le-ai spus că cele netrecătoare sunt mai de preţ decât cele trecătoare şi că cele de aici sunt scară pentru cele veşnice şi cu adevărat veselitoare, pentru care îţi cântăm:

Bucură-te, cel dăruit cu știința din afară si cu cea dinlăuntru;
Bucură-te, cel ce ţi-ai chivernisit darurile cu înţelepciune, pe fiecare după rostul său;
Bucură-te, cel ce cu duioasă inimă ai dorit mântuirea tuturor creştinilor ortodocşi;
Bucură-te, cel ce pentru aceasta hrana cuvântului te-ai ostenit a le-o da;
Bucură-te, cel ce la buna lucrare a tipăririi de cărţi sfinte te-ai silit mereu;
Bucură-te, cel ce ai căutat luminarea sufletelor copiilor şi buna lor creştere în Hristos;
Bucură-te, învățător al cuvintelor duhovniceşti ale rugăciunilor și virtuților;
Bucură-te, cel ce ai întemeiat prima şcoală pentru copiii de la sat;
Bucură-te, cel ce pe toţi copiii la Hristos Domnul i-ai chemat;
Bucură-te, cel ce ai povăţuit pe părinţi să îşi crească pruncii spre mântuire;
Bucură-te, cel ce învăţăturile Sfinţilor părinţi le-ai dăruit neamului tău în limba lui;
Bucură-te, cel ce ai socotit ştiinţa de carte lumină spre lauda lui Dumnezeu;
Bucură-te, Sfinte Iacob, părinte şi ierarh mult-milostiv al Moldovei!

Condacul 9

Cine va putea spune dorul tău pentru vieţuirea sihăstrească, Sfinte Iacob, cine va putea cunoaşte dragostea ta pentru sfinţita rugăciune, cine ţi-a primit întristarea inimii în taina pocăinţei şi a învierii sufletului prin iertare, decât numai unul Dumnezeu, căruia Ii cântăm: ***Aliluia!***

Icosul 9

Iubitor de viaţă sihăstrească ai fost, Sfinte Iacob, din tinereţea ta, dar Duhul cel Preasfânt te-a purtat acolo unde Părintele ceresc a ştiut că este de folos pentru a împlini gândul Său cu tine. Iar spre sfârşitul vieţii ţi-a dăruit haina desăvârșită a smereniei şi a liniştii, pentru care îţi cântăm așa:

Bucură-te, cel ce inima ţi-ai dăruit-o lui Hristos;
Bucură-te, cel ce nu ai iubit nimic mai mult decât pe El;
Bucură-te, cel ce ți-ai hrănit sufletul cu numele Domnului;
Bucură-te, cel ce cu smerenia te-ai împodobit ca şi cu o platoşă;

Bucură-te, cel ce cu ascultarea ai înfrânt pe cel potrivnic;
Bucură-te, cel ce ai sfinţit pământul cu lacrimile tale cele de umilinţă;
Bucură-te, minte ridicată la ceruri încă din această viaţă;
Bucură-te, tainic săvârşitor al rugăciunii celei neîncetate;
Bucură-te, cel ce, simţindu-ţi trecerea aproape, la Sihăstria Putnei ai mers;
Bucură-te, cel ce acolo ai primit marea schimă de la duhovnicul tău, cuviosul Natan;
Bucură-te, foc al iubirii sfinte din focul adus de Hristos pe pământ;
Bucură-te, cel ce încălzeşti şi inimile noastre cele reci;
Bucură-te, Sfinte Iacob, părinte şi ierarh mult-milostiv al Moldovei!

Condacul 10

Întreaga viaţă ai cugetat la întâlnirea cu Hristos, dorirea ta, Sfinte Iacob, că facerea lumii şi a omului, întruparea şi Pătimirile Domnului, învierea şi toate cele ce El a făcut pentru noi le-ai avut mereu înaintea ochilor şi cu lacrimi Îl slăveai, cântându-I: ***Aliluia!***

Icosul 10

Mlădiţă dintr-o viţă sfântă de părinţi duhovniceşti care a odrăslit o floare aleasă, te-ai arătat, Sfinte ierarhe Iacob, tuturor în vremea vieţuirii tale, iar purtarea ta de grijă pentru popor ca pe un nou Avraam duhovnicesc te-a arătat, lăcaş ceresc dobândind în lumina Preasfintei Treimi, pentru care îţi cântăm:
Bucură-te, fiu după duh al mitropolitului Antonie şi al vrednicilor lui înaintaşi;
Bucură-te, cel ce viaţa sfinţilor strămoşi ai cinstit-o;
Bucură-te, părinte iubit şi cinstit de ai tăi fii duhovniceşti;
Bucură-te, iubitor al curăţiei şi al întregii feciorii;
Bucură-te, următor al Sfântului Eftimie cel mare;
Bucură-te, cel ce bine te-ai pregătit pentru întâlnirea cu Mirele Hristos;
Bucură-te, cel pe care gândul la moarte nicicând nu te-a părăsit;
Bucură-te, cel ce la Putna ţi-ai pregătit din vreme mormântul;
Bucură-te, cel al cărui trup în chip smerit a fost pus în pământ;
Bucură-te, cel ce te-ai odihnit la sânul maicii duhovniceşti, în biserica Mănăstirii Putna;
Bucură-te, cel ce ai fost plâns de ucenici şi de popor;
Bucură-te, cel al cărui mormânt s-a făcut loc sfânt de rugăciune;
Bucură-te, Sfinte Iacob, părinte şi ierarh mult-milostiv al Moldovei!

Condacul 11

Hristos Domnul, Mirele cel iubit al sufletului tău, te-a primit în braţele Sale, vas curat şi plin de har, iar tu porţi acum şi ruga noastră, mijlocind pentru noi toţi în

fața Treimii celei de o ființă şi nedespărţite, Dumnezeului celui viu şi adevărat, pe care ÎI slăvim, cântând: ***Aliluia!***

Icosul 11

Pentru dragostea ta de Dumnezeu şi de semeni, monahii şi binecredinciosii creştini te-au păstrat în inimile lor, cinstindu-te ca pe un sfânt părinte, iar când a binevoit Părintele Ceresc, lumina ta a strălucit Bisericii, pentru care într-un glas îţi cântăm:
Bucură-te, cel ce la vremea potrivită sfintele tale moaşte ni le-ai arătat;
Bucură-te, cel ce, de părinţii mănăstirii, cu evlavie, în raclă ai fost aşezat;
Bucură-te, izvor de bucurie pentru obştea ta;
Bucură-te, cel ce împodobeşti cerul Sfinţilor cu chipul tău cel sfințit;
Bucură-te, cel a cărui smerenie pe mulţi i-a îndreptat;
Bucură-te, cel ce dai sfat potrivit celor ce se roagă ţie;
Bucură-te, inimă înfrântă şi smerită în mijlocul lumii;
Bucură-te, cel ce ne înveţi să nu ne plecăm duhului lumii, ci să rămânem credincioşi Domnului;
Bucură-te, cel ce ai unit prin rugăciune cerul cu pământul, iar acum uneşti pe cei dezbinaţi;
Bucură-te, cel ce ai povăţuit oameni feluriţi, făcându-te tuturor toate;
Bucură-te, cel ce iertarea ne-ai învățat;
Bucură-te, chip al blândeţii şi al înţelepciunii;
Bucură-te, Sfinte Iacob, părinte şi ierarh mult-milostiv al Moldovei!

Condacul 12

Fericit eşti, Sfinte Iacob, cel ce mari daruri ai primit în viaţa pământească şi de mai mari şi duhovniceşti daruri te învredniceşti în Împărăţia lui Dumnezeu, spre care te rugăm să ne călăuzeşti şi pe noi, cei ce cântăm: ***Aliluia!***

Icosul 12

Viață îngerească pe pământ ai trăit, iar acum împreună cu cetele Sfinţilor în lăcaşurile cele veşnice te veseleşti, revărsând har de sus asupra noastră, a celor care îţi aducem, cu inimă smerită, cântare de laudă:
Bucură-te, cel ce aduci vindecare de boli trupeşti şi sufleteşti;
Bucură-te, ocrotitor al copiilor și al tinerilor creştini;
Bucură-te, stâlp de foc al dascălilor celor evlavioşi;
Bucură-te, întărire a păstorilor credincioşi;
Bucură-te, cel ce împreună cu ceata Sfinţilor ierarhi mijloceşti;
Bucură-te, nădejde a monahilor;
Bucură-te, liman al sihaştrilor;
Bucură-te, învățător al răbdării și al înfrânării;

Bucură-te, cel ce aduci curăţia şi înţelepciunea de sus;
Bucură-te, cel ce lucrezi împreună cu noi talanţii pe care ni i-a încredinţat Dumnezeu;
Bucură-te, cel ce aduci pacea celor înrăjbiţi;
Bucură-te, rugător pentru mântuirea noastră;
Bucură-te, Sfinte Iacob, părinte şi ierarh mult-milostiv al Moldovei!

Condacul 13 (de trei ori)
O, fericite părinte, păstor al neamului tău, mărturisitor al lui Hristos, stâlp neclintit al Bisericii, la tine venim cu umilinţă şi cu toată nădejdea te rugăm: cere milostivire pentru noi la Părintele cel milostiv, la Fiul Său cel ce S-a răstignit şi a înviat pentru noi, la Preasfântul şi de viaţă făcătorul Duh, Dumnezeul nostru, căruia Îi cântăm din inimă: ***Aliluia!***

Icosul 1
Mlădiţă roditoare a lui Hristos fiind, Sfinte ierarhe Iacob, cu evlavie te cinstim noi, credincioşii, că ne dăruieşti îmbelşugat bucuriile harului şi ne înveţi să ne rugăm Dătătorului a tot binele, pentru care, cu dragoste de fii cântăm ţie:
Bucură-te, cel ce te odihneşti în lumina şi pacea Preasfintei Treimi;
Bucură-te, moştenitor al făgăduinţelor Domnului;
Bucură-te, chip al slujirii şi al smereniei;
Bucură-te, cel ales între ierarhi;
Bucură-te, vestitor al adevărului;
Bucură-te, lucrător al rugăciunii;
Bucură-te, fiu după har al Părintelui ceresc;
Bucură-te, vas prea curat al Duhului Sfânt;
Bucură-te, rază a lui Hristos în noaptea necazurilor;
Bucură-te, cârmă a Bisericii la vreme de restriște;
Bucură-te, dascăl al milostivirii;
Bucură-te, învăţător al pocăinţei aducătoare de har;
Bucură-te, Sfinte Iacob, părinte şi ierarh mult-milostiv al Moldovei!

Condacul 1
Cu fapte luminate fiind împodobit şi harul arhieriei primind după vrednicie, de Dumnezeu înţelepţite, Sfinte ierarhe Iacob, la tronul cel dumnezeiesc cu îndrăznire stai, rugându-te neîncetat pentru noi toţi, cei ce cu mulţumire îţi cântăm: ***Bucură-te, Sfinte Iacob, părinte şi ierarh mult-milostiv al Moldovei!***

Rugăciune

O, Sfinte ierarhe Iacob, cu inimi înfrânte, cu cugete smerite, înaintea ta venim şi te rugăm să mijloceşti pentru sufletele noastre. În viaţa ta pilda răbdării necazurilor şi a apărării dreptăţii, pilda slujirii şi a curăţiei le aflăm deplin. Cu smerenie şi credinţă, cu dragoste de aproapele şi cu fierbinte râvnă pentru Dumnezeu, ţi-ai chivernisit viaţa de aici, câştigând şi pe cea veşnică, în care, împreună cu Maica Domnului şi cu toţi Sfinţii te bucuri acum. Caută şi spre noi, nevrednicii, care din mijlocul neputinţelor şi al neştiinţei, din adâncul păcatului şi din nerodirea vieţii îţi strigăm: Precum viaţa ţi-ai pus-o pentru turma ta, şi acum mijloceşte pentru noi!

Conducătorilor dă-le înţelepciune, păstorilor de suflete iubire jertfelnică, familiilor multă credinţă, copiilor dragoste de Dumnezeu şi de învăţăturile cele sfinte, tinerilor cumpătare şi curăţie, bătrânilor răbdare şi tuturor celor singuri şi deznădăjduiţi, celor tulburaţi de răutăţile lumii, celor ce se luptă cu valurile ispitelor, dă-le putere cerească şi mângâiere sufletelor!

Precum în vremea vieţii tale ai ajutat pe cei săraci, şi acum ajută-ne cu puterea ta pe noi, cei săraci de virtuţi şi fapte bune! Precum atunci milostivirea ta ai revărsat-o peste popor, şi acum cere milă de la Domnul nostru Iisus Hristos, pentru rugăciunile Preasfintei Sale Maici şi pururea Fecioarei Maria şi ale tuturor Sfinţilor, ca

împreună să fim miluiţi şi să cântăm în Împărăţia Cerurilor: Slavă Ţie, Treime Sfântă, Dumnezeul nostru, slavă Ţie în vecii vecilor!

***

Cuvine-se, cu adevărat, să te fericim pe tine, Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită şi prea nevinovată şi Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce eşti mai cinstită decât Heruvimii şi mai slăvită, fără de asemănare, decât Serafimii, care, fără stricăciune, pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim.

Pentru rugăciunile Sfinţilor părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Imnografie

Condacul Sfântului ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei: Cu fapte bune şi cu virtuţi împodobindu-te, Sfinte ierarhe Iacob, dascăl iscusit al credincioşilor te-ai arătat şi înnoitor al mănăstirii bine credinciosului voievod Ştefan cel sfânt te-ai învrednicit. Pentru aceasta, Hristos te-a prea mărit în ceruri, unde te rogi neîncetat pentru sufletele noastre.

Troparul Sfântului ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei: Grija cea lumească lepădând şi viaţa pustnicească trăind, ca un bun păstor turma cea cuvântătoare a Moldovei ai păzit, pentru aceasta cu îngerii în ceruri te veseleşti, Sfinte ierarhe Iacob, arhiereul lui Hristos, roagă-te pentru sufletele noastre.

Sinaxar - Viața Sfântului Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei

Sfântul Iacob s-a născut la 20 ianuarie 1719 într-o familie dreptcredincioasă din Bucovina. Crescând în duhul adevăratei evlavii, la numai 12 ani a intrat în viaţa monahală. Formarea sa duhovnicească este legată de obştea Mănăstirii Putna și a Sihăstriei Putnei, dar şi de mitropolitul Antonie al Moldovei (1730-1740), al cărui ucenic a fost (acelaşi mitropolit care, în Kiev, l-a convins pe viitorul sfânt Paisie de la Neamț să vină în Moldova pentru a se forma duhovniceşte).

Văzând părinții putneni pe acest tânăr cu înţelepciune de bătrân şi viaţă aleasă, l-au rânduit a fi hirotonit preot la numai 17 ani, apoi a fost ales egumen al Mănăstirii Putna la vârsta de 25 de ani.

În anul 1745 a fost ales episcop de Rădăuţi, unde a tipărit un Liturghier slavo-român și a înfiinţat o şcoală pentru învăţarea limbilor slavonă, greacă și română.

După doar cinci ani, vrednicia şi râvna sa au fost hotărâtoare pentru mutarea sa în scaunul de mitropolit al Moldovei, la Iaşi.

Între 1750 şi 1760 a desfăşurat o intensă activitate pastorală şi socială, promovând tiparul românesc şi veghind la traducerea de cărţi folositoare de suflet. Reuşind să deschidă o tipografie, în 10 ani a tipărit 15 cărţi de slujbă şi învăţătură în limba

română, care s-au folosit în bisericile şi mănăstirile din toate ţinuturile locuite de români.

Grija pentru românii din Transilvania, ameninţaţi să-şi lepede credinţa strămoşească, şi-a manifestat-o atât prin tipărirea de cărţi spre apărarea dreptei credinţe, cât şi prin hirotonirea de preoţi şi trimiterea de antimise în parohiile lipsite de păstori sufleteşti, în Maramureş şi în ţinutul Clujului.

Sfântul Iacob s-a îndurerat pentru neştiinţa de carte a păstoriţii săi, deoarece, după cum spunea, „din creşterea copiilor, ca dintr-o rădăcină bună sau rea, toată viaţa curge". De aceea a înfiinţat şcoli şi a tipărit cărţi de învăţătură şi de slujbă, dând la lumină primul Abecedar românesc (Bucvar) şi înfiinţând, pentru copiii satului Putna, prima şcoală elementară rurală din Moldova. A dispus traducerea Vieţilor sfinţilor, care sunt adevărate manuale în care orice om, de orice vârstă, fire şi stare, îşi poate afla un model de viaţă, dar în vremea păstoririi sale s-a reuşit doar traducerea primelor 6 din cele 12 volume.

Pe lângă purtarea de grijă faţă de Mănăstirea Putna şi aşezămintele ei, mitropolitul Iacob a ajutat şi alte mănăstiri şi biserici, cum ar fi Mănăstirea Doljeşti, biserica Sfântul Dumitru din Suceava, Catedrala episcopală din Suceava şi Catedrala mitropolitană din Iaşi, Mănăstirea şi spitalul Sfântul Spiridon din Iaşi şi altele.

În vremea domniilor fanariote, a intervenit, împreună cu ceilalţi ierarhi ai ţării, pentru eliminarea unor forme de asuprire (desfiinţarea veciniei în 1749) şi a unor biruri împovărătoare (desfiinţarea vădrăritului în 1756), în primul rând a văcăritului (în 1757), legând cu blestem pe domnii ţării să nu revină asupra acestora.

Ca un făcător de pace şi ocrotitor al poporului, mitropolitul Iacob a cerut, în anul 1758, hanului tătarilor să înceteze prădarea Moldovei, iar în anul următor a potolit o răscoală a poporului, impunând domnitorului să îndeplinească unele cerinţe, pentru pacificarea ţării. A mustrat adesea pe unii conducători din acei ani, din pricina cărora, în cele din urmă, a fost silit să-şi lase scaunul mitropolitan în anul 1760, nevrând să îngăduie impunerea din nou a dărilor împovărătoare.

Petrecând ultima parte a vieţii la mănăstirea sa de metanie, mitropolitul Iacob a continuat actele de ctitorire începute în perioada cât a fost mitropolit în scaun, devenind astfel al doilea mare ctitor al Putnei, întărind-o duhovniceşte şi material. Astfel, ea a devenit unul dintre stâlpii Ortodoxiei româneşti în vremurile grele ce

aveau să vină odată cu răpirea Bucovinei de către Imperiul Habsburgic, în anul 1775.

Retragerea la mănăstire i-a fost prilej Sfântului Iacob de adâncire în rugăciunea curăţitoare şi luminătoare de suflet. El a spus acest cuvânt despre rugăciune: ***„Dumnezeiasca rugăciune, aducând lumina lui Hristos în sufletele noastre şi risipind dintru dânsul negura ce-l vatămă pe el, îl face mai apoi cu mult mai luminat decât soarele, căci aievea ştiut este că cel ce vorbeşte cu Dumnezeu este mai sus de moarte şi de stricăciune”.***

Simțindu-și sfârșitul aproape, după Paștile anului 1778 a mers la Sihăstria Putnei şi a primit tunderea în marea schimă prin mâna duhovnicului său, Sfântul cuvios Natan, luând numele de Eftimie. După patru zile, pe 15 mai 1778, a trecut cu pace la Hristos Domnul. A fost înmormântat în pridvorul mănăstirii sale de la Putna, ca nou ctitor al ei.

Purtându-şi cu sârguință şi cu vrednicie crucea slujirii arhiereşti, şi cu blândeţe şi smerenie pe aceea de a fi prigonit pentru dreptate, jertfindu-se pe sine pentru poporul încredințat lui spre păstorire, mitropolitul Iacob şi-a închinat întreaga viaţă slujirii Bisericii, luminării poporului prin școală şi tipar, apărării celor nedreptăţiţi şi povățuirii sufletelor spre mântuire, rămânând în amintirea poporului credincios drept „păstorul celor săraci şi smeriți, care a dus o viaţă de Sfânt”.

De aceea, cu prilejul împlinirii a 550 de ani de la întemeierea Mănăstirii Putna, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât, în ședința sa din 6-7 iunie 2016, trecerea mitropolitului Iacob putneanul în rândul Sfinților, cu zi de prăznuire la 15 mai, ziua trecerii sale la cele veșnice.

Pentru ale lui sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluiește-ne pe noi. Amin.

Arhid. Ştefan Sfarghie - Sinaxar - Sfântul cuvios Pahomie cel mare; Sfântul ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei

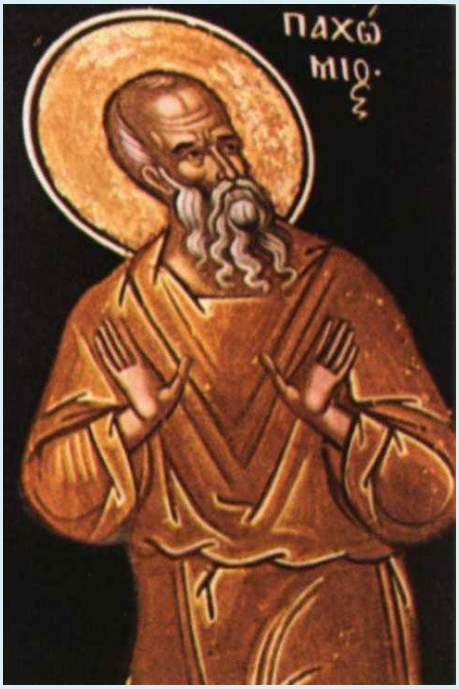

Fericitul Pahomie s-a născut în ţinutul Tebaidei Egiptului, pe la anul 292, din părinţi păgâni. La 18 ani a fost luat cu forţa în rânduiala ostăşească a împărăţiei. Călătorind prin multe cetăţi, a ajuns şi în cetatea Oxirinhos, din Tebaida de Sus, unde a cunoscut bunătatea şi milostenia creştinilor, învăţătura Sfintelor Evanghelii şi tot acolo a fost botezat în numele Preasfintei Treimi.

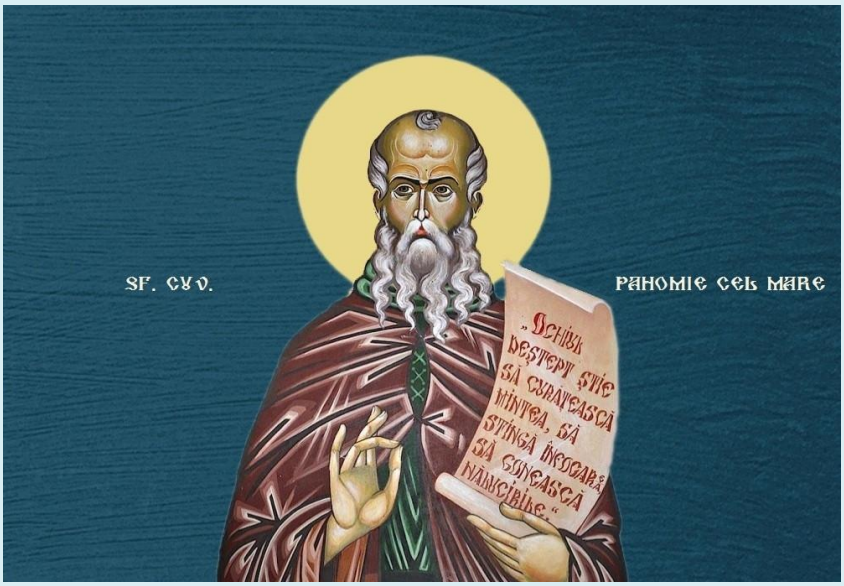

Auzind de un pustnic, pe nume Palamon, a mers la el în pustie şi a devenit ucenicul său. Ca monah, lucrul cuviosului Pahomie era să toarcă lână şi să o ţească, iar din ce câştiga, oferea săracilor.

Sfântul Pahomie a avut la început ca ucenic pe fratele său mai mare, Ioan, apoi, prin rânduiala lui Dumnezeu, au început să se adune în jurul său mulţime mare de ucenici. Iar numărul monahilor din cele şapte mănăstiri întemeiate de el urca la 7.000, din care 1.400 numai la Tabenisi.

Sfântul Pahomie a trecut la Domnul în al 55-lea an al vieţii sale şi a fost îngropat în mănăstirea sa din Tabenisi.

***

Astăzi îl pomenim şi pe Sfântul Iacob, putneanul. S-a născut la 20 ianuarie 1719 într-o familie dreptcredincioasă din Bucovina. Crescând în duhul adevăratei evlavii, la numai 12 ani a intrat în viaţa monahală. Formarea sa duhovnicească este legată de obştea Mănăstirii Putna și a Sihăstriei Putnei, dar şi de mitropolitul Antonie al Moldovei (1730-1740), al cărui ucenic a fost (acelaşi mitropolit care, în Kiev, l-a convins pe viitorul Sfânt Paisie de la Neamț să vină în Moldova pentru a se forma duhovniceşte).

Cu prilejul împlinirii a 550 de ani de la întemeierea Mănăstirii Putna, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât, în şedinţa sa din 6-7 iunie 2016, trecerea mitropolitului Iacob Putneanul în rândul sfinţilor, cu zi de prăznuire la 15 mai, ziua trecerii sale la cele veşnice.

Iulian Dumitraşcu - Calendar Ortodox - Sfântul cuvios Pahomie cel mare; Sfântul ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei

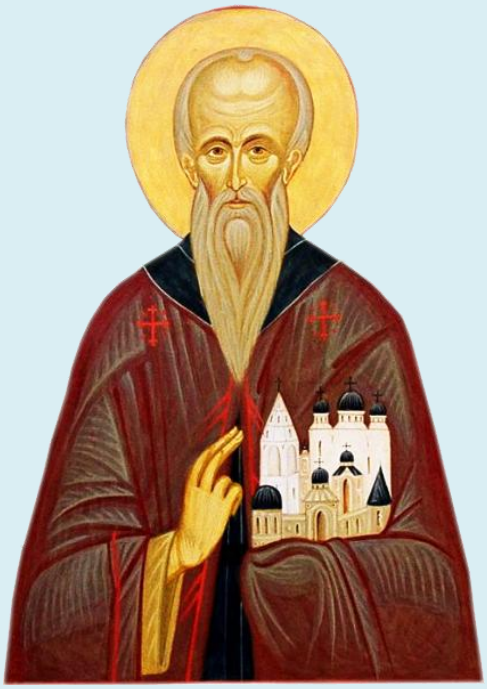

Sfântul cuvios Pahomie cel mare, născut în Tebaida de jos, Egipt, a fost un militar păgân care a renunţat la tot pentru a se dedica liniştii pustiei. Sfântul cuvios Pahomie este unul dintre cei mai mari sfinţi pe care ni i-a oferit pustia Egiptului.

Deoarece au fost mulţi ucenici care l-au urmat în pustiu, a devenit părintele vieţii cenobitice, de obşte. Acesta a ctitorit şapte mănăstiri, având peste trei mii de ucenici.

Sfântul Pahomie cel mare a plecat în pace la Domnul în anul 347.

***

Sfântul Iacob, putneanul s-a născut în 20 ianuarie 1719 într-o familie drept-credincioasă din Bucovina. Crescând în duhul adevăratei evlavii, la numai 12 ani a intrat în viaţa monahală. Formarea sa duhovnicească este legată de obştea Mănăstirii Putna şi a Sihăstriei Putnei, dar şi de mitropolitul Antonie al Moldovei (1730-1740), al cărui ucenic a fost (acelaşi mitropolit care, în Kiev, l-a convins pe viitorul sfânt Paisie de la Neamț să vină în Moldova pentru a se forma duhovniceşte).

Văzând părinţii putneni pe acest tânăr cu înţelepciune de bătrân şi viaţă aleasă, l-au rânduit a fi hirotonit preot la numai 17 ani, apoi a fost ales egumen al Mănăstirii Putna la vârsta de 25 de ani. În anul 1745 a fost ales episcop de Rădăuţi, unde a tipărit un Liturghier slavo-român şi a înfiinţat o şcoală pentru învăţarea limbilor slavonă, greacă şi română.

După doar cinci ani, vrednicia şi râvna sa au fost hotărâtoare pentru mutarea sa în scaunul de mitropolit al Moldovei, la Iaşi.

Între 1750 şi 1760 a desfăşurat o intensă activitate pastorală şi socială, promovând tiparul românesc şi veghind la traducerea de cărţi folositoare de suflet. Reuşind să deschidă o tipografie, în 10 ani a tipărit 15 cărţi de slujbă şi învăţătură în limba română, care s-au folosit în bisericile şi mănăstirile din toate ţinuturile locuite de români.

Grija pentru românii din Transilvania, ameninţaţi să-şi lepede credinţa strămoşească, şi-a manifestat-o atât prin tipărirea de cărţi spre apărarea dreptei credinţe, cât şi prin hirotonirea de preoţi şi trimiterea de antimise în parohiile lipsite de păstori sufleteşti, în Maramureş şi în ţinutul Clujului.

Sfântul Iacob s-a îndurerat pentru neştiinţa de carte a păstoriţii săi, deoarece, după cum spunea, „din creşterea copiilor, ca dintr-o rădăcină bună sau rea, toată viaţa curge”. De aceea a înfiinţat şcoli şi a tipărit cărţi de învăţătură şi de slujbă, dând la lumină primul Abecedar românesc (Bucvar) şi înfiinţând, pentru copiii satului Putna, prima şcoală elementară rurală din Moldova. A dispus traducerea Vieţilor sfinţilor, care sunt adevărate manuale în care orice om, de orice vârstă, fire şi stare, îşi poate afla un model de viaţă, dar în vremea păstoririi sale s-a reuşit doar traducerea primelor 6 din cele 12 volume.

Pe lângă purtarea de grijă faţă de Mănăstirea Putna şi aşezămintele ei, mitropolitul Iacob a ajutat şi alte mănăstiri şi biserici, cum ar fi Mănăstirea Dolješti, biserica Sfântul Dumitru din Suceava, Catedrala episcopală din Suceava şi Catedrala mitropolitană din Iaşi, Mănăstirea şi spitalul Sfântul Spiridon din Iaşi şi altele.

În vremea domniilor fanariote, a intervenit, împreună cu ceilalţi ierarhi ai ţării, pentru eliminarea unor forme de asuprire (desfiinţarea veciniei în 1749) şi a unor biruri împovărătoare (desfiinţarea vădrăritului în 1756), în primul rând a văcăritului (în 1757), legând cu blestem pe domnii ţării să nu revină asupra acestora.

Ca un făcător de pace și ocrotitor al poporului, mitropolitul Iacob a cerut, în anul 1758, hanului tătarilor să înceteze prădarea Moldovei, iar în anul următor a potolit o răscoală a poporului, impunând domnitorului să îndeplinească unele cerințe, pentru pacificarea țării. A mustrat adesea pe unii conducători din acei ani, din pricina cărora, în cele din urmă, a fost silit să-și lase scaunul mitropolitan în anul 1760, nevrând să îngăduie impunerea din nou a dărilor împovărătoare.

Petrecând ultima parte a vieţii la mănăstirea sa de metanie, mitropolitul Iacob a continuat actele de ctitorire începute în perioada cât a fost mitropolit în scaun, devenind astfel al doilea mare ctitor al Putnei, întărind-o duhovnicește și material. Astfel, ea a devenit unul dintre stâlpii Ortodoxiei românești în vremurile grele ce aveau să vină odată cu răpirea Bucovinei de către Imperiul Habsburgic, în anul 1775.

Retragerea la mănăstire i-a fost prilej Sfântului Iacob de adâncire în rugăciunea curăţitoare şi luminătoare de suflet. El a spus acest cuvânt despre rugăciune: „Dumnezeiasca rugăciune, aducând lumina lui Hristos în sufletele noastre şi risipind dintru dânsul negura ce-l vatămă pe el, îl face mai apoi cu mult mai luminat decât soarele, căci aievea ştiut este că cel ce vorbeşte cu Dumnezeu este mai sus de moarte şi de stricăciune”.

Simțindu-și sfârșitul aproape, după Paștile anului 1778 a mers la Sihăstria Putnei şi a primit tunderea în marea schimă prin mâna duhovnicului său, Sfântul cuvios Natan, luând numele de Eftimie. După patru zile, pe 15 mai 1778, a trecut cu pace la Hristos Domnul. A fost înmormântat în pridvorul mănăstirii sale de la Putna, ca nou ctitor al ei.

Purtându-şi cu sârguință şi cu vrednicie crucea slujirii arhiereşti, şi cu blândeţe şi smerenie pe aceea de a fi prigonit pentru dreptate, jertfindu-se pe sine pentru poporul încredințat lui spre păstorire, mitropolitul Iacob şi-a închinat întreaga viaţă slujirii Bisericii, luminării poporului prin școală şi tipar, apărării celor nedreptăţiţi şi povățuirii sufletelor spre mântuire, rămânând în amintirea poporului credincios drept „păstorul celor săraci şi smeriți, care a dus o viaţă de sfânt”.

De aceea, cu prilejul împlinirii a 550 de ani de la întemeierea Mănăstirii Putna, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât, în ședința sa din 6-7 iunie 2016, trecerea mitropolitului Iacob putneanul în rândul Sfinților, cu zi de prăznuire la 15 mai, ziua trecerii sale la cele veșnice.

Sfântul ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei - Viața

Sfântul Iacob putneanul este un dar neprețuit, pe care Dumnezeu l-a făcut poporului român și Bisericii. Viața și faptele sale sfinte nu au rămas ascunse sub obroc, ci sunt o pildă de slujire a lui Dumnezeu, din toată inima și din toată puterea, prin toate darurile cu care marele ierarh a fost înzestrat.

Intrat în mănăstire din copilărie, a ajuns egumen la Putna, episcop de Rădăuți, mitropolit al Moldovei și a strălucit tuturor prin dragostea și jertfa pentru oameni, prin râvna pentru Hristos și Biserică, prin demnitate creștină și neînfricare întru apărarea adevărului și a binelui.

Smerit, rugător pentru neam și țară, el a știut să se identifice cu nevoile și durerile poporului, devenind un părinte al tuturor, dăruitor, rugător și jertfitor. Rugăciunile și activitățile sale au fost îndreptate, în primul rând, spre binele familiei, creșterea și educația copiilor și ajutorarea săracilor și a celor în nevoi.

A ctitorit mai multe biserici și mănăstiri, a tipărit primul abecedar din Moldova, s-a îngrijit de înființarea primei școli rurale din Moldova și a Spitalului Sfântul Spiridon din Iași.

Pentru Putna, el este al doilea mare ctitor al mănăstirii și părintele monahilor nevoitori la mănăstire și în așezămintele ei, Sihăstria Putnei, Sihăstria Ursoaia și

Mănăstirea veche, în secolul al XVIII-lea. În jurul lui s-au adunat părinți care, la rândul lor, au format pe alții și au dus mai departe mesajul pe care l-a avut Putna dintru început, de la Sfântul Voievod Ștefan cel mare: buna chivernisire a vieții, iubirea adevărului, iubirea credinței, iubirea a ce este frumos și veșnic.

Începuturile vieții monahale

Sfântul mitropolit Iacob s-a născut la 20 ianuarie 1719, într-o familie credincioasă și așezată din nordul Moldovei. Aproape toți membrii familiei sale vor intra în cinul monahal: părinții s-au călugărit și au purtat numele Adrian și Mariana, fratele a devenit monahul Ioil, o soră a fost monahia Pelaghia, iar o altă soră, Maria, se va căsători, soțul ei devenind mai târziu ieromonahul Misail de la Schitul Doljești.

Mișcat de râvna pentru Hristos, la numai 12 ani, a intrat în Mănăstirea Putna. Aici a aflat o adevărată școală monahală, cu părinți duhovnicești care transmiteau știința vieții în Hristos de la o generație la alta. Cu smerenie, s-a predat pe sine ascultării și astfel s-a format părintele duhovnicesc pe care îl arată faptele și scrierile sale de mai târziu.

La Putna, el a fost ucenic al mitropolitului Antonie, pe care îl considera „starețul” său, părintele său duhovnicesc. Astfel, s-a înscris în filiația duhovnicească a acestuia, care începe cu mitropolitul Sava Balaci, în prima jumătate a secolului al XVIII-lea, și continuă prin episcopul Calistru de Rădăuți, mitropolitul Antonie, Sfântul Iacob.

În Pomelnicul mănăstirii, alcătuit din porunca Sfântului Iacob în 1756, la locul unde este însemnat numele mitropolitului Sava, această legătură este arătată astfel: „Sava mitropolit: Acesta au călugărit pre episcopul Calistru, iar Calistru pe Antonie mitropolit, iar Antonie pe Iacob mitropolit”.

În puțini ani, a sporit duhovnicește foarte mult, încât, în 1736, la numai 17 ani, a fost hirotonit ieromonah de către mitropolitul Antonie.

După ce a primit darul preoției, și-a continuat nevoințele duhovnicești cu mai multă râvnă și s-a adâncit în smerita cugetare, în cunoașterea de sine și în cunoașterea lui Dumnezeu. ***Hrănindu-se cu scrierile Sfinților Părinți, care se aflau în biblioteca mănăstirii, cu hrana duhovnicească a rugăciunii și purtat de aripile dumnezeiești ale ascultării, Sfântul Iacob și-a umplut sufletul de dorul pentru Dumnezeu și de râvna pentru frumusețea vieții în Hristos. Gândul la***

dobândirea unirii cu Dumnezeu l-a călăuzit toată viața, arătându-i care faptă se înveșnicește și care piere fără folos sufletesc.

Râvna sa pentru mănăstire, priceperea la cele văzute și darul lui Dumnezeu care se odihnea întru smeritul Său slujitor au arătat obștii că este vrednic să se îngrijească de bunul mers al Putnei. Astfel, a fost ales egumen al mănăstirii în 1744, la vârsta de 25 de ani.

Alegerea ca ierarh

Însă darurile sale și lucrarea lui Dumnezeu cu el străluceau și dincolo de porțile mănăstirii, astfel încât, un an mai târziu, în 1745, este ales episcop de Rădăuți.

Sfântul Iacob s-a implicat în organizarea învățământului pentru copii. La 25 decembrie 1747, domnul Moldovei, Grigore al II-lea Ghica, membrii divanului, mitropolitul Nichifor și episcopii Iacob al Rădăuților, Ioanichie al Romanului și Ierotei al Hușilor au hotărât înființarea a trei școli pentru copii în centrele episcopale din Roman, Rădăuți și Huși. Episcopilor le revenea îndatorirea de a găsi dascăli și de a face „necontenită cercetare școlilor, adesea luându-se seama cum învață copiii și la ce sporesc, ca și dascălii să se silească, și copiii să se procopsească cu învățătura lor”. La Rădăuți, școala a funcționat chiar în sediul episcopal.

Sfântul Iacob a fost și un susținător al traducerilor cărților de cult în limba română, continuând astfel opera Sfântului mitropolit Dosoftei. În anul 1745, la Rădăuți, a văzut lumina tiparului Liturghierul, tipărit „cu osteneala și toată cheltuiala a iubitorului de Dumnezeu chir Iacob, episcopul Rădăuțiului”, cartea fiind cel de-al doilea liturghier românesc din Moldova, după cel al Sfântului Dosoftei (1679, 1683). Traducerea a fost făcută din grecește de către Evloghie dascălul.

În anul 1749, domnul Constantin Cehan Racoviță a desființat vecinia, echivalentul iobăgiei din Moldova. Printre cei care l-au convins la aceasta a fost și Sfântul Iacob putneanul.

După doar cinci ani, vrednicia și râvna sa pentru slujirea lui Dumnezeu au fost hotărâtoare pentru a fi înălțat în scaunul de Mitropolit al Moldovei. În noiembrie 1750, a fost ridicat în treapta cea mai înaltă a ierarhiei bisericești a țării. Tradiția era ca episcopul de la Roman, pe atunci Ioanichie, să devină mitropolit, însă acesta, cunoscându-l bine pe Sfântul Iacob, a văzut că el este cel ales de Dumnezeu să păstorească Biserica în acele vremuri. La rândul său, și Sfântul Iacob l-a cinstit pe

acest evlavios și energic ierarh și îl considera ca un „al doilea stareț”, după întâiul său părinte duhovnicesc, mitropolitul Antonie. Atunci când va începe înnoirea Mănăstirii Putna, Sfântul Iacob îl va chema și pe episcopul Ioanichie să participe la această lucrare.

În cei zece ani cât a fost mitropolit la Iași, 1750–1760, a desfășurat o intensă activitate pastorală și socială, a promovat cultura și tiparul românesc și a vegheat la traducerea de cărți folositoare de suflet.

Miluitor al sărmanilor

În slujirea de cel dintâi ierarh al țării, Sfântul Iacob a împlinit, cu toată ființa sa, cuvântul Mântuitorului Hristos: „care între voi va vrea să fie mare, să fie slujitorul vostru” (Matei 20, 26). A lucrat cu multă râvnă la creșterea duhovnicească a poporului și, când a fost nevoie, s-a jertfit, fără cruțare de sine, pentru apărarea turmei încredințate lui de Dumnezeu.
Una dintre cele mai mari binefaceri pe care le-a făcut păstoriților săi a fost faptul că a reușit să determine pe domnii țării să elimine câteva impozite care sărăceau întreaga țară, dar mai ales pe oamenii simpli.

Lupta cea mai grea a dus-o pentru eliminarea impozitului numit „văcărit”. A câștigat această luptă în care și-a pus toată puterea și a pecetluit izbânda cu renunțarea la scaunul de mitropolit. Izvorul râvnei pentru această luptă a fost faptul că el s-a identificat cu necazurile poporului din vremea sa. Dragostea pentru credincioși l-a făcut să fie una cu durerea lor și cu dorința lor de bine.

Țările Române se aflau în perioada foarte dificilă a domniilor fanariote. Pentru a deveni domni, candidații trebuiau să achite sultanului, marelui vizir și altor persoane importante din administrația Imperiului Otoman mari sume de bani. Apoi, venind în Țările Române, puneau impozite împovărătoare, pentru a strânge banii cheltuiți cu dobândirea domniei.

Cel mai greu era văcăritul, impozitul pe animale mari. Acesta ducea la o sărăcie cumplită în țară, care afecta mai ales pe oamenii nevoiași. În mai multe rânduri, ierarhii țării au reușit să lege cu blestem și să interzică, astfel, acest impozit. Dar, la presiunea puterii domnești, blestemul era dezlegat și se percepea, din nou, văcăritul. Pentru prima dată, strămoșul duhovnicesc al Sfântului Iacob, mitropolitul Sava, a reușit să oprească impozitul, prin blestem, în 1698. În 1749, Sfântul Iacob luase parte la legarea prin blestem a văcăritului de către toți ierarhii moldoveni.

Voievodul Constantin Racoviță, la începutul celei de-a doua domnii în Moldova, în 1756, l-a impus din nou. Sfântul Iacob l-a sfătuit și l-a determinat să renunțe la acest impozit.

Iată cum este descrisă fapta Sfântului Iacob și gravitatea văcăritului într-o cronică din epocă: „Îndemnându-se din râvnă dumnezeiască și prin duhovnicescul sfat al prea sfințitului Iacob, mitropolitul Moldovei și socotind cum că toată ticăloșia și stricăciunea țării acesteia nu este dintr-altă, fără numai dintr-acea dajdie stricătoare și urâtă, că măcar că vaci nu rămăseseră la locuitorii țării, dar, de vreme ce era văcăritul, tot trebuia să dea sumă de bani, și o babă săracă, ce toarce în furcă să-și agonisească hrana și comândul său, trebuia la acea vreme să dea și ea bani la văcărit”.

Sfântului Iacob și celorlalți ierarhi li s-au alăturat boierii țării și împreună, au cerut și au primit de la patriarhul de Constantinopol o carte de afurisenie împotriva acelora care vor pune din nou acest impozit.
Ceremonia religioasă de punere a blestemului asupra văcăritului a fost deosebită. Domnul Constantin Racoviță a chemat la Iași câte 6 locuitori din fiecare ținut al țării. Alături de ei, au venit mulți oameni din oraș și din împrejurimi. S-au adunat cu toții în Catedrala Mitropolitană și în incinta Mitropoliei. În cadrul Sfintei Liturghii, la Vohodul mare, Sfântul Iacob a dat citire Cărții Patriarhale de blestem, iar poporul a răspuns după fiecare frază: „Amin!”.

Cronicarul Enache Kogălniceanu, care s-a ocupat cu buna rânduială la slujbă, a scris: „nu putem arăta ce vuiet era în biserică de strigarea norodului”. Apoi a urmat citirea unei cărți de blestem, semnată de mitropolit, de episcopi și de egumenii marilor mănăstiri.

După înlăturarea acestui impozit, în anii următori țara a înflorit, pentru că familiile se eliberaseră de povara sărăciei datorate impozitului văcăritului. Înlăturarea impozitului a făcut ca mai mulți copii să se nască în familiile care nu mai erau stăpânite de frica de a nu avea ce să le dea de mâncare: „îndată cum s-au rădicat această dajdie, au început a se întări și a se înmulți locuitorii țării și de atunci prea bine s-au îndreptat țara”.

Dar Sfântul Iacob a trebuit să lupte în continuare pentru păstrarea acestei binefaceri. Urâtorul de bine al neamului omenesc, care, mai ales, se luptă împotriva celor mai slabi, a copiilor, nu putea să rabde că din ce în ce mai mulți prunci veneau pe lume, primeau Taina Botezului, iar părinții lor lăudau pe Dumnezeu pentru aceasta.

În martie 1757, Constantin Racoviță a fost schimbat și în locul lui a fost pus domn Scarlat Ghica, care a încercat să îl determine pe Sfântul Iacob și pe ceilalți arhierei să dezlege blestemul pe văcărit.

Văzând că nu îl poate convinge pe Sfântul Iacob, Scarlat Ghica a apelat la sultan și a obținut dreptul de a reintroduce văcăritul, chiar dacă arhiereii nu dezleagă blestemul. Dar, spune cronica, „s-a cunoscut că nu a fost voia lui Dumnezeu să treacă ruga și lacrimile lui Iacob mitropolitul și ale altor arhierei; că atunci când gătise toată rânduiala slujbei să pornească văcăritul, i-a sosit mazilirea și s-a dus în Țara Muntenească, rupând toate rânduielile slujbei ce făcuse".

La 1758, turcii au numit domn pe Ioan Teodor Callimachi. Noul domn a insistat și el foarte mult pe lângă Sfântul Iacob să dezlege blestemul, atât în mod direct, cât și prin intermediul altor demnitari.
În cele din urmă, după doi ani de insistențe, în 1760, Sfântul Iacob, pentru a nu apărea o criză în țară, a părăsit scaunul de mitropolit.

El a rostit atunci un mișcător cuvânt de învățătură: „Iată că m-am lepădat și de Mitropolie și de cinste și de toate ale acestei lumi, numai focul jurământului să nu-mi iau în cap și în suflet; și socotiți că sunteți toți musafiri ai acestei lumi și în cealaltă lume avem a trăi și a răspunde la faptele noastre și fiți sănătoși".

La aceste cuvinte, cei de față s-au „pierdut cu firea" și au izbucnit în plâns. Nu numai ei, ci tot poporul, boieri și oameni simpli, au plâns amarnic la retragerea sa, căci știau că un mare și sfânt păstor pleca de la ei.

Dar jertfa lui nu a fost în zadar. Prin ea s-a pecetluit eliminarea văcăritului. În ciuda dezlegării primite de la Patriarhul de Constantinopol, nimeni nu a îndrăznit, nici următorul mitropolit, Gavril Callimachi, chiar dacă era fratele domnului, nici un altul, să dezlege blestemul pentru a impune din nou impozitul. Spre deosebire de Moldova, în Țara Românească văcăritul a mai fost perceput încă 40 de ani.

Atât de mare a fost importanța opoziției Sfântului Iacob față de văcărit, încât în popor au rămas două versuri, în care este portretizat tocmai prin această faptă:
„Iacob mitropolitul, care-a legat văcăritul."

Sfântul Iacob a avut rolul decisiv și la eliminarea temporară a altor două impozite, pogonăritul (5 august 1755) și vădrăritul (25 august 1756), care vor fi apoi desființate.

Luminarea poporului prin educație

Marele Mitropolit a dorit din toată inima ca poporul să meargă pe urmele lui Hristos, să Îl cunoască pe Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii, Care S-a făcut om pentru a noastră mântuire. Hristos era viața Sfântului Iacob și această Viață voia să o dăruiască din belșug credincioșilor. De aceea, a lucrat neobosit ca sufletul poporului să fie luminat prin învățătură, să aibă parte de o educație care să îl înalțe spre cele sfinte, spre cele veșnice.

Unul dintre mijloacele de aflare a cuvântului lui Dumnezeu și de formare duhovnicească este cuvântul scris. Bucurându-se de hrana sufletului și a minții prin cărțile citite la Putna, a dorit ca această hrană să ajungă și la alți nevoitori și la cât mai mulți creștini, spre luminarea și mântuirea lor. Pentru aceasta, a rânduit să fie traduse și tipărite mai multe cărți. A găsit traducători pricepuți la limba greacă, precum Evloghie Dascălul, și la limba slavonă, precum arhimandritul Vartolomei Mazereanu, și le-a creat condiții pentru a traduce cărți de slujbă și de învățătură.

În primul rând, a tipărit numeroase cărți necesare pentru buna rânduială a slujbelor. Acestea au fost traduse în limba română, pentru ca preoții să slujească în limba înțeleasă de popor și pentru ca oamenii să trăiască prezența lui Hristos în Sfintele slujbe.

De pe la sfârșitul veacului al XVII-lea, în Moldova, a început să fie folosită limba română în Biserică. Principalul osârduitor în această privință a fost Sfântul mitropolit Dosoftei. După aceasta, traducerea cărților de slujbă în limba română a stagnat.

Sfântul Iacob putneanul a reluat traducerea și a tipărit mai întâi

- ✓ *Liturghierul slavo-român, tradus din nou, în 1745, la Rădăuți.*

Apoi a tipărit

- ✓ *la Iași Adunare de rugăciuni (1751),*
- ✓ *Synopsis, adică Adunarea celor șapte taine și a celor șapte laude ale Sfintei Biserici și canoane din Sfânta Pravilă ce sunt trebuincioase la taina duhovniciei (1751),*
- ✓ *Târnosania (1752),*
- ✓ *Evhologhion adică Molitvenic (1754),*
- ✓ *Penticostar (1754),*
- ✓ *Antologhion (1755),*
- ✓ *Apostol (1756),*

- ✓ *Psaltirea (1757),*
- ✓ *Liturghier (1759),*
- ✓ *Antologhion (1760).*

Tot la Iași, Sfântul Iacob s-a îngrijit să publice cărți cu învățăturile marilor părinți văzători de Dumnezeu, folositoare la deprinderea meșteșugului luptei duhovnicești. Astfel, a tipărit

- ✓ *Adunare de multe învățături pentru preoți (1753),*
- ✓ *Carte de duhovnicie (1755),*
- ✓ *Alfavita (1755),*
- ✓ *Despre lemnul Sfintei Cruci (1759).*

Pentru a înțelege cât de mult a sporit Sfântul Iacob numărul cărților de folos, trebuie spus că, între 1700 și 1750, au fost tipărite 66 de cărți în Țara Românească și doar 10 în Moldova, iar între 1750 și 1760, Sfântul Iacob a tipărit 15 cărți în Moldova.

Sfântul Iacob a avut un rol foarte important pentru dezvoltarea învățământului. Pentru a împlini nevoia de cărți după care să învețe copiii, Sfântul Iacob a tipărit, în 1755, primul abecedar din Moldova, Bucvarul. În prefața acestuia, Sfântul Iacob scrie cât de importantă este educația copiilor și cât de mare nevoie era de cărți pentru copii: ***„Cum dar vei nădăjdui de bine unde nu este hrană bună copiilor? Iar de hrană ca aceea în țara aceasta, cine nu vede câtă lipsă este?”***

Patru ani mai târziu, a tipărit o nouă ediție a Bucvarului, îmbunătățită. În 1771, această ediție va fi republicată la Viena, pentru școlile din Bucovina.

La propunerea Sfântului Iacob, prin hrisovul domnesc al lui Teodor Callimachi din 25 iunie 1759, s-a înființat prima școală rurală din Moldova, pentru copiii satului Putna. În primele decenii de funcționare, Sfântul Iacob va încredința arhimandritului Vartolomei Mazereanu și altor călugări ascultarea de a preda copiilor și de a purta grija întreținerii școlii. Până la mijlocul secolului al XIX-lea, aici vor preda monahi putneni, apoi vor veni învățători laici. Școala funcționează, fără întrerupere, până în prezent.

Nu numai prin tipărirea Bucvarului și prin înființarea școlii din Putna și-a arătat Sfântul Iacob grija pentru educarea copiilor, ci permanent îi îndemna pe credincioși spre aceasta. Fără învățătură, sufletul se usucă, scria el: ***„Învățătura este asemenea cu florile cele mirositoare, iar cel neînvățat este asemenea copacului celui uscat”.***

Râvna sa pentru educație se datora înțelegerii pe care o avea despre rostul educației. Sfântul Iacob a înțeles că lumea și frumusețea ei sunt daruri de la Dumnezeu pentru om. Iar omul, prin frumusețea și sensul celor văzute, este chemat să înțeleagă frumusețea și realitatea celor nevăzute.

Educația deschide ochii pentru a înțelege firea acestei lumi, pentru a înțelege rostul fiecărui lucru și dreapta lui folosire, rostul fiecărui om și dreapta legătură cu ceilalți oameni. Cunoscând lucrările lui Dumnezeu, omul află despre El și despre dragostea Sa pentru om, pentru care a făcut toate. Și astfel, folosind după voia lui Dumnezeu cele văzute, omul se înalță către cele duhovnicești, nevăzute. Așadar, pentru Sfântul Iacob, educația este o cale pentru dobândirea vieții veșnice.

De aceea, ca părinte sufletesc și ca ierarh responsabil cu educația în țară, el a urmărit ca prin aceasta să se formeze fii ai Împărăției Cerurilor. Având în fața ochilor acest rost, Sfântul Iacob, împreună cu colaboratorii săi au făcut eforturi mari, continue, și au înscris câte o pagină importantă în istoria educației și în istoria culturii românești.

Sfântul Iacob a dorit să arate poporului modele de desăvârșire - sfinții. De aceea, a rânduit să fie traduse Viețile sfinților, adevărate manuale în care orice om, de orice vârstă, fire și statut, își poate afla un model de viață. La îndemnul lui, s-au tradus, deși fără a fi reușit să le publice, 6 dintre cele 12 volume ale Vieților sfinților, pe lunile septembrie, octombrie, noiembrie, martie, aprilie și mai. Nu doar acestea, ci, din păcate, și alte cărți, pe care el a rânduit să fie traduse, au rămas în manuscris, în urma retragerii sale din scaunul de mitropolit.

Părinte al tuturor

Contemporanii au simțit că asupra Sfântului Iacob este harul lui Dumnezeu, este lucrarea Sa. De aceea l-au ascultat și l-au urmat în inițiativele sale. Dar mai ales dragostea sa i-a făcut să îi fie alături.

Împărtășindu-se de dragostea lui Dumnezeu pentru om, Sfântul Iacob a avut multă dragoste față de semeni. Prin aceasta, a încălzit inimile lor spre facerea de bine și spre viața în Hristos.

Nu numai oamenii simpli au fost cuceriți de dragostea și de lucrarea lui pentru ei. Sfântul Iacob a izbândit și acolo unde mulți dintre cei care doresc binele nu izbândesc: a reușit să miște inimile oamenilor bogați și puternici spre a face bine

poporului. Cuvântul său cu putere multă, dat de Dumnezeu, le-a arătat acestora cum să folosească poziția socială și bogățiile pe care le-au primit de la Dumnezeu, spre folosul aproapelui. Așa s-au dat legi mai bune, s-au ctitorit locașuri sfinte și s-au creat instituții folositoare oamenilor.

Autoritatea pe care Sfântul Iacob o avea în fața demnitarilor și a oamenilor a făcut ca el să aducă pacea în momente foarte dificile, salvând vieți de oameni și salvând suflete de la păcate grele.

În anul 1758, turcii au numit domn pe Ioan Teodor Callimachi. Principalul demnitar al acestui domn, Iordache Stavarache, a determinat, prin comportamentul său, o răscoală a locuitorilor din Iași împotriva lui, a Curții și a domnului. În fața răscoalei poporului, soldații care păzeau curtea domnească au ucis câteva persoane și erau gata să ucidă pe cei care ar fi încercat să intre cu forța.

Datorită încrederii în el, Sfântul Iacob a fost rugat de răsculați să mijlocească înțelegerea cu domnul țării: „au mers la Mitropolie de au luat pe Mitropolitul, zicând să meargă la Domn din partea țării, să-i spună că cer pe Stavarache să li-l dea". Tot datorită conștiinței că mitropolitul este un om al lui Dumnezeu, și Ioan Teodor Callimachi l-a rugat pe mitropolit să-i fie „chezaș" față de revolta oamenilor.

Luminat de Dumnezeu, Sfântul Iacob a reușit să reprezinte dorințele și durerile poporului și a obținut de la domn și boieri ceea ce a putut împlini nevoile oamenilor, dar fără vărsare de sânge. Domnul a promis că va aduce înapoi pe boierii exilați pentru că se împotriviseră fiscalității lui Stavarache: „au căzut Domnul la Mitropolit cu rugămintea ca să intre chezaș că-i va aduce într-atâtea zile; și așa Mitropolitul au început a intra chezaș că până în atâtea zile îi va aduce pe boieri; și așa s-au potolit". Astfel, el a evitat o mare vărsare de sânge creștinesc.
Istorisind această grea cumpănă, care nu s-a sfârșit într-o mare tragedie datorită curajului și a dragostei de pace ale Sfântului Iacob, Nicolae Iorga îl numește „păstorul celor săraci și umili […] ce dusese o viață de sfânt".

Un alt moment în care Sfântul Iacob a ferit poporul de o mare primejdie a fost în septembrie - octombrie 1758. Atunci, tătarii din Bugeac și Nogai au jefuit cumplit Moldova, din cauză că Vidali și Rizu, caimacamii lui Ioan Teodor Callimachi, nu le dăduseră darurile obișnuite. Sudul și centrul Moldovei au suferit cea mai cumplită invazie a tătarilor din secolul al XVIII-lea. Orașele Bârlad și Focșani precum și satele dintre Prut și Siret au fost pustiite și arse în întregime. Mii de oameni au fost luați în robie. Mitropolitul, împreună cu episcopii, câțiva egumeni

și boieri care se aflau în Iași, a trimis o plângere la hanii tătari din Buceag și Nogai. În scrisoare a prezentat situația în care se afla țara, cu satele arse și locuitorii robiți, obligația de a apăra pe locuitori și a nu-i ataca și a cerut să înceteze distrugerea țării și uciderea populației.

„Vedem că toți săracii din raiaua Moldovei se pradă de tot, se jăcuiesc, să omoară și se robesc, și se ard cu foc fânațele și ariile cu pâine, și casele pe la târguri și pe la sate de către tătari Nohai și Bugegi, și toată raiaua s-au risipit și s-au bejenit prin păduri și aiurea, unde nici acolo nu pot să se mistuiască. Și nu numai că-i pradă de bucate și de altele ce au pe afară, ci necontenit și acolo, prin pădure, năvălind tătarii cu armele lor, mulțime de oameni din săraca raia au omorât, și pe câți prind vii îi robesc și fac batjocoră de femeile și fetele oamenilor. Și alte multe nevoi și supărări ce se fac întru această una dată nu s-au făcut în săracele raiale de când sunt și până acum, că mai la toate țînuturile n-au rămas nici un fel de dobitoc neluat, pâinile cele strânse pe la arii le ard, cele ce au rămas nesecerate se prăpădesc pe pământ, și mulți din locuitorii țînuturilor de sus, de spaimă și groaza aceasta, s-au dus printr-alte țări, lăsându-și toate ale lor la pieire numai să scape cu sufletele de urgia aceasta pentru care și noi cu toții ne aflăm la mare întristăciune. Pentru aceasta, cu plecăciune până la pământ și cu fierbinți lacrimi, ne rugăm Măriilor Voastre să socotiți dreptatea lui Dumnezeu că nu suntem cu nimic vinovați, nici suntem haini împărăției sau Măriilor voastre. Și să fie mila Măriilor Voastre, să porunciți să se oprească prada, să se ridice tătarul deasupra săracilor raialei, că n-are margini răutatea aceasta ce sau făcut în ticăloasa țară ... ”.

Sfântul Iacob a intervenit într-o problemă importantă pentru sufletele oamenilor, care ține de domeniul dreptului juridic. Modul în care se încheiau tranzacțiile și se judecau conflictele ducea uneori la jurăminte, la căderea sub blesteme. Sfântul Iacob a prezentat domnitorului Matei Ghica problema și i-a propus soluția ca orice act de tranzacție să se facă cu consemnarea în scris și în fața a trei martori, pentru a nu mai fi nevoie de jurăminte și cărți de blestem. În actul din 1 august 1755, prin care această soluție devenea lege, domnul arată că a luat această hotărâre la propunerea Sfântului Iacob, „al nostru prea cinstit părinte duhovnicesc”.

În 25 septembrie 1755, domnul Matei Ghica, la îndemnul Sfântului Iacob, a întărit regulamentul de funcționare al breslei groparilor din Botoșani, prin care li se impunea acestora să îi înmormânteze și pe străini. Până atunci, străinii morți rămâneau și câteva săptămâni neînmormântați, lucru necreștinesc, dar și periculos pentru sănătatea publică. Având în vedere aceeași problemă, domnul Constantin Racoviță, în 1757, a dat un document în care îl arată pe Sfântul Iacob ca inițiatorul reînființării breslei groparilor în Suceava.

O mare binefacere a Sfântului Iacob este ctitorirea Spitalului Sfântul Spiridon, în Iași. În trecut, când un om cu stare era bolnav, doctorul venea la el acasă. Dar la cei fără bani, nu veneau doctorii, căci nu erau plătiți. Din milă față de oamenii bolnavi care nu aveau bani, Sfântul Iacob l-a determinat pe domnul Constantin Racoviță să facă un spital public, la biserica Sfântul Spiridon din Iași, în 1757. Aici erau doctori și puteau să vină oamenii săraci să se trateze. Pentru a întreține spitalul, Sfântul Iacob a transformat biserica Sfântul Spiridon în mănăstire și a îndatorat-o să se îngrijească de spital. În 1758, când lucrările au fost terminate, Sfântul Iacob a sfințit mănăstirea.

L-a avut ca pildă în această întreprindere pe episcopul Ioanichie de la Roman, care ctitorise un spital public la Mănăstirea Precista mare, în Roman, și unul la Mănăstirea Sfântul Proroc Samuil, în Focșani.

De altfel, Sfântul Iacob a avut grijă nu numai de spitalul ridicat de el, ci și de aceste așezăminte. Astfel, în 1756, prin mijlocirea sa, Constantin Racoviță a dat 12 hrisoave Mănăstirii Precista mare și metocului ei, Prorocul Samuil, acordându-le însemnate privilegii, venituri, scutiri și întinse moșii, pentru a asigura funcționarea spitalului.

Sfântul Iacob a vegheat și la soarta românilor din Transilvania. Ca și ceilalți ierarhi din Moldova, Sfântul Iacob a dăruit antimise mănăstirilor și bisericilor ortodoxe din Transilvania. Se păstrează, de când era episcop la Rădăuți, un antimis dăruit bisericii din Cuhea Maramureșului și mai multe antimise dăruite, de când era mitropolit, bisericilor din zona Clujului. El s-a ocupat și de legătura cu Mănăstirea Moisei din Maramureș, atestată ca schit al Putnei în 1759.

În general, cărțile tipărite de Sfântul Iacob au fost folosite în bisericile și mănăstirile din toate zonele locuite de români și au fost de mult ajutor în apărarea credinței ortodoxe a românilor din Transilvania.

Pentru că era un izvor de lumină și de har, oamenii au venit alături de Sfântul Iacob și i-au devenit colaboratori. Astfel, la fiecare dintre ctitoriile sale, a știut să aducă lângă el pe unii dintre boierii vremii, care s-au învrednicit, astfel, să devină împreună ctitori cu el și sunt pomeniți mereu în bisericile și mănăstirile ctitorite. Prima asupra căreia și-a îndreptat mâna spre a o reface a fost biserica Mitropoliei din Iași. Sfântul Iacob, în timpul păstoririi sale, a înfrumusețat Mitropolia și s-a îngrijit de plata datoriilor pe care le acumulase.

Prin sprijinul și sfatul pe care le-a acordat negustorilor români din Suceava, a ajutat acest oraș să renască în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Sfântul Iacob este considerat al doilea ctitor al bisericii Sfântul Dumitru din Suceava. Tot el a purtat și grija Catedralei Mitropolitane din Suceava și a vegheat asupra ctitoririi Schitului Doljești de către un fost boier, intrat în viața monahală la Putna, Dionisie Hudici.

Al doilea mare ctitor al Putnei

Dacă pentru întreaga țară Sfântul Iacob a fost o lumină vreme de câteva decenii, pentru Mănăstirea Putna el a pus un fundament pentru următorii mai bine de 100 de ani. După ocuparea nordului Moldovei de către Austria, Putna a fost una dintre cele trei mănăstiri rămase deschise, alături de Dragomirna și Sucevița. Principalul motiv al acestei alegeri a fost dat de refacerea materială și de înflorirea duhovnicească de sub conducerea Sfântului Iacob.

Acesta a început lucrările de refacere a Putnei în anul 1755, când „din întâmplările vremilor și a nepăcilor”, „toate câte sunt în mănăstire erau stricate, încât era un lucru de jale a și vedea cineva la câtă stare rămăsese această sfântă mănăstire”, după cum relatează arhimandritul Vartolomei Mazereanu.

Cu smerenie, Sfântul Iacob nu s-a folosit atunci de faptul că era mitropolit, ci a cerut acordul obștii pentru a începe lucrările ca „al doilea ctitor mare al mănăstirii și înnoitor” al ei, așa cum este numit în pomelnicul mănăstirii. Alături de el, la înnoirea mănăstirii au fost monahii putneni, și în mod deosebit, Cuviosul Sila, Cuviosul Natan, arhimandritul Vartolomei Mazereanu, ieroschimonahul Mihail Mazereanu, egumenul Calistru și câteva familii domnești și boierești, în primul rând familia Racoviță.

Sfântul mitropolit l-a trimis pe Cuviosul Sila de la Sihăstria Putnei în Țara Muntenească, unde, în jumătate de an, a adunat 1000 de lei. Cu acești bani și cu alții, Sfântul Iacob a început înnoirea mănăstirii.

Prin mâna plină de har a arginatarului mănăstirii, monahul Rafail, primul pas a fost ferecarea în argint a icoanei făcătoare de minuni a Maicii Domnului, la 15 august 1755. „Și, mai întâi de toate, au scos sfânta și făcătoarea de minuni icoană a Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu din Sfântul Altar și au ferecat-o peste tot cu argint. Și, făcându-i scaun frumos, o au așezat în mijlocul Sfintei biserici și i-au făcut candele frumoase de argint. La care sfânta icoană îndată au început a se face minuni și tămăduiri de boli și de duhuri necurate.” La aceasta, arhimandritul

Vartolomei adaugă că strana pe care s-a așezat icoana era de lemn lucrat foarte iscusit, peste tot poleit cu foiță de aur.

În anul 1757, a fost refăcut zidul din jurul mănăstirii, iar arhimandritul Vartolomei, ieromonahul Calistru din Putna și ieromonahul Mihail din Sihăstria Putnei au fost trimiși la Kiev, de unde au adus „86 icoane a toate praznicele mari și mici de peste an și 2 steaguri mari bisericești și alte lucruri de trebuința bisericii, cu care mult s-au împodobit Sfânta biserică”.

În această perioadă a fost consolidată clopotnița, au fost făcute trapezele, pivnițele, bucătăria, brutăria, paraclisul Sfinții apostoli Petru și Pavel, chiliile și un cerdac pentru procesiuni. Au fost refăcute acoperișul bisericii mari și turla bisericii, căreia i s-au adăugat cele opt colonete ornamentale. Tot acum este fortificat, cu cinci contraforți, și zidul de nord al bisericii, afectat de cutremurul din anul 1739, iar Turnul tezaur capătă, și el, un acoperiș.

Când s-a retras din scaunul mitropolitan, în 1760, Sfântul Iacob a ales ca loc de retragere Putna. Ioan Teodor Callimachi i-a confirmat, la plecarea de la Iași, dreptul de a veghea asupra vieții de la mănăstire, dar și de calitatea de ctitor. Acest statut a fost reînnoit de către domnul Grigore Callimachi în 1768: „De vreme ce Sfinția sa va să petreacă rămășița vieții sale întru sfântă mănăstire Putna, la care nu numai că și de metania este de acolo, ci încă și cu oarecare ctitorie este împărtășit […], hotărâm domnia mea ca oricând ar fi trebuința ca să se scoată sau să se pună egumen acestei sfinte mănăstiri, pe care va arăta sfinția sa că este vrednic, acela să se facă egumen”.

După revenirea în obștea mănăstirii, Sfântul Iacob „nu s-a dat spre odihnă, ci iarăși s-a apucat de înnoirile Sfintei mănăstiri, care încă nu se isprăviseră”: în 1761 a făcut fântâna din incinta mănăstirii și în anul următor a pavat biserica cu lespezi de piatră.

Urmând obiceiul ctitorilor din vechime, Sfântul Iacob nu s-a mulțumit doar cu înnoirea și ridicarea de clădiri, ci s-a străduit, pe cât i-a stat în putere, să înzestreze mănăstirea cu toate cele de trebuință. Clopotul Buga, de la Sfântul Ștefan, a fost turnat din nou cu purtarea de grijă a Sfântului Iacob, în anul 1761, cântărind aproape dublu. De refacerea clopotului a răspuns un meșter adus de la Liov special cu acest scop.

Alte danii sunt consemnate de arhimandritul Vartolomei Mazereanu: „făcut-a Sfinția sa, dintru a Sfinției sale argint, o candelă mare de argint și au pus-o în

biserica cea mare, înainte sfintei, făcătoarei de minuni icoane", „un felon de material roșu, cu flori de fir de aur".

La 1 ianuarie 1765, Sfântul Iacob a dăruit un policandru „de alamă galbenă cu 35 ramuri", care se află până azi în naosul mănăstirii.

În anul 1773, a făcut o catapeteasmă nouă în biserică, poleită cu aur. A luat alături de sine pentru a fi ctitori la această catapeteasmă pe episcopii Antonie de Roman și Dositei de Rădăuți, ieromonahii Clement, Gheorghe, Varlaam și Gheorghe.

Arătând multele înnoiri pe care Sfântul Iacob le-a adus mănăstirii, arhimandritul Vartolomei încheie astfel: „au mai făcut și alte multe lucruri bune, cât dinlăuntru, așa și din afară, la această sfântă mănăstire, pe care, pentru scurtare, nu le-am mai scris". Toate acestea și purtarea de grijă pentru bunăstarea duhovnicească au făcut din el al doilea ctitor al mănăstirii, chemat de Maica Domnului și de Sfântul Voievod Ștefan cel mare să pregătească mănăstirea pentru perioada foarte grea ce va urma, a stăpânirii austriece.

Astfel, mișcat de dragostea sa pentru maica duhovnicească și de râvna pentru Hristos, Sfântul Iacob s-a ostenit și a devenit „fericit și mare ctitor și înnoitor acestei sfinte mânăstiri".

Părintele familiei duhovnicești a monahilor putneni

Documentele din veacul al XVIII-lea îl arată pe Sfântul Iacob conlucrând foarte mult cu monahii de la Putna în activitățile sale ca mitropolit. Ele reflectă o realitate a vremii, și anume că Sfântul Iacob a fost părintele obștii putnene pentru câteva decenii și că el a lucrat și în afara mănăstirii cu monahii din obște.

În secolul al XVIII-lea, viețuirea la Putna s-a extins și în așezămintele Sihăstria Putnei, Sihăstria Ursoaia, Mănăstirea veche, aflate foarte aproape de vatra mănăstirii. În această perioadă, viețuitorii au alcătuit o familie duhovnicească unică, descrisă de expresia Sfântului Iacob: „o casă sunt". În această familie, fiecare viețuitor avea rostul lui, ca și fiecare loc de nevoință.

Rostul și slujirea mănăstirii în ansamblul viețuirii de la Putna sunt exprimate cel mai bine în cuvintele Sfântului Iacob: mănăstirea este „maica și clironomia mea", după cum scrie în testamentul său, în 1761–1762. Mănăstirea este maica duhovnicească în care s-a format și căreia îi datorează sporirea duhovnicească. „Clironomie" înseamnă că mănăstirea îi este moștenitoare, adică toate ostenelile

sale duhovnicești și materiale se adaugă la zestrea mănăstirii, care mereu se îmbogățește prin fiii ei.

Cele două sihăstrii sunt locuri ale nevoinței duhovnicești mai înalte, în care se retrag, cu binecuvântare, părinții mănăstirii doritori de liniștea isihiei și care sunt capabili să poarte nevoința pustnicească. La sihăstrie pot veni și viețuitori din alte locașuri monahale, dornici să viețuiască aici. Din evlavia pentru piscul vieții monahale, care este schima mare, pustnicia, unii dintre părinții mănăstirii vin la Sihăstria Putnei pentru a primi chiar și schima mică, precum Sfântul Iacob și episcopul Dositei Herescu. Ei vor să își închine viața lui Hristos în acest loc retras, în care rugăciunea cea neîncetată este în inimile nevoitorilor de aici, care sunt dezlipiți de datoriile față de societate ale viețuitorilor de la vatra mănăstirii.

„Mănăstirea veche" era așezământul din jurul bisericii de lemn, construită de Dragoș vodă, la Volovăț, și adusă aici de Sfântul Voievod Ștefan. În a doua parte a secolului al XVIII-lea, aici a fost înființată școala pentru copiii din sat și așezământul a fost orientat spre activități cărturărești.

De la sfârșitul secolului al XVII-lea și până la sfârșitul secolului al XVIII-lea, această familie a viețuitorilor de la Putna i-a avut ca părinți duhovnicești pe mitropolitul Sava, episcopul Calistru, mitropolitul Iacob, episcopul Dositei Herescu.

După plecarea mitropolitului Antonie în Rusia, în urma războiului ruso-turc din 1735–1739, cel care a vegheat asupra familiei monahale de la Putna, până la trecerea sa la cele veșnice, a fost Sfântul Iacob. Ca egumen al mănăstirii, episcop la Rădăuți, mitropolit la Iași și apoi în perioada de retragere la Putna, el a fost cel care a sfătuit și a dat binecuvântare pentru buna rânduială a vieții monahilor din această familie.

Astfel, Sfântul Iacob a rânduit, în 1753, pe cuviosul Sila ca stareț la Sihăstria Putnei. În 1754, Sfântul Iacob l-a chemat la Iași, la Mitropolie, pe cuviosul Natan, care era eclesiarh la Putna, pentru a întocmi împreună pomelnicul Mitropoliei Moldovei. Aici, Sfântul Iacob l-a hirotonit ieromonah, iar în anul următor, 1755, îi dă și ascultarea de duhovnic, pe care o va împlini toată viața.

Tot Sfântul Iacob l-a chemat înapoi în țară, la 1754, pe Vartolomei Mazereanu, ieromonahul putnean plecat la mitropolitul Antonie, în spațiul rusesc, pentru „treaba tălmăcirii cărților de pe limba slovenească pe limba moldovenească". În 15

august 1755, Sfântul Iacob l-a hirotesit arhimandrit și l-a numit egumen la Mănăstirea Putna.

Apoi, în 1755, Sfântul mitropolit l-a trimis pe cuviosul Sila, vieţuitor la Sihăstria Putnei, în Ţara Românească, la domnitorul și boierii de acolo, pentru a strânge fonduri în vederea înnoirii mănăstirii.

Din inițiativa Sfântului Iacob, starețul Mihail Mazereanu de la Sihăstria Ursoaia termina de tradus din slavonă, în 6 ianuarie 1756, lucrarea Piatra smintirii.

În noiembrie 1756, cu purtarea de grijă a Sfântului Iacob, cuviosul Natan realizează Pomelnicul Mănăstirii Putna, al doilea pomelnic al său. Iar în 1757, Sfântul Iacob a trimis pe arhimandritul Vartolomei Mazereanu, pe ieromonahul Calistru de la mănăstire și pe starețul Mihail Mazereanu la Kiev, de unde au adus 86 de icoane și alte obiecte necesare bisericii.

Unitatea vieţuitorilor și chivernisirea lor de către marele mitropolit este frumos exemplificată într-o scrisoare din 26 decembrie 1757, în care Sfântul Iacob îi scrie arhimandritului Vartolomei Mazereanu să îl sprijine pe Cuviosul Sila într-o problemă legată de Sihăstria Putnei, „de bună vreme că acea Sihăstrie este tot o casă cu mănăstirea cea mare”.

Sfântul Iacob a avut darul de a-i rândui pe monahii putneni după voia lui Dumnezeu, dând fiecăruia ascultarea și locul potrivit. Sprijinindu-se unul pe altul, în rugăciune și în ascultare, lucrându-și fiecare talantul dat de Dumnezeu, au reușit să scrie o pagină sfântă în istoria zbuciumatului secol al XVIII-lea din Moldova.

Sub ascultarea Sfântului Iacob, colaboratori din toate cinurile bisericești și straturile sociale au lucrat împreună spre binele comunității și spre mântuirea lor. Împreună-lucrarea lor reprezintă un model de comuniune între ierarh și monahi, între cler și popor, în ascultare și în dragoste, care a bineplăcut lui Dumnezeu.

Peste timp, roadele acestei familii duhovnicești se vor vădi în toată puterea lor, când Sfântul Iacob și cuvioșii Sila, Paisie și Natan, vieţuitori la Putna și Sihăstria Putnei, au fost canonizați. Alături de ei, alți împreună-nevoitori din acea vreme se bucură de slava Împărăției Cerurilor, dintre care, după voia lui Dumnezeu, cuviosul Arsenie ori arhimandritul Vartolomei Mazereanu, vor fi proslăviți și în Biserica luptătoare pentru viața lor aleasă și sfântă.

Trecerea la cele veșnice

Odată cu retragerea din scaunul mitropolitan, Dumnezeu a lucrat în chip deosebit prin slujitorul Său credincios. Părintele ceresc l-a purtat, peste priceperea omenească, acolo unde El a știut că este nevoie.

Mai întâi, Sfântul Iacob, cu smerenie și cu blândețe, fără a se robi patimii ținerii de minte a răului, a căutat îndreptarea domnului care îl izgonise, practic, din scaun. A reușit aceasta, astfel încât și Ioan Teodor Callimachi și, apoi, fiul său, Grigore Callimachi, devenit domn, îl vor sprijini în chivernisirea mănăstirii și la înnoirea ei.

Apoi, la Putna, a dus mai departe activitatea lui cărturărească și duhovnicească, cu ochii ațintiți asupra lui Iisus Hristos și având totodată cugetul la viața de dincolo. Cugetarea la moarte și la vremelnicia lucrurilor i-au dat o adâncă așezare în Hristos și o smerită cugetare prin care a urcat din treaptă în treaptă spre unirea cu Blândul Iisus, Domnul și bucuria călugărilor.

S-a adâncit în rugăciunea curățitoare și luminătoare de suflet. Cu câțiva ani înainte scrisese: ***„dumnezeiasca rugăciune, aducând lumina lui Hristos în sufletul nostru și risipind dintru dânsul negura ce-l vatămă pe el, îl face mai apoi cu mult mai luminat decât soarele, căci aievea știut este că cel ce vorbește cu Dumnezeu este mai sus de moarte și de stricăciune” (Prefața la Antologhion).***

Sfântul Iacob a fost acum mai aproape de viața sihăstrească. A iubit de la început acest fel de viețuire, dar a urmat cu smerenie chemărilor pe care i le-a făcut Dumnezeu, de a fi preot, egumen, episcop și mitropolit. Nici după întoarcerea la Putna nu și-a împlinit voia sa de a fi sihastru, căci a trebuit să poarte în continuare grijă de mănăstire și de credincioșii care alergau la el pentru sfat și binecuvântare. Acest dor adânc al inimii sale l-a arătat tuturor și l-a împlinit cu cinci zile înainte de a trece la cele veșnice. A mers și a fost tuns în schima mare de către ucenicul și duhovnicul său de decenii, cuviosul Natan, în biserica schitului Sihăstria Putnei. A primit numele de Eftimie, după Sfântul Eftimie cel mare, marele îndrumător al călugărilor, pe care l-a cinstit în mod deosebit toată viața sa și în a cărui zi de pomenire, 20 ianuarie, se născuse.

Cu durerea pricinuită de răpirea Bucovinei, dar cu bucuria de a fi înnoit mănăstirea, în 15 mai 1778, sufletul sfântului păstor s-a înălțat la cer, alături de Hristos, Cel pe care L-a purtat în inimă întreaga viață, Cel care a fost, în toate, bucuria lui. S-a împlinit cu el ceea ce scrisese în cuvântul înainte la Alfavita sufletească: ***„Nu te bucura de nimic întru acest veac al plângerii și trecător, de vreme ce toate sunt întru dânsul nestătătoare și fățarnice, toate sunt întru dânsul mincinoase și schimbătoare. Ci, de voiești a te mângâia, numai întru Domnul te***

mângâie; de voiești a te bucura, numai întru Domnul te bucură; că bucuria trupească degrabă piere, iar bucuria Domnului rămâne în veci."

Cu doi ani în urmă, în 1776, scrisese în testamentul său: „Așijderea și altor frați și creștini tuturor cu lacrimi mă rog, de toate cele ce voi fi greșit, să mă ierte. Și cu dragoste pe toți îi chem să mă sărute cu sărutarea cea mai de pe urmă, cum și eu cu duhul pe toți îi sărut. Și tuturor, pentru toate las iertăciune și blagoslovenie. Amin."

Părinții l-au înmormântat în pridvorul mănăstirii, ca nou ctitor al ei, alături de rămășițele pământești ale părinților săi după trup, călugăriți la bătrânețe. Chipul în care a fost înmormântat este pecetea modului cum și-a trăit viața, lepădând toată slava lumii. Când sfintele sale moaște au fost găsite, s-a văzut că fusese pus în mormânt în veșminte de schimnic, cu o simplă cruce de argint, mică, la piept. Atletul lui Hristos a părăsit slava lumii și a aflat slava Domnului și Dumnezeului său.

Cinstirea Sfântului Iacob

Purtându-și cu râvnă și cu demnitate crucea slujirii arhierești și cu blândețe și cu smerenie crucea de a fi prigonit pentru dreptate, jertfindu-se pe sine pentru popor, Sfântul Iacob și-a închinat întreaga viață slujirii Bisericii, luminării poporului prin Sfintele Taine, rugăciune, educație și catheză, apărării celor nedreptățiți și promovării culturii și spiritului românesc. Multa lui osteneală și slujirea jertfelnică de păstor l-au adus, cu suflet curat, în brațele lui Hristos. ***Toată truda i-a fost răsplătită, după credința lui: „Mică este osteneala, dar odihna este nesfârșită. Puțină este truda, dar câștigul este nenumărat. Puțină este tânguirea pe pământ, iar veselia nesfârșită" (Cuvânt înainte la Prothesis).***

În vremea sa, Sfântul Iacob putneanul a făcut pentru eparhiile pe care le-a păstorit ceea ce au făcut marii ierarhi ai Bisericii, precum Sfântul Vasile cel mare ori Sfântul Nicolae, în vremea lor, în eparhiile lor: acești păstori cu rugăciunea, cu predica și cu fapta s-au făcut toate tuturor, cu timp și fără timp, ca pe toți să-i câștige pentru Hristos și pentru Împărăția Cerurilor. Astfel, miluitor al săracilor, dascăl al cărturarilor, îndreptător al dregătorilor, izvor al rugăciunii, el a devenit părinte al tuturor.

De aceea, Sfântul Iacob a fost cinstit în chip deosebit de oameni încă din timpul vieții. Cu multă smerenie a știut totuși să se lepede de toată slava lumii și să caute

singura slavă nepieritoare, cea a lui Hristos Domnul. Iar Acesta l-a încununat cu și mai multă slavă, în sufletele urmașilor și în Împărăția Sa.

Faptele sale alese de slujire și jertfă au fost consemnate în scris de către cronicarii secolului al XVIII-lea. În conștiința poporului a rămas drept cel care a izbăvit țara de văcărit. La Putna, el a fost cinstit ca al doilea mare ctitor al mănăstirii și ca un mare părinte duhovnicesc al ei.

În secolul al XX-lea, asupra chipului său blând și ferm, jertfitor și rugător s-a aplecat și ***patriarhul Teoctist Arăpașu***. În cartea În slujba Ortodoxiei românești, a năzuințelor de unitate națională și de afirmare a culturii române (1978), i-a întocmit un portret adânc, plin de evlavie și în care se vede lucrarea lui Dumnezeu prin Sfântul Iacob: ***„Sârguincios la săvârșirea celor sfinte în Altarul cel dumnezeiesc, ieromonahul Iacob întru toate s-a arătat priceput; fie în gospodărie, fie la promovarea bunului mers al școlii, fie la îndrumarea fraților și elevilor, fie la propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu. Râvna sa prisosea ca cel ce însuși s-a îndulcit din știința și viața dascălilor de la această pepinieră, fiind distins între toți prin hărnicie și spor la învățătură”.***

Patriarhul Teoctist îl descrie ca ***„blândul și vrednicul ierarh, fire contemplativă și din pruncie dornic de viață călugărească, cu dragoste nemărginită față de chemările acestui cin și osârdnic făptuitor al binelui de obște”.***

Canonizarea

Evlavia monahilor și credincioșilor mireni a crescut în timp și a dus la cinstirea mitropolitului Iacob ca sfânt. Lucrarea lui Dumnezeu este ușor de văzut în ierarhul dăruit cu toate bunătățile, asemenea marilor ierarhi ai Bisericii: milostiv, iubitor de săraci, capabil să mijlocească între popor și conducători, salvator de vieți omenești, făcător de pace. De aceea, marele istoric Nicolae Iorga îl numește, fără șovăială, „un om sfânt”.

Luând aminte la viața pilduitoare a Sfântului Iacob, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât canonizarea acestuia, în ședința din 6–7 iunie 2016, împreună cu ucenicii săi: cuvioșii Sila, Paisie și Natan. Prăznuirea Sfântului Iacob se face pe 15 mai, când a trecut la cele veșnice, iar cea a cuvioșilor Sila, Paisie și Natan este în ziua următoare, 16 mai, pentru a fi alături de părintele lor.

În 15 iunie 2016, în prezența Înaltpreasfințitului Arhiepiscop Pimen, părinții mănăstirii au desfăcut cripta din pridvorul bisericii voievodale în care a fost înmormântat Sfântul Iacob.

Starețul mănăstirii, arhimandritul Melchisedec Velnic, a spus despre felul cum a fost aflat Sfântul Iacob: „L-am găsit ca pe o pâine coaptă și rumenă - culoarea sfințeniei și a desăvârșirii întru Domnul. L-am găsit smerit înveșmântat. Am simțit că atunci când a spus «mă las și de mitropolie», cu adevărat s-a și lepădat de toate cele ale lumii. A fost așezat simplu, în veșmântul monahicesc al schimei mari, cu o cruce simplă din lemn, îmbrăcată în argint”.

Punerea în raclă a sfintelor sale moaște a avut loc în 25 septembrie 2016, ca parte a sărbătoririi celor 550 de ani de la punerea pietrei de temelie a Mănăstirii Putna de către Sfântul Voievod Ștefan cel mare. Racla pentru sfintele moaște a fost sfințită de către Preafericitul Părinte Ioan al X-lea, Patriarhul Antiohiei și al Întregului Orient.

Duminică, 14 mai 2017, a avut loc proclamarea solemnă a canonizării celui între sfinți Părintelui nostru Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei, și a ucenicilor săi, cuvioșii Sila, Paisie și Natan.

Au slujit Sfânta Liturghie și au exprimat public proslăvirea de către Dumnezeu a acestor sfinți:

- *Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române,*
- *Înaltpreasfințitul Părinte Teofan, mitropolitul Moldovei și Bucovinei,*
- *Înaltpreasfințitul Părinte Pimen, arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților,*
- *împreună cu ierarhi, clerici și credincioși români și din alte Biserici Ortodoxe.*

Prin toată osârdia sa și prin darul lui Dumnezeu, Sfântul Iacob se bucură în cer alături de Sfinții ierarhi pe care Dumnezeu i-a dăruit poporului român, pentru a-i purta de grijă în momente de cumpănă, precum Sfinții Iachint de Vicina, Teoctist I, Varlaam, Dosoftei, Antim Ivireanul, Grigorie Dascălul, Calinic de la Cernica sau Andrei Șaguna.

Pentru noi toți, Sfântul mitropolit Iacob Putneanul este model de jertfă, de purtare a crucii și de viață întru slujirea lui Dumnezeu și a aproapelui, iar în ceruri este mijlocitor blând către Hristos Domnul.

Fie ca pacea, bunătatea și blândețea Părintelui nostru Iacob putneanul să se reverse în casa fiecărui creștin și să dea tuturor râvnă fără șovăire pe calea Domnului nostru Iisus Hristos!

(De veghe în casa Măriei Sale. File de pateric de la Mănăstirea Putna, Editura Mitropolit Iacob putneanul, Putna, 2017)

„Sfinte Iacob, de vrei tu, poți să îl vindeci pe fratele nostru!”

În toamna anului 2014, unul dintre vieţuitorii Mănăstirii Putna, în vârstă de 20 de ani, a fost internat la Spitalul de Urgenţă Florească din Bucureşti cu o complicaţie venoasă la piciorul drept, ce s-a dezvoltat ulterior într-un ulcer trofic avansat, o boală rară pentru asemenea vârstă, care a dat multe bătăi de cap şi celor mai experimentaţi medici. Acest diagnostic cerea o intervenţie chirurgicală imediată, ceea ce s-a şi întâmplat. Însă complicaţiile post-chirurgicale nu au întârziat să apară, lucrurile degenerând într-o semi-pareză a piciorului drept. După îndelungi exerciţii de recuperare, piciorul şi-a recăpătat mobilitatea, dar ulcerul a rămas o istorie deseori sângeroasă.

După aproximativ jumătate de an, s-a încercat o nouă intervenţie chirurgicală la Spitalul Judeţean Suceava. Ulcerul trofic, aflat într-o stare avansată, a fost stabilizat, însă existenţa lui periclita şi mai mult starea de sănătate a pacientului, prin distrugerea ţesuturilor epidermice din zona gambei.

O dată cu scoaterea la lumină a moaştelor Sfântului Iacob putneanul, la iniţiativa şi cu binecuvântarea părintelui stareţ, arhimandritul Melchisedec şi a ierarhului

locului, Înaltpreasfințitul Pimen, piciorul bolnav a fost atins de sfintele moaște, făcându-se rugăciune înaintea ctitorului putnean. Doar după câteva zile, răspunsul plin de milă și de iubire al Sfântului Iacob a înmuiat inima unei obști întregi. Ulcerul s-a vindecat singur, fără tratament medical, după o perioadă de un și jumătate de existență continuă.

Sfântul nu a rămas indiferent la rugăciunea stăruitoare a obștii putnene: „Sfinte Iacob, de vrei tu, poți să îl vindeci pe fratele nostru!”, aceasta fiind mărturia acoperământului și prezenței sfântului în obștea putnenilor și în mijlocul credincioșilor, până astăzi.

(De veghe în casa Măriei Sale. File de pateric de la Mănăstirea Putna, Editura Mitropolit Iacov putneanul, Putna, 2017)

orthodoxwiki – Sfântul ierarh Iacob, putneanul

Date personale
Naștere: 20 ianuarie 1719, Moldova
Mutare la Domnul (†): 15 mai 1778, Sihăstria Putnei
Naționalitate: română
Data canonizării: 7 iunie 2016
Prăznuire la data de: 15 mai

Sfântul ierarh Iacob putneanul (n. 20 ianuarie 1719 - d. 15 mai 1778) a fost mitropolit al Moldovei între anii 1750-1760. El și-a închinat întreaga viață slujirii Bisericii, luminării poporului prin școală și tipar, apărării celor nedreptățiți și povățuirii sufletelor spre mântuire, rămânând în amintirea poporului credincios drept „păstorul celor săraci și smeriți, care a dus o viață de Sfânt”.

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât, în ședința sa din 6-7 iunie 2016, trecerea mitropolitului Iacob putneanul în rândul Sfinților, cu zi de prăznuire la 15 mai, ziua trecerii sale la cele veșnice.

Viața

Sfântul Iacob, putneanul s-a născut la 20 ianuarie 1719 într-o familie drept-credincioasă din nordul Moldovei. La numai 12 ani a intrat în viața monahală, ca ucenic la Mănăstirea Putna.

Formarea sa duhovnicească este legată și de mitropolitul Antonie al Moldovei (1730-1740), cel care, la Kiev, l-a convins pe Paisie Velicikovski să vină în Moldova.

S-a remarcat printre monahii de la Putna prin „înțelepciune de bătrân și viață aleasă”, fiind hirotonit preot la numai 17 ani și fiind apoi egumen al Mănăstirii Putna la vârsta de 25 de ani (în 1744).

În anul 1745 a fost ales episcop de Rădăuți, unde s-a remarcat, printre altele, prin tipărirea unui Liturghier bilingv (în slavonă și română) și unde a înființat o școală pentru învățarea limbilor slavonă, greacă și română.

După doar cinci ani, vrednicia și râvna sa ca episcop, au fost hotărâtoare în alegerea sa ca mitropolit al Moldovei. A păstorit această mitropolie, din scaunul de la Iași, timp de zece ani (1750-1760), într-o perioadă dificilă pentru Țara Moldovei, în acest interval schimbându-se nu mai puțin de cinci domni: Constantin Racoviță, Matei Ghica, Constantin Racoviță (a doua oară), Scarlat Ghica și Ioan Teodor Callimachi.

În perioada cât a fost mitropolit, Iacob putneanul a desfășurat și o intensă activitate culturală, promovând tiparul românesc și veghind la traducerea de cărți folositoare sufletului. Reușind să deschidă o tipografie, în 10 ani a tipărit 15 cărți de slujbă bisericească și învățătură în limba română, care au fost folosite în bisericile și mănăstirile din toate ținuturile locuite de români. A avut grijă și de românii din Transilvania, amenințați în acea perioadă să-și lepede credința strămoșească, grijă pe care și-a manifestat-o atât prin tipărirea de cărți spre apărarea dreptei credințe, cât și prin hirotonirea de preoți și trimiterea de antimise în parohiile lipsite de păstori sufletești din Maramureș și din ținutul Clujului. El era îndurerat pentru neștiința de carte a păstoriților săi, deoarece, după cum spunea, „din creșterea copiilor, ca dintr-o rădăcină bună sau rea, toată viața curge”. De aceea a înființat școli și a tipărit cărți de învățătură și de slujbă, dând la lumină primul Abecedar românesc (Bucvar) și înființând, pentru copiii satului Putna, prima școală rurală din Moldova. A dispus și traducerea în românește a „Vieților sfinților”, dar în vremea păstoririi sale s-a reușit doar traducerea primelor 6 din cele 12 volume.

Pe lângă purtarea de grijă față de Mănăstirea Putna (pe care a restaurat-o între anii 1756-1760) și așezămintele ei, mitropolitul Iacob putneanul a ajutat și alte mănăstiri și biserici, ca Mănăstirea Doljești, biserica Sfântul Dumitru din Suceava, Catedrala episcopală din Suceava, Mănăstirea și spitalul Sfântul Spiridon din Iași, precum și altele.

În vremea domniilor fanariote situația economică a țăranilor din Moldova era extrem de grea. Mitropolitul Iacob putneanul, împreună cu ceilalți ierarhi ai țării, a intervenit pentru eliminarea unor forme de asuprire (desființarea „veciniei” - forma autohtonă a iobăgiei - de către Constantin Mavrocordat în 1749) și a unor biruri împovărătoare, reușindu-se desființarea „vădrăritului” în 1756 și a „văcăritului” în 1757, legând cu blestem pe domnii țării să nu mai revină asupra acestora.

În anul 1758 a avut loc o invazie a tătarilor în Moldova. Ca ocrotitor al poporului pe care îl păstorea, mitropolitul Iacob a cerut, cu mult curaj, hanului tătarilor să înceteze prădarea Moldovei. În anul următor (1759) a potolit o răscoală a poporului, impunând domnitorului Ioan Teodor Callimachi să îndeplinească unele cerințe pentru pacificarea țării. A mustrat adesea pe unii conducători din acei ani, din pricina cărora, în cele din urmă, a fost silit să-și lase scaunul mitropolitan în anul 1760, nevrând să îngăduie impunerea din nou a birurilor împovărătoare.

Sfântul Iacob, putneanul și-a petrecut ultima parte a vieții la mănăstirea sa de metanie, Putna. El a continuat lucrările de refacere a mănăstirii începute în perioada cât fusese mitropolit, devenind astfel al doilea mare ctitor al Putnei după Ștefan cel mare și sfânt, întărind-o duhovnicește și material. Astfel, acest sfânt lăcaș a devenit unul dintre stâlpii Ortodoxiei românești în vremurile grele ce aveau să vină odată cu răpirea Bucovinei de către Imperiul Habsburgic, în anul 1775.

Retragerea sa la mănăstire i-a fost prilej de adâncire în rugăciunea curățitoare și luminătoare de suflet. El a scris astfel despre rugăciune: „Dumnezeiasca rugăciune, aducând lumina lui Hristos în sufletele noastre și risipind dintru dânsul negura ce-l vatămă pe el, îl face mai apoi cu mult mai luminat decât soarele, căci aievea știut este că cel ce vorbește cu Dumnezeu este mai sus de moarte și de stricăciune”.

Simțindu-și sfârșitul aproape, după Paștile anului 1778 el a mers la Sihăstria Putnei și a primit tunderea în marea schimă prin mâna duhovnicului său, cuviosul Natan, luând numele de Eftimie. După patru zile, pe 15 mai 1778, a trecut cu pace la Hristos Domnul.

Sfântul Iacob, putneanul a fost înmormântat în pridvorul mănăstirii de la Putna, ca un nou ctitor al acesteia.

Cărți tipărite

Liturghierul (Rădăuți, 1745)
Penticostarul (Iași, 1754)

Antologhionul (1755)
Apostolul (1756)
Psaltirea (1757)
Liturghierul (1759)
Sinopsis, adică adunarea celor şapte laude ale Sfintei Biserici (1751)
Canoane din Sfânta Pravilă ce sunt trebuincioase la taina duhovniciei (1751)
Alfavita sufletească (1755)
Sinopsis, adică adunare de multe învățături (1757)
Bucvar (1755; retipărit - cu completări - la Viena, 1771)

Proslăvirea ca sfânt

Cu prilejul împlinirii a 550 de ani de la întemeierea Mănăstirii Putna, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât, în ședința sa din 6-7 iunie 2016, trecerea mitropolitului Iacob putneanul în rândul Sfinților, cu zi de prăznuire la 15 mai, ziua trecerii sale la cele veșnice. [1]

La 14 mai 2017, a avut loc la Mănăstirea Putna, în prezența PF Daniel, proclamarea solemnă a canonizării Sfinților putneni: Sfântul Ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei și Sfinții cuvioși Sila, Paisie și Natan. [2]

Imnografie

Tropar, glasul glasul al 3-lea, podobie „Mare apărător”: Grija cea lumească lepădând și viața pustnicească trăind, ca un bun păstor turma cea cuvântătoare a Moldovei ai păzit, pentru aceasta cu îngerii în ceruri te veselești, Sfinte ierarhe Iacob, arhiereul lui Hristos, roagă-te pentru sufletele noastre.

Condac, glasul al 4-lea: Cu fapte bune și cu virtuți împodobindu-te, Sfinte ierarhe Iacob, dascăl iscusit al credincioșilor te-ai arătat și înnoitor al mănăstirii bine credinciosului voievod Ştefan cel sfânt te-ai învrednicit. Pentru aceasta, Hristos te-a prea mărit în ceruri, unde te rogi neîncetat pentru sufletele noastre.

Referințe:
1.Iulian Dumitrașcu, Viața Sfântului Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei, Agenția de știri Basilica.ro, 7 iunie 2016
2. Gheorghe Anghel, Canonizarea Sfinţilor putneni, Agenția de știri Basilica.ro, 14 mai 2017

Bibliografie:

Iulian Dumitrașcu, Viața Sfântul Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei, 7 iunie 2016, Agenția de știri Basilica.ro
IPS Teoctist, Mitropolitul Iacob putneanul (1719-1778), Editura Mănăstirii Neamț, 1978
Pr. Prof. univ. dr. Mircea Păcurariu, Dicționarul Teologilor Români, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1996 (online)

Sfântul ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei - Cuvinte duhovnicești

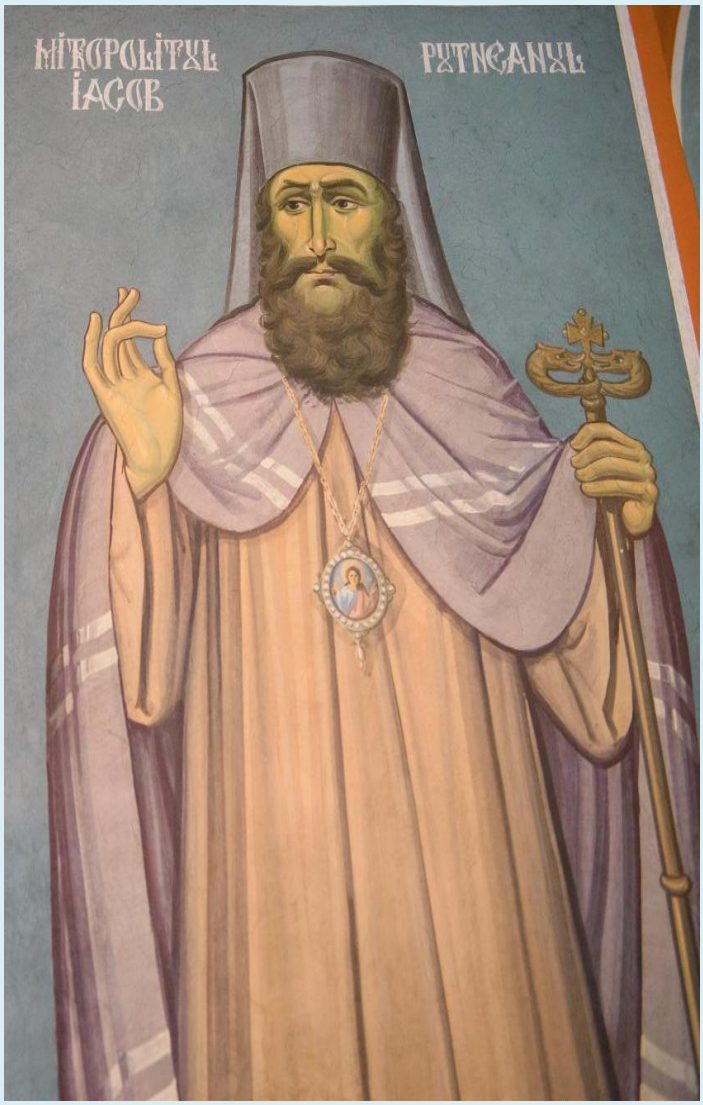

Sfântul ierarh Iacob putneanul - Mângâierea pământească degrabă piere, iar mângâierea Preasfântului Duh întru Domnul pururea mângâie

Pentru că se cade a ne bucura numai întru Domnul, iar nu pentru lucrurile cele stricăcioase ale acestei lumi

Nu ai, omule, cu ce te mângâia în veacul acesta al plângerii, ci mai vârtos se cade ție a plânge și a te tângui. Că nu șezi spre moștenire, ci spre izgonire, nu spre pace și odihnă, ci spre război foarte luptător, nu spre bucurie și veselie, ci întru valea aceasta a plângerii. Cine se veselește fiind îndatorat peste putință, cine se mângâie șezând în temniță, cine se bucură fiind rânduit spre moarte? Nimeni. Că lumea

aceasta este plină de plângere, iar nu de veselie, de scârbe și de necaz, iar nu de bucurie, de supărare și de amărăciune, iar nu de mângâiere. Și nimic întru dânsa nu este statornic și să nu se schimbe. Bucuria ei este amestecată cu scârba, veselia cu plângerea, mărirea se schimbă, bogăția piere, frumusețea se preface în praf și cenușă, desfătarea trupească fără de veste prin moarte se taie și se sfârșește și după aceea se împute și rămâne mâncare viermilor. Nimic, dar, nu este în veacul acesta vrednic de bucurie și de veselie, nimic vrednic de mângâiere și de inimă bună, ci toate sunt pline de plângere și de tânguire.

Că vine moartea, vine despărțirea de aici, vine fără de veste schimbarea tuturor. Adică sufletul va merge într-alt veac și va lua cele ce a lucrat aici, iar trupul va rămâne mâncare viermilor, întru împuțiciune și gunoi se va întoarce, întru care nimic nu este bucurie. Pentru aceasta nu te bucura de nimic întru acest veac al plângerii și trecător, de vreme ce toate sunt întru dânsul nestătătoare și fățarnice, toate întru dânsul mincinoase și schimbătoare, ci de voiești a te mângâia, numai întru Domnul te mângâie, de voiești a te bucura, numai întru Domnul te bucură, că bucuria trupească degrabă piere, iar bucuria Domnului rămâne în veci. Mângâierea pământească degrabă piere și întru amărăciune se întoarce, iar mângâierea Preasfântului Duh întru Domnul pururea mângâie și în vecii vecilor va mângâia cu mângâiere negrăită. Pentru aceasta cu nimic altceva, ci întru Domnul te bucură, că zice prorocul: „Bucurați-vă întru Domnul toți cei drepți la inimă”. Și iarăși Apostolul totdeauna zice: „Întru Domnul vă bucurați, neîncetat vă rugați, de toate mulțumiți”, că întru aceste trei se face mântuirea noastră. […]

Bucuria lumii acesteia este mincinoasă, mângâierea ei schimbătoare, veselia ei lesne se schimbă întru puțină bucurie și îndată fără de veste în amărăciune, plângere și tânguire. Încă mângâierea ei n-a trecut și îndată scârba și necazul au sosit. Pentru aceea numai întru Domnul te bucură, cu bucurie și cu veselie te veselește. […]

Bucură-te întru Domnul și dă Lui mulțămită, că toate pentru tine drepte și milostive a așezat și neîncetat poartă grijă pentru sufletul tău, te folosește, te apără, te acoperă, întărește sufletul tău, dând tărie, sănătate, viață, te înțelepțește, te luminează spre tot lucrul bun, toate drepte și milostive pentru tine se lucrează. […]

Bucură-te întru Domnul și-I dă Lui mulțămită, că deși greșești înaintea lui Dumnezeu cu întuneric de întunericuri, cu milostivire prin pocăință te primește. De câte ori greșești înaintea Lui, iar El nu te leapădă pe tine? De câte ori calci tu poruncile Lui, iar El nu Se întoarce de la tine? De câte ori cazi, iar El te ridică pe tine, îndelung te rabdă, nu îndată te dă morții, ci așteaptă întoarcerea ta până în

sfârșit, doar cândva te vei întoarce? Datu-ți-a ție lege, știința voii Sale, nu te-a lepădat de la botez, nu te-a lăsat întru altă credință sau să fii înghițit întru pieirea eresurilor.

Bucură-te întru Domnul, și-I dă Lui mulțămită, că pentru puțină oarece bună plăcere a ta, viață veșnică în Împărăția Cerului a făgăduit să-ți dea ție Însuși Cel ce a făcut, Însuși Cel ce a zidit și a dat toate spre bună plăcere. Nu în câtăva vreme puțină, nu în câtăva vreme scurtă, nu întru o sută de ani sau întru o mie sau în mii de mii, ci în vecii vecilor ce n-au sfârșit. Mărire nemărturisitei Lui milostiviri! Mărire prea înțeleptei Lui purtări de grijă! Mărire negrăitei și neajunsei Lui bunătăți și iubiri de oameni, că Lui se cade toată mărirea, cinstea și stăpânirea, împreună cu Cel fără de început al lui Părinte și cu Preasfântul și bunul și de viață făcătorul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

(Alfavita sufletească spre folosul de obște a tuturor celor ce vor să viețuiască lui Dumnezeu cu bună plăcere, Iași, 1755)

Cuvânt al Sfântului Iacob putneanul către părinții Sfintei Mănăstiri Putna

Vă rugăm pe voi pe toți întru Hristos iubiți părinți și frați, atât cei care vă aflați acum viețuitori întru această Sfântă mănăstire, cât și cei ce veți fi după vremi, ca, fără de lenevire și repaos, în toate zilele să pomeniți la cele necontenite către Dumnezeu rugi și jertfe întâi numele tuturor fericiților ctitori și ale celorlalți credincioși pe care i-am aflat la pomelnicul cel vechi și acum i-am scris și le-am pus numele.

***

Și, fiind adeveriți, tot din al acestui mare Vasile cuvânt, ce zice că focul arzător îl va stinge apa, iar acea fără de sânge jertfă a preoților va mântui păcatele, și cum că va da nouă iarăși duhul și viața noastră cu milă în ziua cea luminoasă, venit-am întru simțirea noastră și, cât este după putința noastră, am făcut începere cu bună hotărâre și am înnoit acele surpate și risipite părți ale zidirii, ale sfântului și dumnezeiescului lăcaș al Sfintei Mănăstiri Putna, nu din veniturile și agoniselile Sfintei Mitropolii, ci dintru acele care, din copilăreasca noastră vârstă și până astăzi, prin multe osteneli și cu sudorile noastre am câștigat. Și cu acest desăvârșit scop, ca și de acum înainte, cât vom putea să înfrumusețăm și să înnoim această Sfântă Mănăstire, până la răsuflarea noastră cea de pe urmă. Iar după mutarea noastră către Domnul, lăsăm la această numită domnească Mănăstire a Putnei toate ale noastre, câte din darul arhieriei și din dreptele noastre agonisiri vom câștiga.

Aceasta întâi pentru veșnica pomenire a smeritului nostru suflet și a părinților noștri și pentru mântuirea multelor noastre greșeli care am lucrat și am întrecut pe tot omul, cu necuvioasele noastre fapte.

Alta că și metania noastră este pusă și cu totul suntem închinați la acest sfânt și dumnezeiesc lăcaș și adunați cu cei de un postrig (tagmă) cuvioși părinți și frați, care viețuiesc cu cuviosie.

Deci, cu cea fierbinte și desăvârșită rugăciune, vă rugăm pe voi pe toți întru Hristos iubiți părinți și frați, atât cei care vă aflați acum viețuitori întru această Sfântă mănăstire, cât și cei ce veți fi după vremi, ca, fără de lenevire și repaos, în toate zilele să pomeniți la cele necontenite către Dumnezeu rugi și jertfe întâi numele tuturor fericiților ctitori și ale celorlalți credincioși pe care i-am aflat la pomelnicul cel vechi și acum i-am scris și le-am pus numele, după cum se văd. Și, după aceștia, să vă rugați și pentru smerit sufletul nostru, pe care l-am feștelit foarte și l-am întinat cu faptele noastre cele netrebnice, care de mulțime au covârșit vârful creștetului nostru, ca să Se îmblânzească Domnul și să fie milostiv către noi în ziua răsplătirii. […]
Lăsați, frații mei cei iubiți, deșertăciunile lumești, și robiți toată inima voastră la cele nespuse bunătăți ale Împărăției cerești. Smeriți-vă întru Domnul, pentru ca să vă slăvească în veci. Pomeniți pe cei răposați părinți și frați ai noștri în toată vremea, pentru ca să vă pomenească și pe voi Domnul, la venirea Lui cea de a doua. Mică este osteneala, iar odihna este nesfârșită, puțină este truda, dar venitul nenumărat, puțină este tânguirea, iar veselia bogată, mici sunt vitejiile, iar cununile pururea înflorite. Și mai ales toată truda este vremelnică, iar bucuria și veselia necuvântată și nesfârșită.

(Prothesis adecă Pomelnic al Sfintei Mănăstiri Putna)

Sfântul ierarh Iacob putneanul și Sfinții cuvioși Sila, Paisie și Natan - Sfinte moaște

Moaștele sunt trupurile acelor oameni care au fost puse în pământ cu Cerul în ei.

În 15 iunie 2016, în prezența Înaltpreasfințitului arhiepiscop Pimen, conform binecuvântării și aprobării Sfântului Sinod, a fost desfăcută cripta Sfântului Iacob putneanul.

Părinții mănăstirii au aflat toate osemintele sfântului, care erau precum o pâine coaptă și rumenă - culoarea sfințeniei și a desăvârșirii întru Domnul.

Înmormântarea sa a fost una a smereniei: a fost așezat în mormânt îmbrăcat smerit, doar în veșmânt monahicesc de schimnic, cu o singură cruce, simplă, din argint. Cu adevărat, atunci când a părăsit demnitatea de mitropolit s-a și lepădat de toate cele trecătoare ale lumii.

Descoperirea sfintelor moaşte ale cuvioşilor Sila, Paisie şi Natan de la Sihăstria Putnei

După ce timp de peste două secole, viaţa de sihăstrie de aici s-a întrerupt, la 24 aprilie 1990, s-au început lucrări de refacere a schitului prin osteneala unor părinţi din Mănăstirea Putna, în frunte cu monahul Sebastian Şcheuleac († 2009), stareţ al Mănăstirii Putna fiind atunci prea cuviosul arhimandrit Iachint Unciuleac († 1998).

***

Între ruinele bisericii, mai precis în exteriorul ei, lângă naos şi pronas, au fost descoperite pietrele de mormânt ale stareţilor Sila şi Paisie, precum şi osemintele lor ca şi cele ale stareţului Natan, toate galbene şi frumoase.

Mai înainte de începerea reconstrucţiei schitului, un monah din Mănăstirea Putna, Natanael, retras aici pentru liniştire în prima săptămână a Postului mare a anului 1990, a văzut o lumină care a venit dinspre sud, de la fosta cişmea a stareţului Sila; ea s-a lăsat pe morminte, a înconjurat biserica şi s-a dus spre nord.

Astăzi, moaştele sfinţilor sunt aşezate spre închinare într-o raclă de lemn sculptat în pridvorul bisericii cu hramul Buna Vestire de la Sihăstria Putnei (refăcută între 1990-1996); deasupra raclei arde neîncetat o candelă, fiecare dintre cele trei sfinte moaşte având o mireasmă deosebită.

Multe persoane au adus mărturii că au primit mult ajutor închinându-se acestor moaşte şi rugându-se Sfinţilor Sila, Paisie şi Natan. Deşi în duminici şi în sărbători slujbele la Mănăstirea Sihăstria Putnei nu se mai ţin în biserica cu hramul Bunei Vestiri, ci în biserica nouă, mai încăpătoare, cu hramul Izvorul Tămăduirii, s-a creat deja un obicei ca, fie înainte, fie după slujba din biserica mare, credincioşii să meargă să se închine la moaştele cuvioşilor părinţi, aşezate în pronaosul bisericii vechi.

PAHOMIE
PAISIE
SILA
NATAN
© doxologia.ro

PAHOMIE
PAISIE
SILA
NATAN

SF. IER. IACOB
© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

ÎMPĂRĂTOR AL SĂRACILOR
© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

APĂRĂTOR AL SĂRACILOR
© doxologia.ro

https://doxologia.ro/moaste-relicve-sfinte/racla-cu-moastele-sfantului-ioacob-putneanul-galerie-foto

Ultimul parastas pentru Sfinţii putneni

Publicat de Gheorghe Anghel 13.05.2017

Preasfinţitul Părinte Calinic Botoşăneanul, episcopul vicar al Arhiepiscopiei Iaşilor, a oficiat în această seară ultimul parastas pentru mitropolitul Iacob putneanul şi cuvioşii Sila, Paisie şi Natan, înainte de proclamarea canonizării acestora. Slujba a avut loc în Paraclisul Sfinții Apostoli Petru și Pavel al Mănăstirii Putna.

La slujba de pomenire au asistat mai mulţi ierarhi ai Bisericii noastre, dar şi numeroşi credincioşi.

Potrivit rânduielilor Bisericii Ortodoxe, înainte de proclamarea oficială a canonizării unui sfânt este săvârşită slujba ultimului parastas. După proclamarea

canonizării, sfântul urmează să fie invocat în rugăciuni, ca mijlocitor înaintea Tronului Preasfintei Treimi.

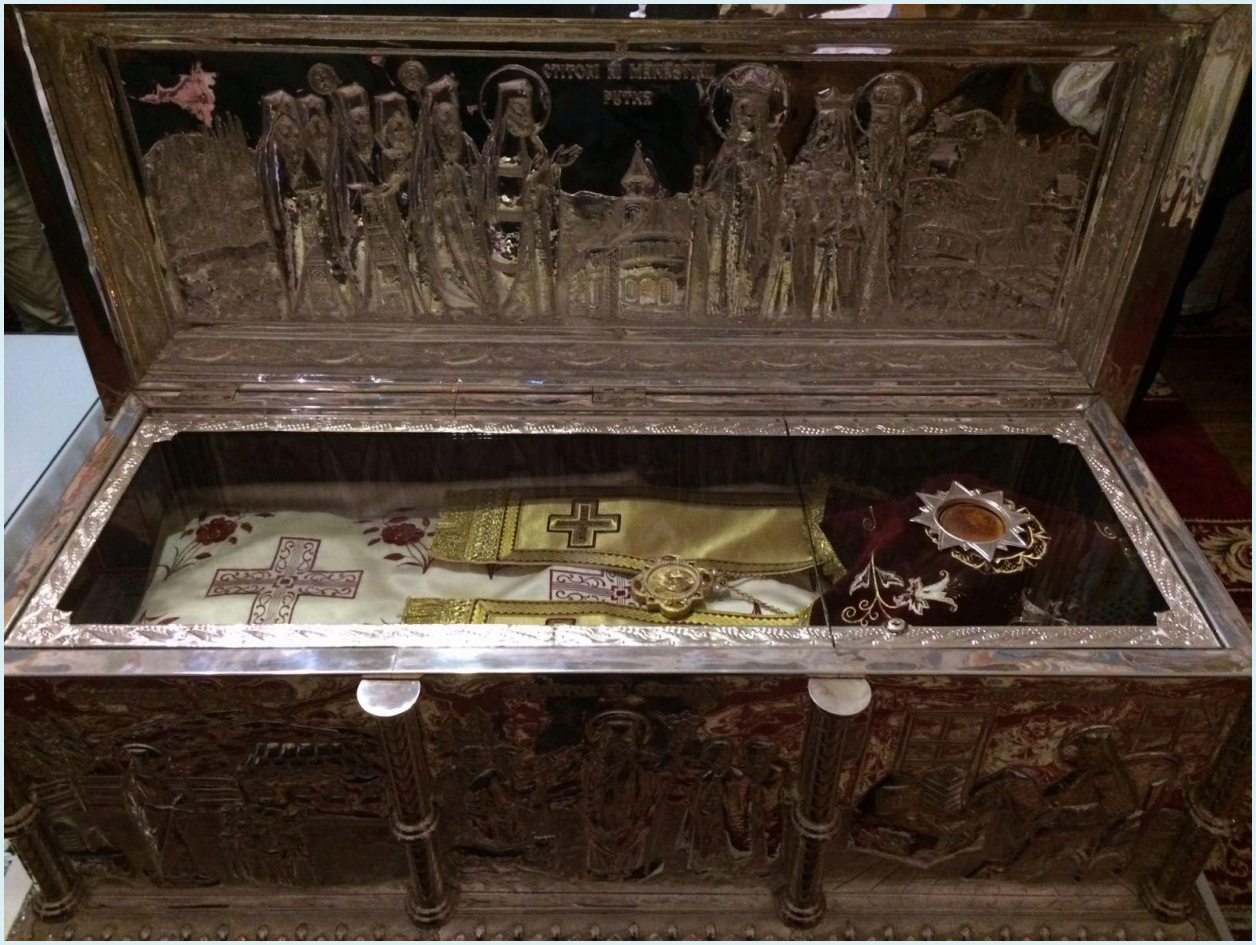

Sfântul ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei - Sfinte moaște

Proclamarea solemnă a canonizării sfinților putneni: Sfântul ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei, și Sfinții cuvioși Sila, Paisie și Natan va avea loc la Mănăstirea Putna, duminică, 14 mai 2017. Evenimentul se va desfășura în prezența Preafericitului Părinte Daniel, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Sfinţii cuvioși Sila, Paisie și Natan - Sfinte moaște

Canonizarea Sfinţilor putneni

Canonizarea Sfinţilor putneni Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei şi a colaboratorilor săi, cuvioşii: Sila, Paisie şi Natan

În ședința din 6-7 iunie 2016, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât trecerea în rândul Sfinților a mitropolitului Iacob putneanul al Moldovei, cu

zi de prăznuire 15 mai, și a colaboratorilor săi: cuvioșii Sila, Paisie și Natan, cu zi de prăznuire 16 mai.

Sfântul Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei: ierarh, ctitor, pedagog, părinte duhovnicesc

Mitropolitul Iacob putneanul a fost un mitropolit sfânt al Moldovei, un ctitor al învățământului românesc și un ales părinte duhovnicesc, care a vegheat asupra vieții monahale de la Mănăstirea Putna și așezămintele ei, Sihăstria Putnei, Sihăstria Ursoaia și așezământul din jurul Bisericii Dragoș Vodă, numit „Mănăstirea veche", la mijlocul și în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea.

Mitropolitul Iacob s-a născut la 20 ianuarie 1719 și, la numai 12 ani, în 1731, a intrat în viața monahală la Mănăstirea Putna.

⇒ *Acest tânăr cu înțelepciune de bătrân și viață aleasă a fost tuns în schima mică în 24 martie 1733 și apoi hirotonit diacon.*
⇒ *A fost hirotonit întru preot la numai 17 ani,*
⇒ *a fost ales egumen al Mănăstirii Putna la 25 de ani și*
⇒ *episcop de Rădăuți la 26 de ani.*
⇒ *După doar cinci ani, vrednicia și râvna sa au fost hotărâtoare pentru mutarea sa în scaunul de mitropolit al Moldovei de la Iași.*

Între 1750 și 1760, desfășoară o intensă activitate pastorală și socială, promovează cultura și tiparul românesc și veghează la traducerea de cărți folositoare de suflet. Reușește să deschidă o tipografie, unde în 10 ani a tipărit mai bine de 15 cărți de slujbă și de învățătură în limba română. Ele s-au folosit în bisericile și în mănăstirile din toate zonele locuite de români și au fost de un deosebit folos în apărarea identității ortodoxe a românilor din Transilvania.

În 1755 tipărește Bucvarul, primul Abecedar din Moldova, iar în 1759, la propunerea lui, se înființează în satul Putna prima școală elementară rurală din Moldova atestată documentar, școală care funcționează fără întrerupere până astăzi.

În perioada dificilă a domniilor fanariote, a intervenit împreună cu ceilalți ierarhi pentru eliminarea mai multor impozite foarte împovărătoare, în primul rând a văcăritului, legând cu blestem pe domnii țării să nu revină asupra acestora. Mitropolitul Iacob a intrat astfel în conflict direct cu unii conducători politici din acei ani, renunțând în cele din urmă la scaunul mitropolitan, în anul 1760, și s-a retras la Putna.

El a refăcut mănăstirea aproape în întregime, devenind al doilea mare ctitor al ei, după Sfântul Ștefan cel mare. În această lucrare a fost sprijinit de către monahii mănăstirii și de cei ai sihăstriilor. În general, în lucrarea sa pastorală și misionară, mitropolitul Iacob nu a fost singur. Doar sprijinindu-se unul pe altul, lucrându-și fiecare talantul dat de Dumnezeu, mitropolitul Iacob și monahii putneni, între care s-au remarcat arhimandritul Vartolomei Mazereanu și cuvioșii Sila și Natan, au reușit să scrie o pagină sfântă în istoria zbuciumatului secol al XVIII-lea din Moldova, fiind împreună-ctitori ai vieții monahale putnene.

Mitropolitul Iacob a ajutat, până la a fi considerat al doilea mare ctitor, și alte mănăstiri și biserici: Mănăstirea Doljești, biserica Sfântul Dumitru din Suceava, Catedrala episcopală din Suceava și Catedrala mitropolitană din Iași, Mănăstirea și spitalul Sfântul Spiridon din Iași. Prin sprijinul și sfatul pe care le-a acordat negustorilor români din Suceava, a ajutat să renască acest oraș în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea.

Pe 11 mai 1778, a mers la Sihăstria Putnei și a primit tunderea în schima mare prin duhovnicul și colaboratorul său de decenii, cuviosul Natan, primind numele de Eftimie. Pe 15 mai 1778 a trecut cu pace la Hristos Domnul.

Mitropolitul Iacob și-a închinat întreaga viață slujirii Bisericii, luminării poporului prin Sfintele Taine, rugăciune, educație și catehză, apărării celor nedreptățiți și promovării culturii și spiritului românesc. Multa lui osteneală și slujirea jertfelnică de păstor l-au adus cu sufletul curat în brațele lui Hristos.

A fost înmormântat în pridvorul mănăstirii Putna, cea pe care o numește „maica și moștenitoarea mea”.

Activitatea pastorală și misionară a Mitropolitului Iacob și a celor împreună-lucrători cu el, dintre care cuvioșii Sila, Paisie și Natan sunt cinstiți ca sfinți, reprezintă un model de comuniune și unitate între ierarhi și monahi, între clerici și laici, între instituții civile și instituții bisericești, între clerul de mir și clerul monahal, între laici și monahi. Sub ascultarea mitropolitului Iacob, colaboratori din toate cinurile bisericești și din toate straturile sociale au lucrat împreună spre binele comunității și spre mântuirea lor.

Prin darurile bogate cu care Dumnezeu l-a înzestrat și pe care el cu râvnă și fără de odihnă le-a pus în lucrare, mitropolitul Iacob a arătat în faptă unitatea și complementaritatea dintre cultură și cult, dintre preocuparea dreaptă pentru cele materiale și pentru cele spirituale, dintre viața implicată social și viața de rugăciune, dintre viața de obște și viața sihăstrească și binefacerile pe care conlucrarea acestora le aduce.

Sfântul cuvios Sila

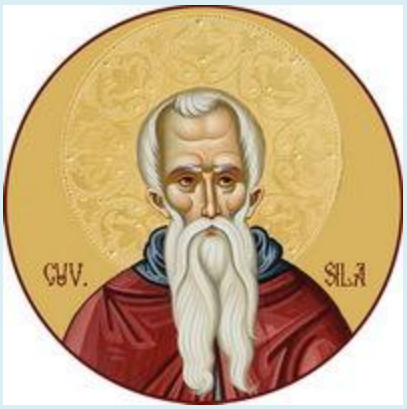

Cuviosul Sila s-a născut în jurul anului 1697 și a intrat din copilărie în mănăstire, la Schitul Orășeni din Botoșani.

După ce părintele duhovnicesc al acestui schit a murit, cândva în perioada 1710–1715, Cuviosul Sila a venit la Schitul Sihăstria Putnei. Aici este călugărit de către părintele duhovnicesc al Sihăstriei Putnei, Teodosie. După ce acesta trece la cele veșnice, noul părinte al schitului, starețul Dosoftei, rânduiește să fie hirotonit diacon și apoi preot și tuns în marea schimă.

În octombrie 1731, mitropolitul Antonie al Moldovei dă binecuvântare ca ieroschimonahul Sila să fie de ajutor bătrânului stareț Dosoftei.

Cuviosul Sila a fost dăruit de Dumnezeu cu darul propovăduirii, cuvântul său pătrunzând în inimile oamenilor și lucrând acolo iubirea de Dumnezeu și de aproapele.

Starețul Dosoftei îl trimite la boierii din Moldova, pentru a obține obiecte necesare bunei rânduieli a slujbelor, iar mai târziu, mitropolitul Iacob îl va trimite în Țara Românească pentru a strânge fonduri pentru refacerea Mănăstirii Putna.

Cuviosul Sila va ajuta mănăstirea și în alte moduri, fiind socotit între ctitorii noi din veacul al XVIII-lea.

După mutarea la Domnul a starețului Dosoftei, în 1753, mitropolitul Iacob îl numește pe Cuviosul Sila stareț al schitului.

După ocuparea nordului Moldovei de către Imperiul Austriac în 1775, mănăstirea și sihăstria pierd legătura cu Moldova, inclusiv cu sprijinitorii din punct de vedere material, de dincolo de noua graniță. Începe o perioadă de mari lipsuri pentru Biserica din această regiune: doar trei mănăstiri rămân deschise, celelalte mănăstiri și toate schiturile, inclusiv Sihăstria Putnei, fiind închise.

În 23 aprilie 1783, cuviosul Sila și-a dat sufletul în mâinile Mântuitorului Hristos, după ce în ultimii ani ai vieții trăise durerea pricinuită de asuprirea monahismului.

Sfântul cuvios Paisie

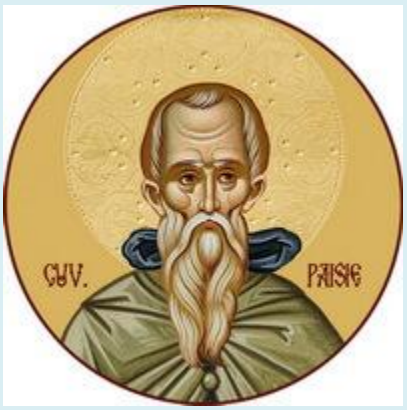

Despre viața cuviosului Paisie înainte de a fi vieţuitor al Sihăstriei Putnei ştim puține lucruri. Dintr-o mărturie a sa din 30 mai 1765, pe când era deja vieţuitor la sihăstrie, aflăm că Sfântul Paisie a fost egumen la Mănăstirea Sfântul Ilie în vremea domniei lui Constantin Cehan Racoviță (1749–1753; 1756–1757) și a fost mutat la Mănăstirea Râșca, după care a ajuns la Sihăstria Putnei.

Tradiția spune despre el că era ca un stâlp de foc, sprijinind pe toți cei din jur ca un povățuitor adevărat. De asemenea, se spune despre el că primise darul înainte-vederii.

A trecut la Domnul pe 16 decembrie 1784.

Sfântul cuvios Natan

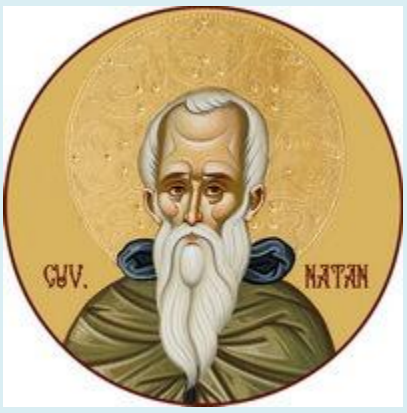

Cuviosul Natan s-a născut în zona Pașcanilor și a fost multă vreme vieţuitor la Mănăstirea Putna, fiind eclesiarhul mănăstirii și purtând numele de Nathanail.

Dornic de mai multă liniște, s-a retras la Sihăstria Putnei și a fost tuns în schima mare, cu numele de Natan.

În 10 martie 1781, cuviosul Sila, simțindu-și sfârșitul aproape, hotărăște să lase ca „stareț și părinte fraților” pe „cuviosul Nathan duhovnicul”.

Acesta a fost renumit ca un duhovnic iscusit, la el spovedindu-se și mitropolitul Iacob. Totodată, viețuitorii mănăstirii îl cinsteau ca pe cel care era păzitor și păstrător al bunelor rânduieli și al datinilor străbune. Înzestrat și cu darul caligrafierii, a scris numeroase lucrări.

Din cauza greutăților care au început odată cu ocupația austriecă, cuviosul Natan a trimis o serie de scrisori, în anii 1782–1783, pentru a cere sprijin material.

S-a mutat cu pace la cele veșnice în 26 decembrie 1784.

Sfintele moaște

În 24 aprilie 1990, părinții Mănăstirii Putna au început refacerea schitului de la Sihăstria Putnei, după ce acesta fusese închis pentru mai bine de 200 de ani. În această zi au fost găsite Sfintele moaște ale cuvioșilor Sila, Paisie și Natan.

- ✓ *Mai întâi a fost găsită piatra de mormânt a cuviosului Sila, în partea dreaptă a bisericii schitului, la exterior, având inscripția „Aici zac oasele ieroschimonahului Sila, care au răposat văleatul 1783, aprilie 23”. La o palmă de pământ se aflau osemintele lui, galbene și frumoase.*
- ✓ *Pe aceeași latură, lângă naos, a fost aflată piatra de mormânt a Cuviosului Paisie, cu inscripția „Aici odihnesc oasele robului lui Dumnezeu Paisie ieroschimonahul, și au răposat la văleatul 17 […]”. Sub această lespede erau rămășițele sale pământești, tot galbene și frumoase, cu o putere harică deosebită.*
- ✓ *În interiorul bisericii s-au descoperit osemintele Cuviosului Natan.*

În 15 iunie 2016, în prezența Înaltpreasfințitului arhiepiscop Pimen, conform binecuvântării și aprobării Sfântului Sinod, a fost desfăcută cripta Sfântului Iacob putneanul.

Părinții mănăstirii au aflat toate osemintele sfântului, care erau precum o pâine coaptă și rumenă - culoarea sfințeniei și a desăvârșirii întru Domnul.

Înmormântarea sa a fost una a smereniei: a fost așezat în mormânt îmbrăcat smerit, doar în veșmânt monahicesc de schimnic, cu o singură cruce, simplă, din argint. Cu adevărat, atunci când a părăsit demnitatea de mitropolit s-a și lepădat de toate cele trecătoare ale lumii.

Pentru ale lor sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluiește-ne pe noi!

Protos. Dosoftei D.

PF Părinte Daniel - Sfinții canonizați astăzi au primit de la Dumnezeu apa cea vie și-au transformat-o în izvor de apă curgătoare către viața veșnică

Înaltpreasfinţiile voastre, preasfiinţiile voastre, prea cuvioşi şi prea cucernici Părinţi, prea cuvioase maici, stimate autorităţi centrale şi locale, iubiţi credincioşi şi credincioase,

Evanghelia de astăzi ne spune că Mântuitorul Iisus Hristos dăruieşte celor care-L primesc pe El şi cred în El apa cea vie. Şi spune El că această apă se face izvor de apă curgătoare spre viaţă veşnică în cei care o primesc. Deci Evanghelia, ne arată Iisus Hristos, este izvorul Harului dumnezeiesc. Prin El, harul Preasfintei Treimi s-a dăruit lumii. Legea s-a dat prin Moise, iar harul şi adevărul prin Mântuitorul Iisus Hristos.

În Evanghelia de astăzi ni se arată şi faptul că adevăraţii închinători ai Tatălui din Ceruri sunt închinători în Duh şi în Adevăr. Ce înseamnă asta? Înseamnă că aceia sunt adevăraţi închinători care se află în stare de rugăciune luminată de Duhul Sfânt şi mărturisesc adevărul dreptei credinţe. Deci adevăratul închinător, oriunde s-ar afla el, şi nu numai la Ierusalim, ci în orice loc din lume este adevărat închinător atunci când se află în stare de rugăciune luminată de Duhul Sfânt şi mărturiseşte adevărul dreptei credinţe. Adevărul că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu Celui Veşnic, care din iubire pentru oameni şi pentru mântuirea lor s-a făcut om şi care, prin Învierea Sa din morţi, ne-a deschis drumul spre viaţă veşnică.

Această expresie a Mântuitorului Iisus Hristos, că adevărații închinători se închină în duh și adevăr mai arată încă un înțeles duhovnicesc foarte profund. Și anume, adevărații închinători se închină Tatălui și Fiului și Sfântului Duh. Se închină în Duhul Sfânt și mărturisesc pe Hristos ca fiind Adevărul. Deci Duhul Sfânt este Cel care deschide făpturile spre Dumnezeu și în special pe om și rugăciunea de închinare spre Dumnezeu Tatăl se face în prezența Duhului Sfânt. De aceea, rugăciunile începătoare nu încep cu Tatăl nostru, ci cu Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, Care pretutindenea ești și toate le plinești, Vistierul bunătăților și Dătătorule de viață, vino și Te sălășluiește întru noi, și ne curățește pe noi de toată întinăciunea, și mântuiește, Bunule, sufletele noastre.

Ca să ne închinăm Tatălui în Duhul chemăm mai întâi pe Duhul Sfânt să se sălășluiască întru noi. Adevărul este Persoana Mântuitorului Iisus Hristos, nu este ceva, ci este Cineva, Persoana veșnică, Fiul lui Dumnezeu care, prin bunăvoința Tatălui și conlucrarea Duhului Sfânt, S-a făcut om. De aceea, El a spus Eu sunt Calea, Adevărul și Viața, iar când Pilat a întrebat ce este adevărul El nu a răspuns, pentru că Adevărul era în fața lui, era Persoana Mântuitorului Iisus Hristos.

Deci adevărații închinători sunt cei care se închină Tatălui, în comuniunea Fiului și a Duhului Sfânt. De aceea, nu doar în Ierusalim, ci în toată lumea, în toate bisericile zidite spre slava Preasfintei Treimi se aduce închinare lui Dumnezeu Tatăl, singurul Dumnezeu adevărat, Făcătorul cerului și al pământului.

Sfinții pe care i-am proclamat astăzi, după canonizarea făcută de Sfântul Sinod, sunt cei care au primit de la Dumnezeu apa cea vie și-au transformat-o în izvor de apă curgătoare către viața veșnică. Au conlucrat cu Harul Duhului Sfânt, pe care l-au primit la Botez, iar cei care au fost hirotoniți au primit har în plus, pentru a păstori pe credincioși pe calea mântuirii. Acești Sfinți putneni, Iacob mitropolitul și cuvioșii: Sila, Paisie, Natan s-au închinat toată viața lor Tatălui, Fiului și Duhului Sfânt în rugăciune, în nevoință și în postire, dar și în fapte bune. De aceea, acum vom spune câteva cuvinte despre viața lor.

Acești sfinți pe care astăzi i-am proclamat sunt Sfinții putneni, rugători smeriți și luptători curajoși pentru credință și neam.

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în şedinţa sa de lucru din 6-7 iunie 2016,

- ✓ *a aprobat canonizarea ca sfânt a mitropolitului Iacob putneanul al Moldovei, ierarh cu viaţă curată şi sfântă, apărător al dreptei credinţe,*

evlavios şi înţelept, bun dascăl şi părinte duhovnicesc, mare ctitor şi păstor neobosit al obştii creştine, foarte atent la problemele sociale şi economice din timpul său.

- ✓ *În aceeași ședință de lucru a fost aprobată canonizarea ca sfinţi şi a trei dintre ucenicii mitropolitului Iacob putneanul al Moldovei, şi anume cuvioşii părinţi de la Mănăstirea Sihăstria Putnei: Sila, Paisie şi Natan, monahi nevoitori, statornici în dreapta credinţă şi în viața sihăstrească, fiind pilde de rugăciune fierbinte, de smerenie, de înfrânare, de milostivire şi de înțeleaptă povățuire duhovnicească.*

Mitropolitul Iacob putneanul s-a născut la data de 20 ianuarie 1719 într-o familie dreptcredincioasă din Bucovina. A fost crescut în duhul adevăratei evlavii, iar la vârsta de numai 12 ani a intrat în viaţa monahală. S-a format duhovniceşte în obştea Mănăstirii Putna și a Sihăstriei Putnei, fiind ucenic al mitropolitului Antonie al Moldovei (1730-1740). Pentru „înţelepciunea de bătrân” şi viaţa sa aleasă, a fost hirotonit preot la vârsta de 17 ani, apoi a fost ales egumen al Mănăstirii Putna la vârsta de 25 de ani. În anul 1745 a fost ales episcop de Rădăuţi, unde a tipărit un Liturghier slavo-român și a înființat o școală pentru învățarea limbilor slavonă, greacă și română. După doar cinci ani, în 1750, a fost ales în scaunul de mitropolit al Moldovei, la Iași.

Între 1750 şi 1760 a desfășurat, ca mitropolit, o intensă activitate pastorală şi socială, promovând tiparul românesc şi veghind la traducerea de cărți folositoare de suflet. A înființat o tipografie, unde în zece ani a tipărit 15 cărţi de slujbă şi învăţătură în limba română, de mare folos în bisericile şi mănăstirile din toate ținuturile locuite de români. Pentru românii din Transilvania, amenințați să renunțe la credința lor strămoșească, mitropolitul Moldovei a tipărit cărți spre apărarea dreptei credințe, a hirotonit preoți și a trimis antimise în parohiile din Maramureș și ținutul Clujului, unde nu era episcop.

Îndurerat pentru neştiinţa de carte a păstoriţii săi, deoarece, după cum spunea, „din creşterea copiilor, ca dintr-o rădăcină bună sau rea, toată viaţa curge”, a înființat şcoli și a tipărit cărţi de învăţătură și de slujbă, dând la lumină primul Abecedar românesc (Bucvar) din Moldova și a înființat, pentru copiii satului Putna, prima școală elementară rurală din Moldova. A dispus traducerea Vieţilor sfinţilor, reuşind traducerea primelor șase din cele 12 volume. Pe lângă purtarea de grijă față de Mănăstirea Putna şi aşezămintele ei, mitropolitul Iacob putneanul a ajutat şi alte mănăstiri şi biserici: Mănăstirea Dolješti, biserica Sfântul Dumitru din Suceava, Catedrala episcopală din Suceava şi Catedrala mitropolitană din Iaşi, Mănăstirea şi spitalul Sfântul Spiridon din Iaşi, precum și alte lăcaşuri sfinte.

În vremea domniilor fanariote, a intervenit, împreună cu ceilalţi ierarhi ai ţării, pentru eliminarea unor forme de asuprire socială (desființarea veciniei în 1749) și a unor biruri împovărătoare (desființarea vădrăritului în 1756), dar mai ales a văcăritului (în 1757), legând cu blestem pe domnii ţării să nu revină asupra acestora.

Ca un făcător de pace și ocrotitor al poporului, mitropolitul Iacob putneanul a cerut hanului tătarilor, în anul 1758, să înceteze prădarea Moldovei, iar în anul următor a potolit o răscoală a poporului, solicitând domnitorului să îndeplinească unele cerințe ale mulțimii, pentru pacificarea ţării. A mustrat adesea pe unii conducători nedrepți ai vremii sale, din pricina cărora, în cele din urmă, a hotărât să renunţe la scaunul mitropolitan, în anul 1760, refuzând să accepte impunerea din nou a dărilor împovărătoare pentru popor.

Locuind ultima parte a vieţii la Mănăstirea Putna, Sfântul Iacob putneanul a continuat actele de ctitorire începute în perioada cât a fost mitropolit în scaun, devenind astfel al doilea mare ctitor al Putnei, întărind-o duhovnicește şi material. Astfel, mănăstirea a devenit unul dintre stâlpii Ortodoxiei românești în vremurile grele care aveau să vină odată cu ocuparea Bucovinei de către armatele Imperiului Habsburgic, în anul 1774 şi recunoașterea acestei stări de fapt de către Imperiul Otoman şi Imperiul Țarist în anul 1775.

Retragerea la Mănăstirea Putna i-a fost prilej mitropolitului Iacob putneanul de adâncire în rugăciunea curăţitoare şi luminătoare de suflet. În acest sens, el spunea că ***„dumnezeiasca rugăciune, aducând lumina lui Hristos în sufletele noastre şi risipind dintru dânsul negura ce-l vatămă pe el, îl face mai apoi cu mult mai luminat decât soarele, căci aievea ştiut este că cel ce vorbeşte cu Dumnezeu este mai sus de moarte şi de stricăciune”.***

Simțindu-și sfârșitul aproape, după Sfintele Paşti din anul 1778, a mers la Schitul Sihăstria Putnei şi a primit tunderea în marea schimă prin mâna duhovnicului său, Sfântul cuvios Natan, luând numele de Eftimie. După patru zile, în 15 mai 1778, a trecut cu pace la Hristos Domnul. A fost înmormântat în pridvorul bisericii mari a Mănăstirii Putna, fiind nou ctitor al ei.

Purtându-şi cu hărnicie şi cu vrednicie crucea slujirii arhiereşti, iar cu blândeţe şi smerenie crucea de a fi prigonit pentru dreptate, jertfindu-se pe sine pentru poporul încredințat lui spre păstorire, Sfântul Iacob putneanul şi-a închinat întreaga viaţă slujirii Bisericii, luminării poporului, prin școală şi tipar, apărării celor nedreptăţiţi şi povățuirii sufletelor spre mântuire, rămânând în amintirea

poporului credincios drept „păstorul celor săraci şi smeriți, care a dus o viaţă de sfânt”.

Cuvioșii Sila, Paisie și Natan s-au nevoit în veacul al 18-lea în Schitul Sihăstria Putnei, loc de aspră nevoință sau asceză și de liniște în care se retrăgeau monahii iubitori de mai multă rugăciune și nevoință duhovnicească.

***

Cuviosul Sila s-a născut în anul 1697, în ținutul Botoșanilor, din părinți ortodocși, Ion și Ioana. A intrat ca frate începător la Schitul Orășeni (com. Cristești, jud. Botoșani), fiind foarte tânăr, de unde, în anul 1714, la vârsta de 17 ani, a mers la Schitul Sihăstria Putnei, unde a fost primit și apoi călugărit de starețul Teodosie. După trecerea acestuia la cele veșnice, starețul Dosoftei, noul părinte duhovnicesc al schitului, a rânduit să fie hirotonit diacon și preot, iar la scurt timp să fie tuns în schima mare.

Ca ucenic și ajutor al starețului Dosoftei, ieroschimonahul Sila a purtat grijă timp de peste 30 de ani de toate cele necesare obștii, ostenindu-se, în același timp, la slujbele bisericii și la împlinirea pravilei de chilie.

În toamna anului 1753, după ce a trecut la Domnul starețul Dosoftei, cuviosul Sila a fost numit stareț de către mitropolitul Iacob putneanul al Moldovei.

Ca părinte duhovnicesc al obștii, a înnoit viața duhovnicească a Schitului Sihăstria Putnei, iar ca bun chivernisitor, cu binecuvântarea mitropolitului Iacob putneanul, a zidit o biserică nouă de piatră, cu hramul Buna-Vestire, pe care a împodobit-o cu toate cele necesare, precum și o nouă trapeză și chilii.

Ajuns cunoscut duhovnic și povățuitor de suflete, cuviosul Sila a fost prețuit atât de credincioșii simpli, cât și de domnitorii Moldovei - Constantin Cehan Racoviță și Grigorie Calimachi - precum și de înalți dregători, arhierei şi egumeni, pe toți povățuindu-i cu înțelepciune pe calea mântuirii.

Sub îndrumarea Sfântului stareț Sila, monahii din Schitul Sihăstria Putnei se ocupau de caligrafierea manuscriselor ce cuprindeau Sfinte slujbe și importante scrieri ale Sfinților Părinți.

Cuviosul Sila și-a petrecut ultimii ani de viață în multe lipsuri și încercări, ca urmare a ocupării Bucovinei de către armatele Imperiului Habsburgic, în anul

1774, şi a restricţiilor impuse de noua stăpânire. Schitul Sihăstria Putnei nu avea cele necesare hranei monahilor şi era nevoit să împrumute bani şi alimente.

Cunoscându-şi apropiatul sfârşit pământesc, cuviosul Sila a pus stareţ al Schitului Sihăstriei Putnei pe cuviosul Natan (în 1781), apoi şi-a cerut iertare de la toţi.

La 23 aprilie 1783, după ce se nevoise aproape 70 de ani la Schitul Sihăstria Putnei, cuviosul ieroschimonah Sila şi-a dat cu pace sufletul în mâinile Domnului, pe Care L-a iubit şi slujit întreaga sa viaţă.

***

Cuviosul Paisie s-a născut în anul 1701 şi a intrat de tânăr în viaţa monahală. Pentru vrednicia sa a fost hirotonit diacon, apoi preot, şi a ajuns egumen la Mănăstirea Sfântul Ilie de lângă Suceava, de unde a trecut apoi la Mănăstirea Râşca. După o vreme a venit la Schitul Sihăstria Putnei, vieţuind întru adâncă smerenie.

El nu a fost niciodată stareţ al Schitului Sihăstria Putnei, dar era un rugător fierbinte, sprijinind în credinţa ortodoxă pe mulţi, mai ales în vremea stăpânirii străine.

De asemenea, el primise de la Dumnezeu darul înainte-vederii, care, adăugându-se altor virtuţi ale sale, l-a făcut să fie cinstit de către toţi ca un mare părinte duhovnicesc.
Împreună cu stareţii Sila şi Natan, cuviosul Paisie a fost martor al greutăţilor din anii de stăpânire străină, dar s-a dovedit un nevoitor plin de râvnă.
A trecut cu pace la cele veşnice în data de 16 decembrie 1784.

***

Cuviosul Natan s-a născut în anul 1717, fiind originar din Paşcani. A fost mai întâi vieţuitor şi eclesiarh la Mănăstirea Putna, unde a fost hirotonit diacon, apoi preot. Dornic de mai multă rugăciune şi linişte, s-a retras la Schitul Sihăstria Putnei, unde a primit schima mare cu numele Natan.

Cuviosul Natan a fost un duhovnic foarte înţelept, fiindu-i părinte duhovnicesc şi marelui mitropolit Iacob putneanul.

Totodată, vieţuitorii din sihăstrie, împreună-nevoitori cu el, dar şi credincioşii închinători îl cinsteau ca pe un adevărat părinte şi păstrător al bunelor rânduieli ortodoxe.

De asemenea, el a lucrat mult la caligrafierea de manuscrise și la alcătuirea pomelnicelor ctitoricești.

În anul 1781 a fost rânduit stareț al Schitului Sihăstria Putnei de către cuviosul Sila, înainte cu aproape doi ani de trecerea acestuia la cele veșnice.

Deși înaintat în vârstă, ieroschimonahul Natan a continuat cu multă râvnă și jertfelnicie lucrarea duhovnicească a înaintașului său, cuviosul Sila, călăuzind obștea încredințată lui spre păstorire timp de trei ani și jumătate, deși lipsurile și greutățile erau tot mai mari din pricina ocupației străine.

La capătul unei vieți închinate lui Dumnezeu, în sărăcie materială, dar curăție spirituală, după ce a purtat cu multă răbdare și necontenită rugăciune povara grea a bolilor, cuviosul ieroschimonah Natan s-a mutat la Domnul, a doua zi după sărbătoarea Nașterii Mântuitorului Hristos, în data de 26 decembrie 1784.

La scurt timp după trecerea la cele veșnice a celor trei Sfinți cuvioşi ieroschimonahi Sila, Paisie şi Natan, Schitul Sihăstria Putnei a rămas pustiu din pricina vitregiei vremurilor.

După mai bine de 200 de ani, la începutul Postului mare din anul 1990, un monah putnean, retras pe locul fostului Schit Sihăstria Putnei, a văzut o lumină cerească deasupra pronaosului vechii biserici ruinate, lumină care a înconjurat biserica, apoi s-a făcut nevăzută. La puțin timp după aceasta, în ziua de 24 aprilie 1990, când s-a început refacerea Schitului Sihăstria Putnei, în pronaosul vechii biserici au fost descoperite mormintele celor trei cuvioşi: Sila, Paisie şi Natan, în care se aflau osemintele lor, galbene ca ceara și răspândind bună-mireasmă. În anii următori s-au săvârşit numeroase vindecări minunate la racla cu moaștele Cuvioșilor.

Așadar, astăzi, cinstim în mod solemn pe Sfântul Ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei, împreună cu ucenicii săi, cuvioșii: Sila, Paisie și Natan.

Pomenirea Sfântului Iacob putneanul se va săvârşi în fiecare an, în ziua de 15 mai, data când a trecut la cele veșnice, iar pomenirea cuvioșilor Sila, Paisie și Natan, ucenicii săi, se săvârşeşte în ziua următoare, 16 mai, pentru a fi cinstiți îndată după părintele lor duhovnicesc.

Cei patru sfinţi putneni, a căror canonizare a fost proclamată solemn în această zi binecuvântată de Dumnezeu, 14 mai 2017, se adaugă celor peste o sută de sfinţi străromâni şi români din calendarul Bisericii Ortodoxe Române, astfel încât nu

există nici o lună în calendarul Bisericii noastre în care să nu fie pomenit cel puțin un sfânt român. Prin numeroşii Sfinţi români, canonizaţi în diferite etape (1950-1955, 1992, 2005, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011 şi 2016), poporul român înţelege şi se bucură că are mulţi mijlocitori sau rugători pentru el în faţa Preasfintei Treimi, care-l ajută să-şi păstreze credinţa creştină ortodoxă, ca fiind temelia mântuirii sale, să o transmită generațiilor tinere, să cultive sfinţenia vieţii şi faptele iubirii milostive. De aceea, ca români, trebuie să mulțumim lui Dumnezeu totdeauna pentru darurile Duhului Sfânt revărsate în Sfinții din poporul român, daruri pe care, însă, ei le-au cultivat prin credință, nevoință şi suferinţă, prin rugăciune și fapte ale iubirii smerite şi milostive.

Sfinţii rugători din ceruri, din toate timpurile şi locurile, dar mai ales sfinţii din neamul nostru, ne-au ajutat să trecem prin marea şi dureroasa încercare de fidelitate sau credincioşie faţă de Hristos, şi anume prigoana regimului comunist. Însă, după multe suferinţe şi umiliri, cu ajutorul Preasfintei Treimi, al Maicii Domnului şi al tuturor sfinţilor, majoritatea poporului român a rămas credincioasă lui Hristos.

Când, în anul 1950, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, la iniţiativa, cu stăruinţa şi înțelepciunea vrednicului de pomenire Patriarh Justinian Marina, a canonizat mai mulţi sfinţi (proclamaţi solemn în 1955), atunci, de fapt, se pregătea tainic poporul român pentru o luptă duhovnicească dureroasă, lupta din anii grei ai persecuţiei comuniste împotriva credinţei în Dumnezeu. În acele vremuri ostile Bisericii şi religiei în general foarte mulţi ortodocşi români au mărturisit credința lor în Hristos Cel răstignit şi înviat cu preţul pierderii libertății, sau chiar a vieţii lor. Din acest motiv, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a declarat anul 2017 ca fiind și Anul comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului în Patriarhia Română. În rândurile acestor mărturisitori şi apărători ai credinţei din timpul regimului comunist, alături de Patriarhul Justinian, se aflau numeroși ierarhi, profesori de teologie, studenți, monahi, intelectuali creștini, dar mai ales cei peste 1.800 de preoți ortodocși români care au fost arestați și anchetați, judecaţi formal şi aruncați în închisori, trimiși să lucreze la canalul Dunăre - Marea Neagră, unde mulţi dintre ei au pătimit mult şi au murit în condiţii de mare suferinţă. Mulţimea mărturisitorilor şi a martirilor credinţei din timpul regimului comunist ne îndeamnă mereu să nu uităm cât de mare a fost suferinţa lor pentru a păstra dreapta credinţă vie şi demnitatea poporului român creştin, în vreme de teroare şi prigoană.

După anul 1990, vrednicul de pomenire Patriarhul Teoctist, ucenic al Patriarhului Justinian, s-a gândit că avem nevoie în continuare să pomenim pe cei care sunt

cinstiţi de Dumnezeu cu darul sfinţeniei mântuitoare şi luminătoare. Astfel, în anul 1992 au fost trecuți în calendarul Bisericii Ortodoxe Române mai mulţi sfinţi din toată ţara, dar mai ales de aici, din Moldova, ca de pildă:

- *Sfântul cuvios Paisie de la Neamţ,*
- *Sfântul cuvios Ioan de la Neamţ - Hozevitul,*
- *Sfânta Teodora de la Sihla,*
- *Sfântul voievod Ştefan cel mare,*
- *Sfântul ierarh Leontie de la Rădăuţi şi*
- *Sfântul cuvios Daniil Sihastru, duhovnicul marelui voievod Ştefan cel mare.*

Au urmat apoi alte canonizări de Sfinţi români, încât, în Mitropolia Moldovei şi Bucovinei avem ca sfinţi noi trecuţi în calendar, din anul 1992 până în prezent, 22 de sfinţi, dintre care 18 canonizaţi înainte de anul 2016, la care se adaugă acum cei patru sfinţi putneni canonizaţi în 6-7 iunie 2016 şi proclamaţi azi, 14 mai 2017, la Sfânta Mănăstire Putna.

Însă această canonizare de noi sfinţi în aceste vremuri nu este întâmplătoare, deoarece există în timpul de faţă noi încercări privind păstrarea credinței ortodoxe şi a unității Bisericii. Mai precis, astăzi avem mare nevoie de rugăciunile sfinţilor, deoarece ne aflăm într-un război spiritual nevăzut care se numește secularizare, adică organizarea vieţii omului şi a societăţii ca şi când Dumnezeu nu ar exista. Timpul acesta de secularizare ca sărăcire şi uscăciune sufletească sau lipsă de iubire smerită şi milostivă ne determină să cerem ajutorul mai multor sfinţi rugători pentru noi. De ce? Pentru că lupta cu duhurile rele care caută să-l îndepărteze pe om de Hristos nu se poate duce numai prin voinţă individuală sau printr-o încredere exclusivă a omului în propriile forţe, ci totdeauna biruința duhovnicească se dobândește în primul rând cu ajutorul Duhului Sfânt şi al sfinților lui Dumnezeu, învățători şi rugători pentru noi.

Ca iubirea noastră să se încălzească şi să sporească, avem nevoie şi de rugăciunea altora pentru noi şi mai ales de rugăciunile sfinţilor. Uneori ne rugăm mai mult, alteori mai puţin, uneori ne rugăm mai atent, alteori ne rugăm mai superficial. De aceea, Sfântul Marcu Ascetul ne învaţă aşa: „Când îţi aduci aminte de Dumnezeu, înmulţeşte rugăciunea, ca, atunci când Îl vei uita, Domnul să-Şi aducă aminte de tine”. Deci, iată, de ce avem nevoie de mulţi rugători, mai ales în vreme de slăbire a credinţei!

Să-i rugăm pe sfinţii putneni, pe toţi sfinţii neamului românesc şi pe toţi sfinţii Bisericii Ortodoxe Universale să lumineze, să încălzească şi să întărească

sufletul nostru cu rugăciunile lor, pentru a merge pe calea mântuirii, care este unirea omului cu Dumnezeu, Izvorul vieţii şi al fericirii veşnice!

Mulţumim distinşilor ierarhi care au răspuns invitaţiei Înaltpreasfinţitului Părinte arhiepiscop Pimen al Sucevei şi Rădăuţilor de a fi prezenţi astăzi aici, la Mănăstirea Putna, la proclamarea ca sfânt a unui mare ierarh, mitropolitul Iacob putneanul al Moldovei şi a celor trei ucenici ai săi, Cuvioşii: Sila, Paisie şi Natan.

Mulţumim cuvioşilor părinţi şi cuvioaselor maici de la mănăstiri care astăzi au venit aici, ca să arate bucuria lor pentru canonizarea şi proclamarea celor patru sfinţi putneni.

Mulţumim preoţilor de la parohii prezenţi aici, dar şi celor care, în iubire faţă de Hristos şi în ascultare faţă de Biserică, păstoresc pe credincioşi pe calea mântuirii.

Mulţumim Părintelui Stareţ Melchisedec al Mănăstirii Putna, Părintelui Stareţ Nectarie al Mănăstirii Sihăstria Putnei şi tuturor părinţilor de la aceste două sfinte mănăstiri, dar şi tuturor sponsorilor şi donatorilor care au contribuit la organizarea acestui mare eveniment al proclamării canonizării celor patru Sfinţi putneni. Mulţumim autorităţilor prezente şi dumneavoastră tuturor, iubiţi credincioşi şi credincioase, care v-aţi rugat astăzi împreună cu noi.

Cu mulţumire sfântă, să ne bucurăm pururea de binecuvântarea lui Dumnezeu şi de rugăciunile sfinţilor, spre slava Preasfintei Treimi şi binele Bisericii lui Hristos. Amin!

† Daniel
patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Tomosul sinodal pentru proclamarea canonizării Sfântului ierarh Iacob, putneanul

Tomos sinodal al Bisericii Ortodoxe Autocefale Române pentru proclamarea canonizării Sfântului ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei.

Tomosul a fost aprobat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în ședința de lucru din 6-7 iunie 2016. Documentul a fost citit de Preasfinţitul Părinte Corneliu, episcopul Huşilor, la finalul Sfintei Liturghii oficiată la Mănăstirea Putna, 14 mai 2017:

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

Preaiubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor creştini din Patriarhia Română,

Har, pace şi bucurie de la Dumnezeu, iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Binecuvântat să fie Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, care prin Duhul Său cel veșnic ne-a chemat cu chemare sfântă în Biserica Sa cea Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolească, având arvună plină de nădejde pentru sălășluirea prin credință în Împărăția iubirii Sale celei veșnice. Pentru această lucrare de sfințire a omului, Dumnezeu a rânduit în Biserică, „întâi apostoli, al doilea proroci, al treilea învăţători; apoi pe cei ce au darul de a face minuni; apoi darurile vindecărilor, ajutorările, cârmuirile, felurile limbilor”, după cuvântul apostolului neamurilor (1 Corinteni 12, 28), pentru ca întru toate să domnească rânduiala Duhului spre zidirea Trupului lui Hristos care este Unul, iar membrele Lui cu lucrare fiecare în parte. Astfel, trimițând pe Duhul Sfânt asupra Sfinților ucenici și apostoli le-a poruncit să-I fie „martori în Ierusalim şi în toată Iudeea şi în Samaria şi până la marginea pământului” (Faptele Apostolilor 1, 8), iar ei împlinind aceasta au rânduit episcopi și preoți prin cetăți spre slujirea Cuvântului, spre săvârșirea Tainelor Bisericii și spre păstorirea credincioșilor pe calea mântuirii.

Printre aceşti aleşi ai lui Dumnezeu trimiși la lucrarea de păstorire a Bisericii lui Dumnezeu este așezat și ierarhul bineplăcut Domnului, Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei. Acest iubitor de Hristos-Dumnezeu, nevoitor în slăvita Mănăstire a Putnei, ctitoria Sfântului voievod Ștefan cel mare al Moldovei, s-a remarcat prin evlavie și înțelepciune, bun dascăl și părinte duhovnicesc, mare ctitor și păstor neobosit al obștii creștine, foarte atent la problemele sociale și economice ale țării. El a rămas în conștiința urmașilor ca un îndrumător spiritual, cultural și social al credincioşilor încredințați lui spre păstorire. De aceea, atât obștea Sfintei Mănăstiri Putna, care îi păstrează memoria ca fiind un al doilea ctitor al acesteia, precum și ierarhii, preoții și credincioșii îl cinstesc întrucât este desăvârșit în credință statornică, dragoste jertfelnică și înțeleaptă povățuire duhovnicească.

Smerenia noastră, la propunerea Sinodului mitropolitan al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, împreună cu toţi ierarhii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, privind la vieţuirea plăcută lui Dumnezeu a acestui Sfânt mitropolit care a sfinţit şi luminat pământul binecuvântat al Moldovei, luând aminte la credința lui tare și nestrămutată, la dragostea față de poporul încredințat lui spre păstorire şi căutând folosul duhovnicesc al poporului dreptmăritor ce poartă numele lui Hristos, urmând Tradiţiei Sfinte a Bisericii Ortodoxe şi chemând în ajutor Harul Preasfintei, celei de o fiinţă şi de viaţă făcătoarei şi nedespărţitei Treimi, hotărâm ca, de acum înainte şi până în veac, Părintele nostru Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei, să se numere cu sfinții și să se cinstească după pravilă în rândul sfinților ierarhi din întreaga Biserică Ortodoxă Română cu numele de Sfântul ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei. Pentru pomenirea sa statornicim ziua de 15 mai

a fiecărui an, urmând ca aceasta să fie înscrisă în Sinaxar, în cărțile de cult, precum și în calendarul Bisericii Ortodoxe Române.

De asemenea, rânduim să se tipărească slujba și viața Sfântului ierarh Iacob putneanul, să i se zugrăvească icoana, care să fie primită cu toată evlavia de dreptcredincioșii creștini, iar chipul său să fie zugrăvit la loc potrivit, alături de ceilalți Sfinți ierarhi de neam român, în bisericile care se vor ridica din temelie sau se vor zugrăvi de acum înainte.

Și, pentru ca evlavia dreptmăritorilor creștini să sporească prin cinstirea și chemarea în rugăciune a Sfântului ierarh Iacob putneanul, mai rânduim ca el să fie și ocrotitor al unor biserici noi sau reînnoite.

Pentru deplina statornicire a celor pe care le-am hotărât în chip sinodal şi canonic, am întocmit și întărim cu semnăturile noastre acest Tomos Sinodal de proclamare a canonizării Sfântului ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei, pe care îl aducem la cunoştinţa precucernicului cler, a prea cuviosului cin monahal și dreptcredincioșilor creștini din Patriarhia Română.

Acest Tomos Sinodal de canonizare se proclamă astăzi, 14 mai din anul mântuirii 2017, la Sfânta Mănăstire Putna.

Harul Domnului nostru Iisus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu Tatăl şi împărtăşirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toţi! (2 Corinteni 13, 13).

Preşedintele Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

† D a n i e l

Arhiepiscopul Bucureştilor,
Mitropolitul Munteniei şi Dobrogei, Locţiitorul tronului Cezareei Capadociei şi Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

† Teofan

Arhiepiscopul Iaşilor şi
Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei

† Andrei

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului şi Clujului şi Mitropolitul Clujului,

† Laurenţiu

Arhiepiscopul Sibiului
şi Mitropolitul Ardealului

† Irineu

Arhiepiscopul Craiovei

Maramureşului şi Sălajului

† Ioan

Arhiepiscopul Timişoarei

şi Mitropolitul Banatului

† Iosif

Arhiepiscopul Ortodox Român al Europei Occidentale şi Mitropolitul Ortodox Român al Europei Occidentale şi Meridionale

† Nicolae

Arhiepiscopul Ortodox Român al Statelor Unite ale Americii şi Mitropolitul Ortodox Român al celor două Americi

† Teodosie

Arhiepiscopul Tomisului

† Irineu

Arhiepiscopul Alba Iuliei

† Ioachim

Arhiepiscopul Romanului şi Bacăului

† Ciprian

Arhiepiscopul Buzăului şi Vrancei

† Corneliu

Episcopul Huşilor

şi Mitropolitul Olteniei

† Petru

Arhiepiscopul Chişinăului,

Mitropolitul Basarabiei şi Exarhul Plaiurilor

† Serafim

Arhiepiscopul Ortodox Român al Germaniei, Austriei şi Luxemburgului şi Mitropolitul Ortodox Român al Germaniei, Europei Centrale şi de Nord

† Nifon

Mitropolit onorific,

Arhiepiscopul Târgovişte şi Exarh Patriarhal

† Pimen

Arhiepiscopul Sucevei şi Rădăuţilor

† Varsanufie

Arhiepiscopul Râmnicului

† Calinic

Arhiepiscopul Argeşului şi Muscelului

† Casian

Arhiepiscopul Dunării de Jos

† Timotei

Arhiepiscopul Aradului

† Lucian

Episcopul Caransebeşului

† **Sofronie**

Episcopul Ortodox Român al Oradiei

† **Nicodim**

Episcopul Severinului şi Strehaiei
† **Andrei**

Episcopul Covasnei şi Harghitei
† **Ambrozie**

Episcopul Giurgiului
† **Visarion**

Episcopul Tulcii

† **Gurie**

Episcopul Devei şi Hunedoarei

† **Siluan**

Episcopul Ortodox Român din Ungaria
† **Timotei**

Episcopul Ortodox Român al Spaniei şi Portugaliei
† **Mihail**

Episcopul Ortodox Român al Australiei şi Noii Zeelande
† **Varlaam Ploieşteanul**

Episcop-vicar patriarhal
† **Timotei Prahoveanul**

Episcop-vicar al *Arhiepiscopiei Bucureştilor*
† **Ilarion Făgărăşanul**

† **Iustin**

Episcopul Ortodox Român al Maramureşului şi Sătmarului
† **Vincenţiu**

Episcopul Sloboziei şi Călăraşilor
† **Galaction**

Episcopul Alexandriei şi Teleormanului
† **Sebastian**

Episcopul Slatinei şi Romanaţilor
† **Petroniu**

Episcopul Sălajului
† **Daniil**

Episcop-locţiitor (administrator)

al *Episcopiei Daciei Felix* (Serbia)
† **Siluan**

Episcopul Ortodox Român al Italiei
† **Macarie**

Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord

† **Ioan Casian**

Episcopul Ortodox Român al Canadei

† **Ieronim Sinaitul**

Episcop-vicar patriarhal

† **Calinic Botoşăneanul**

Episcop-vicar al *Arhiepiscopiei Iaşilor*

† **Vasile Someşeanul**

Episcop-vicar al *Arhiepiscopiei Sibiului*
† **Paisie Lugojeanul**

Episcop-vicar al *Arhiepiscopiei Timişoarei*
† **Marc Nemţeanul**

Episcop-vicar al *Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Europei Occidentale*
† **Emilian Loviştеanul**

Episcop-vicar al *Arhiepiscopiei Râmnicului*

Episcop-vicar al *Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului*
† **Antonie de Orhei**

Episcop-vicar al *Arhiepiscopiei Chişinăului*
† **Sofian Braşoveanul**

Episcop-vicar al *Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Germaniei, Austriei şi Luxemburgului*
† **Ignatie Mureşeanul**

Arhiereu-vicar al *Episcopiei Ortodoxe Române a Spaniei şi Portugaliei*

TOMOS SINODAL
AL BISERICII ORTODOXE AUTOCEFALE ROMÂNE
PENTRU PROCLAMAREA CANONIZĂRII
SFÂNTULUI IERARH IACOB PUTNEANUL, MITROPOLITUL MOLDOVEI
SFÂNTUL SINOD AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
PREACUVIOSULUI CLER, CINULUI MONAHAL SI DREPTCREDINCIOSILOR CRESTINI DIN PARIAHIA ROMÂNA HARI PACE SI
BUCURIE DE LA DUMNEZEU, IAR DE LA NOI, NEVREDNICII BINECUVÂNTARI!
NOTARAM
TOMOS SINODAL DE PROCLAMARE A CANONIZARII SFÂNTULUI IERARH IACOB PUTNEANUL, MITROPOLITUL MOLDOVEI
PREȘEDINTELE SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
+DANIEL
+TEOFAN
+LAURENTIU
+ANDREI
+IRINEU
+IOAN
+PETRU
+IOSIF
+SERAFIM
+NICOLAE
+NIFON
+TEODOSIE
+PIMEN
+IRINEU
+VARSANUFIE
+IOACHIM
+CALINIC
+CIPRIAN
+CASIAN
+TIMOTEI
+CORNELIU
+LUCIAN
+SOFRONIE
+IUSTIN
+NICONIM
+VINCENTIU
+ANDREI
+GALACTION
+AMBROZIE
+SEBASTIAN
+VISARION
+PETRONIU
+GURIE
+RAMIIL
+SILUAN
+SILUAN
+TIMOTEI
+MACARIE
+MIHAIL
+IOAN CASIAN
+VARLAAM PLOIEȘTEANUL
+IERONIM SINAITUL
+TIMOTEI PRAHOVEANUL
+CALINIC BOTOȘĂNEANUL
+ILARION FĂGĂRĂȘANUL
+VASILE SOWESEANUL
+PAISIE LUGOVEANUL
+ANTONIE DE ORNEI
+MARC MEMTEANUL
+SOFIAN GRAȘOVEANUL
+EMILIAN LOVISTEANUL
+IGNATIE MUREȘEANUL

Tomosul sinodal pentru proclamarea canonizării Sfinţilor cuvioşi: Sila, Paisie și Natan

Tomos sinodal al Bisericii Ortodoxe Autocefale Române pentru proclamarea canonizării Sfinţilor cuvioşi Sila, Paisie și Natan de la Mănăstirea Sihăstria Putnei.

Tomosul a fost aprobat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în ședința de lucru din 6-7 iunie 2016. Preasfinţitul Părinte Iustin, episcopul Maramureşului şi Sătmarului, a dat citire documentului la finalul Sfintei Liturghii oficiată de Patriarhul României la Mănăstirea Putna, 14 mai 2017:

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

Prea iubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor creştini din cuprinsul Patriarhiei Române,

Har, pace și bucurie de la Dumnezeu, iar de la noi, arhiereşti binecuvântări!

Binecuvântat şi vrednic de toată lauda este a cinsti pomenirea celor ce s-au săvârşit întru sfinţenie, care au primit de la Dumnezeu îndrăznire datorită vieţii lor plină de evlavie şi de fapte bune. Preasfânta Treime a rânduit din veşnicie ca pe aceştia să-i învrednicească de asemănarea cu Dumnezeu, împărtăşindu-i de lumina harului Duhului Sfânt şi aşezându-i în Biserica lui Hristos, în ceata sfinţilor. Despre ei, Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne spune că, întrucât au împlinit cuvântul Său, s-au făcut „prietenii Lui" (Ioan 15, 14). Pe aceşti sfinţi Biserica îi cinsteşte în cântări de laudă, precum spune prorocul David, de Dumnezeu insuflat: „Eu am cinstit foarte pe prietenii Tăi, Dumnezeule, şi foarte s-a întărit stăpânirea lor" (Psalmul 138, 17). Cu adevărat, sfinţii au împlinit cuvântul şi voia lui Dumnezeu, după cum citim iarăşi în Psalmi: „prin sfinţii de pe pământul Lui, minunată a făcut Domnul toată voia întru ei" (Psalmul 15, 3).

Printre aceşti prieteni ai lui Dumnezeu se numără cuvioşii Părinţi de la Mănăstirea Sihăstria Putnei: Sila, Paisie și Natan. Aceşti mari nevoitori au vieţuit mânaţi de dragostea lor arzândă faţă de Dumnezeu, fiind iubitori de liniște și multă rugăciune, ostenindu-se pentru frumusețea Casei Domnului și prețuind lucrul frumos al mâinilor. Ei au primit de la Dumnezeu darul rugăciunii și al povățuirii sufletelor, prețuiți fiind în evlavia ierarhilor, preoţilor, călugărilor şi credincioșilor, ca pilde de rugăciune fierbinte, de smerenie, de înfrânare, de milostivire și de înțeleaptă povăţuire duhovnicească. Cuvioșii Părinți: Sila, Paisie și Natan au dat dovadă de statornicie în dreapta credință și în viața sihăstrească în vremurile tulburi ale sfârșitului veacului al XVIII-lea, când Bucovina a fost ocupată de către Imperiul Habsburgic. Ca semn dumnezeiesc al sfințeniei vieții lor, în anul 1990, odată cu lucrările de refacere a Mănăstirii Sihăstriei Putnei (după două sute de ani de pustiire), au fost descoperite și sfintele lor moaște, frumos mirositoare.

Smerenia noastră, la propunerea Sinodului mitropolitan al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, împreună cu toţi membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, privind la vieţuirea plăcută lui Dumnezeu a acestor fericiţi Sfinţi Cuvioşi Părinţi care au sfinţit şi luminat pământul Bucovinei, luând aminte la râvna lor vrednică de laudă pentru rugăciune şi pentru apărarea dreptei credinţe, dar şi căutând folosul duhovnicesc al poporului dreptmăritor ce poartă numele lui Hristos, urmând Tradiţiei Sfinte a Bisericii Ortodoxe şi chemând în ajutor Harul Preasfintei, celei de o fiinţă şi de viaţă făcătoarei şi nedespărţitei Treimi, hotărâm ca, de acum înainte şi până în veac, cuvioșii părinți: Sila, Paisie și Natan, de la Mănăstirea Sihăstria Putnei, să se numere între Sfinții Bisericii, în ceata cuvioșilor părinți purtători de Dumnezeu și să fie cinstiți în cântări de laudă cu numele Sfinții cuvioși: Sila, Paisie și Natan de la Mănăstirea Sihăstria Putnei.

Pentru pomenirea lor statornicim ziua de 16 mai a fiecărui an, spre a sublinia legătura duhovnicească dintre Sfântul Ierarh Iacob putneanul și acești ucenici ai săi, urmând ca această zi să fie înscrisă în Sinaxar, în cărțile de cult, precum și în calendarul Bisericii Ortodoxe Române.

De asemenea, rânduim să se tipărească slujba și viața Sfinților cuvioși Sila, Paisie și Natan de la Mănăstirea Sihăstria Putnei, să li se zugrăvească icoana, care să fie primită cu toată evlavia de către dreptcredincioșii creștini, iar chipul lor să fie zugrăvit la loc potrivit, alături de ceilalți Sfinți cuvioși de neam român, în bisericile care se vor ridica din temelie sau se vor zugrăvi de acum înainte.

Și, pentru ca evlavia dreptmăritorilor creștini să sporească prin cinstirea și chemarea în rugăciune a Sfinților cuvioși: Sila, Paisie și Natan de la Mănăstirea Sihăstria Putnei, mai rânduim ca ei să fie și ocrotitori ai unor biserici noi sau reînnoite.

Pentru deplina statornicire a celor pe care le-am hotărât în chip sinodal şi canonic, am întocmit și întărim cu semnăturile noastre acest Tomos Sinodal de proclamare a canonizării Sfinților cuvioși: Sila, Paisie și Natan de la Mănăstirea Sihăstria Putnei, pe care îl aducem la cunoştinţa prea cucernicului cler, a prea cuviosului cin monahal și dreptcredincioșilor creștini din Patriarhia Română.

Acest Tomos Sinodal de canonizare se proclamă astăzi, 14 mai din anul mântuirii 2017, la Sfânta Mănăstire Putna.

Harul Domnului nostru Iisus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu Tatăl şi împărtăşirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toţi! (2 Corinteni 13, 13).

Preşedintele Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

† D a n i e l

Arhiepiscopul Bucureştilor,
Mitropolitul Munteniei şi Dobrogei, Locţiitorul tronului Cezareei Capadociei şi Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

† Teofan
Arhiepiscopul Iaşilor şi

Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei

† Andrei

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului şi Clujului şi Mitropolitul Clujului, Maramureşului şi Sălajului

† Ioan

Arhiepiscopul Timişoarei

şi Mitropolitul Banatului

† Iosif

Arhiepiscopul Ortodox Român al Europei Occidentale şi Mitropolitul Ortodox Român al Europei Occidentale şi Meridionale
† Nicolae

Arhiepiscopul Ortodox Român al Statelor Unite ale Americii şi Mitropolitul Ortodox Român al celor două Americi
† Teodosie

Arhiepiscopul Tomisului
† Irineu

Arhiepiscopul Alba Iuliei

† Laurenţiu

Arhiepiscopul Sibiului

şi Mitropolitul Ardealului
† Irineu

Arhiepiscopul Craiovei

şi Mitropolitul Olteniei
† Petru

Arhiepiscopul Chişinăului,

Mitropolitul Basarabiei şi Exarhul Plaiurilor
† Serafim

Arhiepiscopul Ortodox Român al Germaniei, Austriei şi Luxemburgului şi Mitropolitul Ortodox Român al Germaniei, Europei Centrale şi de Nord
† Nifon

Mitropolit onorific,

Arhiepiscopul Târgovişte şi Exarh Patriarhal
† Pimen

Arhiepiscopul Sucevei şi Rădăuţilor
† Varsanufie

Arhiepiscopul Râmnicului

† **Ioachim**

† **Calinic**

Arhiepiscopul Romanului şi Bacăului
† **Ciprian**

Arhiepiscopul Argeşului şi Muscelului
† **Casian**

Arhiepiscopul Buzăului şi Vrancei

Arhiepiscopul Dunării de Jos
† **Timotei**

Arhiepiscopul Aradului
† **Corneliu**

† **Lucian**

Episcopul Huşilor
† **Sofronie**

Episcopul Caransebeşului
† **Iustin**

Episcopul Ortodox Român al Oradiei
† **Nicodim**

Episcopul Ortodox Român al Maramureşului şi Sătmarului
† **Vincenţiu**

Episcopul Severinului şi Strehaiei
† **Andrei**

Episcopul Sloboziei şi Călăraşilor
† **Galaction**

Episcopul Covasnei şi Harghitei
† **Ambrozie**

Episcopul Alexandriei şi Teleormanului
† **Sebastian**

Episcopul Giurgiului
† **Visarion**

Episcopul Slatinei şi Romanaţilor
† **Petroniu**

Episcopul Tulcii
† **Gurie**

Episcopul Sălajului
† **Daniil**

Episcop-locţiitor (administrator)

Episcopul Devei şi Hunedoarei
† **Siluan**

al *Episcopiei Daciei Felix* (Serbia)
† **Siluan**

Episcopul Ortodox Român din Ungaria
† **Timotei**

Episcopul Ortodox Român al Italiei
† **Macarie**

Episcopul Ortodox Român al Spaniei şi Portugaliei
† **Mihail**

Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord
† **Ioan Casian**

Episcopul Ortodox Român al Australiei şi Noii Zeelande
† Varlaam Ploieşteanul

Episcop-vicar patriarhal
† Timotei Prahoveanul

Episcop-vicar al *Arhiepiscopiei Bucureştilor*
† Ilarion Făgărăşanul

Episcop-vicar al *Arhiepiscopiei Sibiului*
† Paisie Lugojeanul

Episcop-vicar al *Arhiepiscopiei Timişoarei*
† Marc Nemţeanul

Episcop-vicar al *Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Europei Occidentale*
† Emilian Lovişteanul

Episcop-vicar al *Arhiepiscopiei Râmnicului*

Episcopul Ortodox Român al Canadei

† Ieronim Sinaitul

Episcop-vicar patriarhal

† Calinic Botoşăneanul

Episcop-vicar al *Arhiepiscopiei Iaşilor*

† Vasile Someşeanul

Episcop-vicar al *Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului*

† Antonie de Orhei

Episcop-vicar al *Arhiepiscopiei Chişinăului*

† Sofian Braşoveanul

Episcop-vicar al *Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Germaniei, Austriei şi Luxemburgului*
† Ignatie Mureşeanul

Arhiereu-vicar al *Episcopiei Ortodoxe Române a Spaniei şi Portugaliei*

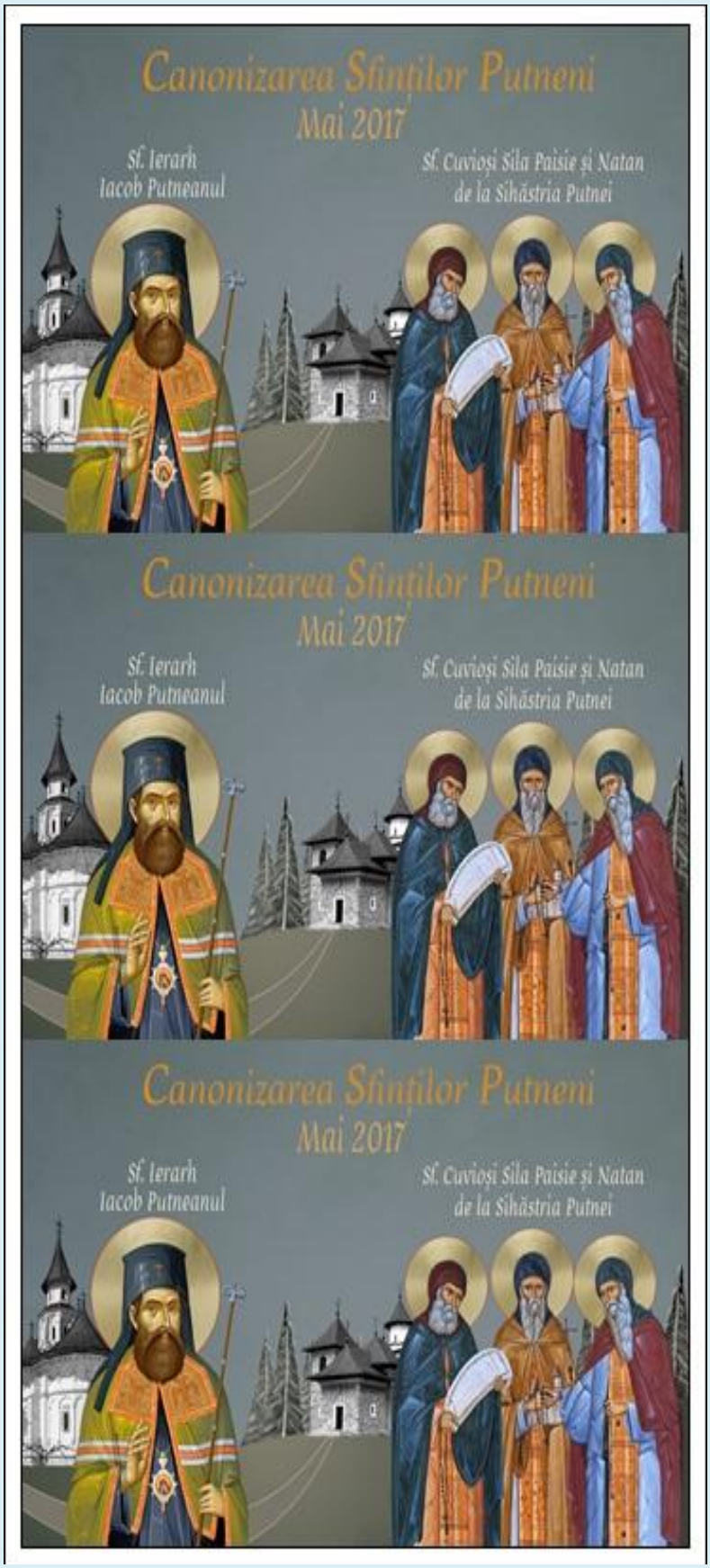
Canonizarea Sfinților Putneni
Mai 2017
Sf. Ierarh
Iacob Putneanul
Sf. Cuvioși Sila Paisie și Natan
de la Sihăstria Putnei
Canonizarea Sfinților Putneni
Mai 2017
Sf. Ierarh
Iacob Putneanul
Sf. Cuvioși Sila Paisie și Natan
de la Sihăstria Putnei
Canonizarea Sfinților Putneni
Mai 2017
Sf. Ierarh
Iacob Putneanul
Sf. Cuvioși Sila Paisie și Natan
de la Sihăstria Putnei

Cătălin Acasandrei - Mitropolitul Iacob putneanul - sfântul român care a blestemat un impozit

Imagine de pe racla care adăpostește moaștele Sfântului ierarh Iacob putneanul /

Sfântul ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei, s-a născut la Rădăuți, în județul Suceava, pe 20 ianuarie 1719. La doar 12 ani a intrat în viața monahală, ca ucenic la Mănăstirea Putna, fiind hirotonit imediat diacon, la 31 martie 1733, ieromonah, la 2 iunie 1836, şi egumen, la 15 ianuarie 1744, remarcându-se prin calități deosebite, după cum consemna patriarhul Teoctist într-un volum închinat sfântului putnean: *„Iacov întru toate s-a arătat priceput; fie în gospodărie, fie la promovarea bunului mers al şcolii, fie la îndrumarea fraţilor şi elevilor, fie la propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu. Râvna sa prisosea ca cel ce însuşi s-a îndulcit din ştiinţa şi viaţa dascălilor de la această pepinieră [...]”.*

În anul 1745 a fost ales episcop de Rădăuți, iar după doar cinci ani, vrednicia și râvna sa ca episcop au fost hotărâtoare în alegerea sa ca mitropolit al Moldovei. În calitate de mitropolit, a desfășurat și o intensă activitate socială, filantropică și culturală, promovând tiparul românesc și contribuind la traducerea de cărți bisericești.

Însă, una dintre cele mai mari binefaceri pe care le-a făcut păstoriților săi a fost faptul că a reușit să îi determine pe domnii țării să elimine câteva impozite care sărăceau întreaga țară, dar mai ales pe oamenii simpli.

După cum citim în viața Sfântului Iacob, lupta sa cea mai dificilă a fost cea dusă pentru eliminarea impozitului numit văcărit. Țările române se aflau într-o perioadă foarte dificilă, cea a domniilor fanariote. Pentru a deveni domni, candidații trebuiau să achite sultanului, dar și altor persoane importante din administrația Imperiului Otoman, mari sume de bani. Apoi, revenind în țările române, puneau impozite împovărătoare, pentru a strânge banii cheltuiți cu dobândirea domniei.

Cea mai mare taxă era văcăritul, impozitul pe animale mari. Acesta ducea la o sărăcie cumplită în țară, care afecta mai ales pe oamenii nevoiași. În mai multe rânduri, ierarhii țării au reușit să lege cu blestem și să interzică, astfel, acest impozit. Dar, la presiunea puterii domnești, blestemul era dezlegat și se percepea, din nou, văcăritul.

Pentru prima dată, strămoșul duhovnicesc al Sfântului Iacob, mitropolitul Sava, a reușit să oprească impozitul prin blestem, în 1698. În 1749, Sfântul Iacob luase parte la legarea prin blestem a văcăritului de către toți ierarhii moldoveni.

Astfel, pe data de 1 martie 1757, Sfântul Iacob ia atitudine şi semnează un document care prevede desființarea văcăritului, alături de domnitorul Constantin Racoviță, episcopii eparhioți şi alți 41 de boieri, cerând și primind de la patriarhul Constantinopolului de atunci o carte de afurisenie împotriva celor care îl vor impune din nou.

Ceremonia religioasă de punere a blestemului asupra văcăritului a fost una deosebită. Domnitorul Constantin Racoviță a chemat la Iași câte șase locuitori din fiecare ținut al țării. Alături de ei, au venit mulți oameni din oraș și din împrejurimi. S-au adunat cu toții în Biserica Mănăstirii „Sfinții trei Ierarhi”, alături de negustori și de toată boierimea în prezența înaltului cler. În cadrul Sfintei Liturghii, la Vohodul Mare, Sfântul Iacob a citit Cartea Patriarhală de blestem, iar poporul a răspuns după fiecare frază cu „Amin!”.

Cronicarul Enache Kogălniceanu, care s-a ocupat de buna desfășurare a slujbei scria: „Nu putem arăta ce vuiet era în biserică de strigarea norodului”. Apoi, a urmat citirea unei alte Cărți de blestem, semnată de însuși Sfântul Iacob, de episcopi și de egumenii principalelor mănăstiri din Moldova (vezi foto nr. 4 și 5).

Redăm, în continuare, un fragment din acea carte: *„Toți aceiia să fie afurisiți de Domnul Dumnezeu atotputernic, și blăstămați, și după moartea lor în veci nedezlegați. Fierul, pietrele și toată firea neputrezetoare să putredească și să se râsipească, iară trupurile acelora să stea întregi, și sufletele lor nice odânâoară să nu vază Lumină. Să-i omoare pre dânșii Dumnezeiasca Sabie, să se facă ei mâncare vulturilor și corbilor, să cază asupra lor cărbuni de foc, întunerecul să-i acopere pre dânșii, casăle lor să se pustiiască, și săgeți să între întru inimile lor, obrazăle lor să se înple de necinste. Zilele lor să fie puține. Averea lor spre cea desăvârșit pierzare și pustiire, fiii lor săraci, și femeile lor văduve. Diavolul să stea den dreapta lor. Să se prăpădească de pre pământ pomenirea lor, să se înbrace cu blăstămul ca cu o haină. Averea lor ca un fulger să se topască, și ca un tunet spre pierzare de glas să se întoarcă această nelegiuire, și vicleșugul acestora spre capetele lor, și strâmbătatea aceasta să se pogoare asupra creștetului lor, și ochii lor să se întunece ca să nu vadă, să fie oftând și tremurând pre pământ ca [și] Cain. Să dobândească bubele lui Ghiezi, și zugrumarea Iudii. Partea lor cu cei ce au răstignit pre Domnul Slavii. Foc să mănânce temeliile caselor lor, să afle aceștiia și pre Dumnezeu Giudecătoriul cel Înfricoșat și Drept în zioa aceaia înprotivnic și Puterile cele Cerești să fie oștitoare asupra lor, să piarză viața aceasta, și de cea viitoare încă să se păgubască, și întru cea desăvârșit să fie cufundați în focul cel veacinic, și întru munca cea nesfârșită a Tartarului celui Întunecat. Amin”.*

După înlăturarea acestui impozit, în anii următori țara a înflorit. Renunțarea la această taxă a făcut ca familiile din nordul Moldovei să nască mai mulți copii, nemaifiind stăpânite de gândul că nu vor avea ce să le dea de mâncare.

În luna martie a anului 1757, domnitorul Constantin Racoviță a fost înlocuit de pe tron cu Scarlat Ghica, care a încercat să îl convingă pe Sfântul Iacob și pe ceilalți ierarhi să renunțe la blestemul pe văcărit. Văzând că nu are vreo șansă în acest sens, Ghica a apelat la sultan și a obținut dreptul de a reintroduce văcăritul, chiar dacă mitropolitul nu aprobase.

În anul 1758, turcii l-au numit în scaunul Moldovei pe Ioan Teodor Callimachi. Noul domnitor a insistat și el pe lângă Sfântul Iacob să dezlege blestemul, atât în mod direct, cât și prin intermediul altor demnitari, fără a avea, însă, izbândă.

În cele din urmă, în anul 1760, Sfântul Iacob, pentru a evita o eventuală criză socială și politică, a renunțat la scaunul de mitropolit, rostind, atunci, un emoționant cuvânt de învățătură: *„Iată că m-am lepădat şi de mitropolie şi de cinste şi de toate ale acestei lumi, numai focul jurământului să nu-l iau în cap şi în*

suflet şi socotiţi că suntem musafiri ai acestei lumi şi în cealaltă lume avem a trăi şi a răspunde de toate faptele noastre”.

Dar gestul său nu a fost zadarnic. În ciuda dezlegării primite de la patriarhul de Constantinopol, nimeni nu a avut curajul, nici măcar următorul mitropolit, Gavril Callimachi, chiar dacă era fratele domnului, să dezlege blestemul pentru a impune din nou impozitul văcăritului. Spre deosebire de Moldova, în Țara Românească văcăritul a mai fost perceput încă 40 de ani.

Sfântul Iacob a avut un rol important și în eliminarea temporară a unor alte două impozite: pogonăritul (impozit pentru fiecare pogon de culturi agricole; pogonul era o unitate de măsură pentru suprafețe de teren agricol, folosită în trecut mai ales în Țara Românească și egală cu aproximativ jumătate de hectar) și vădrăritul (care se plătea pentru fiecare vadră de vin; vadra era o unitate de măsură a capacității, folosită pentru lichide, echivalentă cu aproximativ zece litri).

Păstorind poporul binecredincios din Moldova pentru doar zece ani, Sfântul Iacob s-a remarcat prin evlavie și înțelepciune, fiind un bun dascăl și un păstor deosebit de atent la problemele sociale și economice ale țării, în pofida tuturor vicisitudinilor politice.

De aceea, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât trecerea mitropolitului Iacob putneanul în rândul Sfinților, cu prăznuire la 15 mai, ziua trecerii sale la cele veșnice, „luând aminte la credința lui tare și nestrămutată, la dragostea față de poporul încredințat lui spre păstorire şi căutând folosul duhovnicesc al poporului dreptmăritor ce poartă numele lui Hristos”, după cum se precizează în Tomosul sinodal pentru proclamarea canonizării.

De la monastirea Dobjeni, ţinut. Romanului
Iaşi, 1757
ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMÂNE

Кꙋ мила лꙋи Дмнезъꙋ
Іѡ Кѡнстантинь Михаиль
Чехань Раковичъ Воевод:
Домнь Църїй Молдавїй.

Авемь Щиїре Принь прачесть Домнѣска Алъ Ностръ Хрисов,
де време къ даторіѧ Домнилѡръ, а Стъпжнилѡрь. че
аꙋ сꙋпть Стъпжнирѣ лѡрь Сꙋпꙋсе Нороаде: Пꙋрꙋрѣ тре-
бꙋе кꙋ маре ръвнъ, Ши тоть двꙋна аГжндꙋль Инимїй лѡрь
Съфїе, а Сокоти, алꙋа сама, Ка съ афле ши съ гъсѣскъ Ки-
пꙋри бꙋне де лаꙋде, ши Феричирй: Кꙋ кареле съ адꙋкъ Цържле, Ши
май вжртось Патріѧ лѡрь, спре май бꙋнъ Ѫтемеѣре, Ши пре сꙋпꙋшїй сьй
кꙋ феричире ла ѡдихнъ. Маре даторіе ле іасте ачаста: фїйнд
къ динь Проніѧ лꙋй Дмнезъꙋ, сав алесь Домнй, Ши Повъцꙋиторй де
Нороаде. Лнеъ каде даръ Дꙋпъ даторіѧ че аꙋ, Ада аче кътръ
Дмнезъꙋ мꙋлцъмитъ, Пентрꙋ марй милиле сале, че аре де апꙋрꙋрѣ кътръ
ей: Ши ей асѣмене даторй сжть, кътръ сꙋпꙋшїй съй, афи кꙋ маре ѡ-
бжрдїе ши сылинцъ. Ка кꙋмь арь пꙋтѣ съ гъсѣскъ челе май бꙋне Кипꙋри де
бꙋнъ старе ши феричире лѡрь: Кꙋ кареле де маре Славъ, ши де мꙋлтъ
лаꙋдъ іасте поменирѣ аоунора ка ачестѡра. Дꙋпъ алтеле аꙋ ши ача-
стъ даторіе, Повъцꙋиторїй нороаделѡрь: А лꙋа аминте, а сокоти, ши
пентрꙋ челе трекꙋте Времй: Кꙋмь сав пꙋртать лꙋкрꙋриле ши кꙋ че ѡржн-
дꙋѧлъ, ши че темеліе аꙋ арътать а фїеще кърꙋѧ сфжршить: Ши
динь челе трекꙋте Поате фїеще чине а лꙋа пилдъ, Ши лꙋминъ де
Ѫвъцътꙋръ, ши пентрꙋ челе че Ѫтрꙋ аче време кꙋргь, Ши пентрꙋ челе
вїитоаре: Къчй Зиче: (Феричить іасте ачела кареле Ѫ пилдъ
дела алцїй.) Ши аша май кꙋ леснире ва пꙋтѣ съ пꙋе ла
май бꙋнъ кале стъпжниторюль: Повъцꙋирѣ, ши ѡржндꙋѧла сꙋ-
пꙋшилѡрь сьй: Ка съ адꙋкъ старѣ лѡрь ла Ѫтемеѣре, ши ѡ-
дихнъ. Дечй ши ной Динь дарꙋль лꙋй Дмнезъꙋ, ши
динь мила апрѣ Пꙋтѣрничїй Ѫпъръчїй. Милꙋици фїинд кꙋ
Домніѧ Църїй ачещїѧ а Молдѡвїй, Де кꙋмь амь венить аичѣ
ла Пърнитѣскꙋль Скаꙋнь аль Патрїей ноастре: Динь тжашь дать.
Тоатъ сокотѣла, ши гжндꙋль ностръ аꙋ фость ши іасте. Кꙋ
маре ръвнъ, спре челе де фолось, Де ѡдихнъ, ши бꙋнъ старе, Атꙋ-
тꙋрѡрь де ѡбще лъкꙋиторй ай Църїй ачещїѧ, Ши неконтенить чер-

четжнд

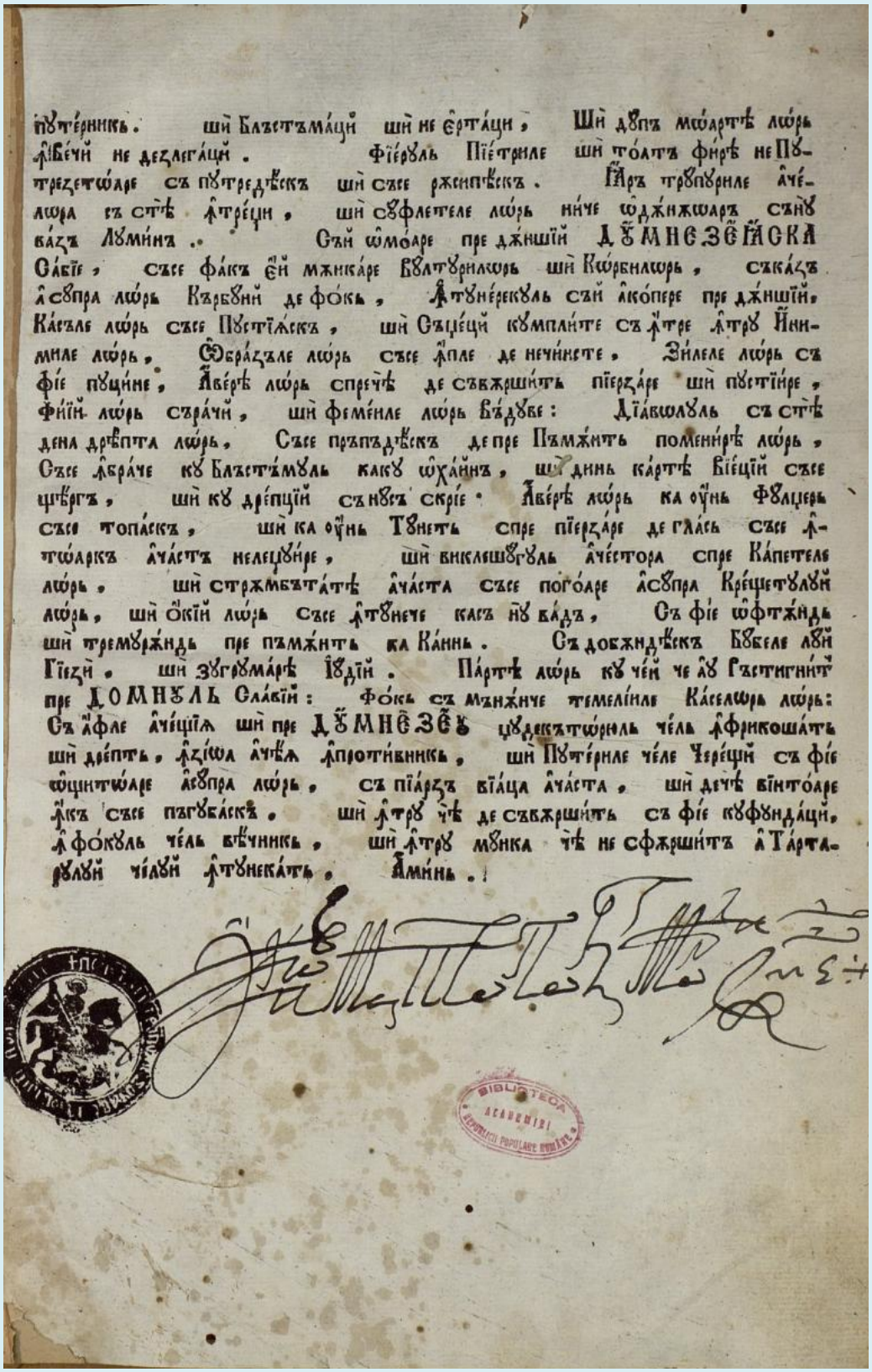

Cartea de blestem a Sfântului Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei

Arhimandritul Melchisedec Velnic: Amândoi ctitorii Mănăstirii Putna sunt astăzi sfinți

Suntem în perioada aniversării a 550 de ani de la întemeierea Mănăstirii Putna de către Sfântul voievod Ștefan cel mare. Cel mai frumos rod al mănăstirii și al lumii, în general, sunt sfinții. De aceea, bucuria obștii este deosebită în această perioadă, când Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat sfințenia acestor fii ai Mănăstirii Putna, Sfinții putneni - mitropolitul Iacob putneanul și Sfinții cuvioși Sila, Paisie și Natan - care au viețuit în secolul a XVIII-lea împreună în această casă duhovnicească.

Aducem acum mulțumiri Maicii Domnului, căreia Sfântul voievod Ștefan cel mare i-a închinat mănăstirea, pentru toată purtarea de grijă. O simțim și noi, așa cum o simțea și o numea Sfântul Iacob putneanul: „Maica și moștenitoarea mea”. Mulțumim Sfinților Iacob, Sila, Paisie și Natan pentru că ni s-au descoperit. Viața lor ne este o lumină, sfintele lor moaște sunt un izvor de pace și binecuvântare. Ne bucurăm în mod deosebit că astăzi, în tabloul pe care Sfântul Iacob l-a făcut după refacerea mănăstirii și în care el înfățișează smerit Sfântului Ștefan, întâiul ctitor,

cum a refăcut mănăstirea, amândoi ctitori sfinți sunt astăzi. Un voievod și un ierarh care sunt modele pentru toată suflarea românească.

(Fragment din finalul Sfintei Liturghii oficiate în ziua canonizării Sfinților putneni - 14 mai 2017)

Înaltpreasfințitul Teofan, mitropolitul Moldovei și Bucovinei: „Mângâiați-vă întru Domnul, căci întru Domnul este singura mângâiere!”

Este prima sărbătoare închinată Sfântului ierarh Iacob putneanul în care noi, arhierei, preoți și poporul lui Dumnezeu suntem aici, la Mănăstirea Putna, pentru a aduce cinstirea cuvenită lui Dumnezeu. Lui Dumnezeu, care a binevoit, cu multe veacuri în urmă, mai precis în veacul a XVIII-lea, să așeze aici, în incinta Mănăstirii Putna, floare binecuvântată, bineînmiresmată cu harul dumnezeiesc, pe Sfântul Iacob putneanul - precum mâine se va face pomenirea Sfinților ucenici și colaboratori ai Sfântului Iacob putneanul, Sfinții Sila, Paisie și Natan.

Biserica noastră, soborul sfintei Mănăstiri Putna, Mitropolia Moldovei și Bucovinei și Sfântul Sinod, aplecându-se asupra redactării slujbei Sfântului Iacob putneanul, au rânduit ca la Sfânta Liturghie, în aceasta sfântă zi să se citească două cuvinte din Sfânta Scriptură, cum este rânduiala în biserica noastră la fiecare dumnezeiască Euharistie.

Și la începutul Sfintei Liturghii de astăzi, ați luat aminte, s-au citit două pagini din Scriptură. Din cuvântul Sfântului apostol Pavel către evrei, sfârșitul capitolului 7 și începutul capitolului 8, și din Evanghelia după Sfântul Ioan, capitolul 10. Sfântul apostol Pavel, adresându-se evreilor și referindu-se la Domnul Iisus Hristos, mărturisește: „Un astfel de arhiereu se cuvenea să avem: sfânt, fără de răutate, fără de pată, osebit de cei păcătoși și fiind mai presus decât cerurile”. Iar Domnul

Hristos, vorbind despre sine în Evanghelia citită astăzi, a spus: „Eu sunt uşa: de va intra cineva prin Mine, se va mântui; şi va intra şi va ieşi şi păşune va afla (…) Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun îşi pune sufletul pentru oile sale”. Aceste cuvinte şi câteva altele, mărturisite în acelaşi duh, au fost rânduite de Biserică să fie rostite astăzi, ca să ne ajute să înţelegem cine a fost Sfântul Iacob punteanul, care a fost viaţa lui, care sunt învăţăturile sale şi care este mesajul său peste veacuri pentru această sfântă mănăstire, pentru noi, nevrednicii arhierei, pentru cinul monahal, pentru preoţii de parohie, pentru dregătorii lumeşti, pentru poporul lui Dumnezeu. Cele două cuvinte din Scriptură vorbesc despre Domnul Hristos ca Arhiereu - cum Îl defineşte Sfântul apostol Pavel şi ca păstorul cel bun, cum se defineşte Domnul Hristos pe Sine Însuşi.

Ce ne spun aceste două cuvinte? Că slujitorul Bisericii, arhiereul Bisericii, prin extindere - preotul Bisericii, monahul Bisericii trebuie să fie o prelungire în duh şi în adevăr a Domnului nostru Iisus Hristos. Şi dacă orice creştin botezat în numele Domnului Hristos este chemat să se unească cu El şi să călătorească în această viaţă pe cărarea pe care Domnul Iisus Hristos ne-a trasat-o, cu atât mai mult arhiereii şi preoţii bisericii, călugării şi călugăriţele sunt chemaţi şi chemate să parcurgă această cale.

Sfântul Iacob putneanul a fost, pe de o parte, arhiereul lui Hristos, pe de altă parte - păstorul cel bun al turmei sale. Sfântul Pavel Îl mărturiseşte pe Domnul Iisus Hristos ca fiind arhiereu, sfânt, fără de răutate, fără de pată, osebit de cei păcătoşi. Aceasta a fost strădania Sfântului Iacob putneanul. Să fie fără pată, fără prihană, să se osebească de cei păcătoşi, pentru ca să fie prelungirea mâinilor, prelungirea lucrării mântuitoare a Domnului Hristos.

Cum îl vedem pe el în scrierile sale? Fără pată, deşi om născut din bărbat şi din femeie, cu slăbiciuni ca orice purtător de trup, dar luptător pentru ca să depăşească această slăbiciune, să se apropie de aura sfinţeniei şi să se mântuiască pe el şi pe turma încredinţată.

Ce observăm, în primul rând, în viaţa Sfântului Iacob putneanul? Dacă citim testamentul pe care l-a lăsat, el se descrie pe sine ca pe un mare păcătos. Era conştient că este om şi poate o fi greşit şi el în această lume. Lasă legământ ca aici, la Putna, oamenii, călugării, să se roage pentru dânsul. Şi nu este o sfinţenie mai mare, nu este un dar mai adânc şi nu este o greutate mai mare decât ca un om să-şi recunoască păcatul. (….) Recunoaşterea păcatelor proprii plasează deja omul pe calea sfinţeniei. Şi acest lucru îl descoperim în viaţa Sfântului Iacob putneanul.

În al doilea rând, arhiereu fără pată, sfânt fără de prihană, osebit de cei păcătoşi, împlinind această mare taină - prin taina rugăciunii. Adesea, în cuvintele sale păstrate până în vremea noastră, îndemna poporul lui Dumnezeu, al Moldovei. Îndemna obştea Mănăstirii Putna să nu uite calea rugăciunii şi îi îndemna în mod special pe părinţii Putnei să se roage pentru cei care au plecat din valea plângerii a acestei lumi, în Împărăţia Veşniciei.

Pentru ctitori şi binefăcători ai Mănăstirii şi ai bisericilor şi mănăstirilor în genere, şi nu în ultimul rând pentru toţi cei care au plecat din această lume, bine ştiind măritul arhiereu că este greu să trăieşti în lumea aceasta fără de păcat. Plecăm în lumea veşniciei încărcaţi cu multe păcate, şi se cuvine ca cei rămaşi în viaţă să-şi aducă aminte de cei plecaţi la Dumnezeu, să aibă milă de cei plecaţi, creştini ortodocşi, să aibă milă de tot sufletul creştinesc necăjit şi întristat şi purtător de păcate, şi să uşureze trecerea lor din această lume în veşnicie şi petrecerea în veşnicie.

În al treilea rând, om sfânt fără de prihană, osebit de cei păcătoşi, îl vedem pe Sfântul Iacob putneanul pentru că a trăit în viaţa sa şi a propovăduit-o celor de lângă el ca mitropolit la Iaşi sau ca vieţuitor, în ultima partea a vieţii în această sfântă mănăstire, a propovăduit bucuria cea întru Domnul. Deşi insista foarte mult să fim conştienţi de propriile păcate, să fim conştienţi de slăbiciunile noastre, şi că omul se cuvine să plângă pentru păcatele sale, să aibă lacrimi şi duh de pocăinţă, într-un cuvânt pe care l-a lăsat posterităţii, Sfântul Iacob putneanul spune: „Bucuraţi-vă întru Domnul, fraţilor, bucuraţi-vă şi întru toate mulţumiţi!”. Mulţumiţi pentru cele bune şi pentru cele mai puţin bune. Căci cele bune, cum spunea Sfântul Isaac Sirul, vin din voia lui Dumnezeu şi cele mai puţin bune - din îngăduinţa lui Dumnezeu. Şi nu poate exista creştin adevărat care nu se bucură întru Domnul. „Mângâiaţi-vă întru Domnul, căci întru Domnul este singura mângâiere!”, spunea Sfântul Iacob putneanul. „Bucuraţi-vă întru Domnul, căci întru Domnul este singura bucurie, bucuria cea de veci”, amintea acelaşi dumnezeiesc părinte. Căci omului care-şi duce crucea vieţii, care încearcă să călătorească bine pe drumul acestei vieţi, care are conştiinţa păcatelor proprii, care are taina rugăciunii în viaţa lui, Dumnezeu îi dăruieşte bucurii, îi dăruieşte mângâieri, îi dăruieşte uşurătate în necazuri, îi dăruieşte mângâiere de har care nu se poate compara cu nicio desfătare, cu nici o bucurie din această lume.

Apoi, aminteam de cuvântul Domnului Hristos despre Sine, care trebuie să fie înrădăcinat în viaţa arhiereului şi a preotului, iar Sfântul Iacob putneanul a făcut aşa. Domnul Hristos a spus despre Sine: „Eu sunt uşa: de va intra cineva prin

Mine, se va mântui; şi va intra şi va ieşi şi păşune va afla (…) Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun îşi pune sufletul pentru oile sale”.

Dacă vom citi cu atenție viața Sfântului Iacob putneanul, remarcăm că din fragedă tinerețe, când a fost hirotonit diacon și preot, arhiereu înainte de vârsta de 30 de ani, mitropolit al Moldovei la 31-32 de ani, zece ani ca mitropolit la Iași și apoi retras aici, ca simplu monah și arhiereu, schivnic în ultimele clipe ale vieții sale, vedem în viața Sfântului Iacob putneanul că a încercat - și Dumnezeu l-a ajutat - să-și pună sufletul pentru oile sale. Grijea pentru arhiereii Moldovei, fiind împreună cu ei de la Carpați până la Nistru, din nordul Bucovinei, de la Cernăuți până la Galați, încerca în vremuri grele să aibă grijă împreună cu arhiereii Moldovei din acea vreme, de la Roman, sau de la Rădăuți, sau de la Huși să aibă grijă de poporul lui Dumnezeu, sufletul său punându-și pentru oile sale. A avut grijă de preoții Moldovei din acea vreme.

Una dintre scrierile sale este îndreptată spre preoții Mitropoliei, rugându-i, implorându-i și poruncindu-le acestora să aibă grijă de lucrarea lor și, în mod special, să aibă grijă de copii, pentru ca aceștia să urmeze calea învățăturii. Sufletul său și-a pus, de asemenea, pentru oile sale cele bolnave. Pentru că în vremea aceea nu erau spitale. Erau puțini medici și doar cei care aveau bani puteau să meargă la un medic sau să-l cheme la el acasă. Și a rugat pe Domnul Moldovei din acea vreme să înființeze Spitalul Sfântul Spiridon din Iași, care până astăzi a rămas cel mai mare spital al Moldovei și cele mai grele situații în domeniul medical din toată Moldova și astăzi tot acolo sunt tratate. A așezat acest spital domnitorul Moldovei la rugămintea Sfântului Iacob putneanul lângă Mănăstirea Sfântul Spiridon și, apoi, spitalul s-a dezvoltat puțin câte puțin, cu multe danii de la domnitori și de la mitropoliții Moldovei, pentru a aduce oblăduirea medicală adecvată celor bolnavi.

Sufletul său și-a pus pentru oile sale, adică pentru mieluşeii săi, mărturisind adesea că acel om, acel copil fără de carte este un copil pierdut. Într-o vreme în care puțină lume știa să citească, el tipărește un abecedar. În acea vreme în care nici nu se imagina să existe școli, el înființează aici, în Putna, prima școală din zona rurală - pentru că avea conștiința, după spusele Sfântului Maxim mărturisitorul, că ignoranța, neștiința sunt rădăcina tuturor relelor din această lume. S-a gândit și la străinii care treceau prin Moldova și nu avea cine să-i îngroape, și-l roagă pe domnitorul Moldovei să dea lege ca la Suceava și la Botoșani să se creeze breasla groparilor - ca să aibă grijă de străinii care, din diferite pricini, se aflau pe teritoriul Moldovei și nu avea cine să-i îngroape.

Sufletul său și-a pus pentru oile sale. Pentru că văzând pe domnitorii fanarioți care-și plăteau scaunul Moldovei cu mulți bani la Înalta Poartă de la Istanbul, veneau la Iași și puneau biruri ca să-și recupereze banii pe care-i dădeau la sultan, la marele vizir, la marii dregători, ca să obțină tronul Moldovei - puneau biruri pe boieri, pe târgoveți, pe săraci… Împreună cu arhiereii Moldovei a dat legământ și blestem ca să nu mai fie birul numit al văcăritului, căci cel care avea o vacă, avea un vițel și chiar dacă nu avea, trebuiau să plătească acest bir. Și oamenii erau îngreuiați. Nu se mai sălta bietul om. Nu mai avea un bănuț pentru sine, pentru gospodăria sa, pentru copil, să-l trimită la școală. Pentru că totul trebuia să meargă spre vistieria domnească și aici, în buzunarul domnului, sau ca bir la sultan. Și-a împlinit acest lucru. I-a eliberat pe oameni de această mare greutate, dar presiunea exercitată asupra lui, asupra arhiereilor a fost atât de mare, încât el a preferat și, cu certitudine nu i-a fost ușor - să lase înălțimea scaunului mitropolitan. Decât să dezlege blestemul, să se impună din nou birul văcăritului, a spus că lasă scaunul altuia și el se retrage la mănăstirea lui de metanie, pentru că nu poate să-și încarce conștiința să dezlege acest bir.

Și cu adevărat în viața lui s-a împlinit cuvântul rostit de Domnul Iisus Hristos, că omul adevărat, arhiereul adevărat, preotul autentic, sufletul și-l pune pentru oile sale. Și în acest mod, și pe această cale, în puține cuvinte, iată cum s-a desfășurat viața Sfântului Iacob putneanul, despre care și eu am știut puține, din păcate, înainte ca Mănăstirea Putna și Arhiepiscopia Sucevei să vină la Sinodul Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, și apoi la Sfântul Sinod, cu propunere pentru canonizarea Sfântului Iacob putneanul.

Iată, cu mila Domnului, ce chip, ce model, ce bogăție, ce tezaur a binevoit Dumnezeu să planteze în acest loc, în Moldova și în țară, ca să fie chemare pentru arhierei! Să îmbine, pe de o parte, smerenia, pe de altă parte curajul mărturisitor, avându-l model pe Sfântul Iacob putneanul. Îndemn pentru preoți, să aibă grijă de turma încredințată lor și în mod special de taina învățăturii care să pătrundă în viața credincioșilor tineri sau mai puțin tineri sau mai bătrâni - pentru că, în cele din urmă, cunoașterea cuvântului lui Dumnezeu îl deosebește pe om de dobitoace și-l ridică spre slava chipului și asemănării lui Dumnezeu. Apoi, îndemn și poruncă pentru dregători, să aibă milă de popor, să aibă îngăduință în vreme de sărăcie, că dacă oamenii sunt săraci, gospodăriile sunt sărace, și țara este săracă. Sfântul Iacob putneanul a înțeles acest lucru. Chemare, de asemenea, pentru viețuitorii sfintelor mănăstiri. Să înțeleagă că nimic nu este mai de preț decât căința, rugăciunea și bucuria întru Domnul, căi pe care Sfântul Iacob putneanul le-a parcurs și a încercat prin recunoașterea slăbiciunii proprii, prin taina rugăciunii și prin bucuria întru

Domnul să fie primul monah al mănăstirii și în vremea slujirii sale ca mitropolit, primul monah al Mitropoliei Moldovei din acea vreme.

De aceea, mulțumim lui Dumnezeu pentru această mare taină care s-a petrecut în viața arhiereului bisericii sale, Sfântul Iacob putneanul!

Ca paranteză, dar nu mai puțin important, mulțumim lui Dumnezeu că a dat un gând bun cu mulți ani în urmă prea fericitului patriarh Teoctist, mult atașat de această mănăstire, să se aplece prin anii 70-80 asupra vieții Sfântului Iacob putneanul și să redacteze o carte pe care a lăsat-o posterității. Încă din vremea aceea a simțit patriarhul Teoctist că din cei mulți arhierei, 70 și ceva, cât l-au precedat pe mitropolitul Teoctist Arăpașu ca mitropolit al Moldovei, s-a atașat de Sfântul Iacob putneanul și a cercetat manuscrisele legate de viața sa și a lăsat o frumoasă carte posterității - carte care acum a fost continuată și de alte lucrări care au fost tipărite prin grija Mănăstirii Putna, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Pimen. De aceea, să-i mulțumim lui Dumnezeu că a oferit această floare frumos împodobită în tărâmul binecuvântat al Moldovei!

Nădăjduim că având un nou rugător în fața Sfintei Treimi pentru sufletele noastre, Dumnezeu, prin rugăciunile sfinților, va avea grijă de noi - ca păstrând proporția, bineînțeles, să încercăm și noi să mergem pe drumul, pe calea, în direcția arătată de Sfântul Iacob putneanul. Nădăjduim și noi în mila lui Dumnezeu, că ne va ierta de prea multele noastre păcate și vom fi primiți și noi în Împărăția Cerurilor împreună cu bineplăcuții lui Dumnezeu, ca toți împreună cu Sfântul Iacob putneanul, cu Sfinții Paisie, Sila și Natan, cu Sfântul voievod Ștefan cel mare și cu toți sfinții să aducem slavă și prea mărire lui Dumnezeu cel în Treime lăudat, Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Amin.

[Vezi aici predica video a înatpreasfințitului mitropolit Teofan la prima Sfântă Liturghie în cinstea Sfântului ierarh Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei: **https://doxologia.ro/predici/ips-teofan-bucurati-va-intru-domnul-fratilor-bucurati-va-intru-toate-multumiti-video**]

Pr. Eugeniu Rogoti - Sfântul ierarh Iacob, cărturar şi nou ctitor al Putnei

Sfântul ierarh Iacob, episcop al Rădăuţilor şi mitropolit al Moldovei în secolul al 18-lea, înscris în rândul sfinţilor de Biserica noastră în anul 2016, a fost unul dintre arhiereii care s-au preocupat îndeaproape de luminarea poporului pe care-l păstorea. Istoria vieţii lui este incredibilă pentru noi, cei de azi. Preot la 17 ani, stareţ la Putna la 25 şi episcop de Rădăuţi la 26 de ani, iar apoi zece ani mitropolit al Moldovei, între 1750 şi 1760, sunt nişte date pe care cu greu ni le putem imagina. Toate acestea au fost posibile în viaţa unui om devotat în totalitate credinţei sale nestrămutate.

Sfântul Iacob s-a născut la 20 ianuarie 1719, într-o familie de ţărani credincioşi cu mulţi copii, dintre care mulţi au devenit călugări, la fel cum au făcut şi părinţii săi, la o anumită vârstă. La vârsta de 12 ani, mânat de râvna pentru cele sfinte, viitorul arhiereu s-a dus la mănăstire, unde a deprins cu repeziciune rânduiala, a învăţat carte şi a fost tuns monah, iar apoi hirotonit în treapta preoţiei de către mitropolitul Moldovei, Antonie, care avea de asemenea metania la Mănăstirea Putna, ctitorie veche a lui Ştefan cel mare.

În opt ani de slujire la Altarul mănăstirii şi de râvnă pastorală a fost cunoscut astfel încât a fost ales de obşte şi confirmat ca egumen sau stareţ al mănăstirii în anul 1744.

La nici un an după această alegere, Iacob a fost numit episcop la Rădăuţi, unde a început să păstorească poporul drept-măritor cu aceeaşi râvnă.

Primele şcoli organizate şi tipărituri în română

După o decizie a Divanului Moldovei, pe când domnitor era Grigorie al II-lea Ghica, iar mitropolit, Nichifor, în cele trei episcopii sufragane ale mitropoliei, respectiv la Huşi, Rădăuţi şi Roman, s-a primit sarcina de a înfiinţa pe lângă sediile episcopale câte o şcoală. Arhiereii au trebuit atunci să se îngrijească de spaţii, profesori şi să vegheze la buna desfăşurare a învăţământului. La Rădăuţi, această şcoală a funcţionat chiar în sediul episcopiei.

Activitatea didactică şi de cărturar a fost ulterior o constantă în viaţa Sfântului Iacob. Astfel, vrednicul arhiereu insistă şi reuşeşte să obţină tipărirea la Rădăuţi şi la Iaşi, ca mitropolit, între 1750 şi 1760, a mai multor cărţi în limba română, cu litere slavone.
El este cel care tipăreşte primul abecedar, fiind mitropolit la Iaşi, cu ajutorul căruia elevii şcolilor din Moldova acelui veac ar fi putut mai lesne învăţa carte. În prima pagină a acestui abecedar, numit în limba slavonă „Bucvar”, tipărit în 1755, scria astfel: „Bucvar sau începere de învăţătura celor ce vor să înveţe carte cu slove sloveneşti, ce s-au tipărit acum întâi, cu porunca prea sfinţitului mitropolit al Moldovei Kyr Iacov, în sfânta mitropolie în Iaşi”.

În 1759, ca mitropolit, Sfântul Iacob a insistat pentru înfiinţarea primei şcoli rurale din Moldova în satul Putna, alături de mănăstirea sa de metanie. Primul dascăl al şcolii a fost arhimandritul Vartolomei Măzăreanu, apoi alţi monahi de la Putna au predat carte acolo până în secolul 19. Şcoala funcţionează şi în zilele noastre.

Alte cărţi tipărite prin grija Sfântului Iacob în limba română au fost Liturghierul, în anul 1745, la Rădăuţi, tradus din greacă, apoi la Iaşi, Sinopsis sau Adunarea laudelor bisericeşti, în 1751, Canoane din Sfânta Pravilă ce sunt trebuincioase la taina duhovniciei, tot în 1751, Penticostarul, în 1754, Antologhionul, în 1755, Alfavita sufletească, tot în 1755, atunci când a fost tipărit şi Bucvarul despre care am amintit mai înainte, Apostolul, în 1756, Psaltirea în 1757, Sinopsis adică adunare de multe învăţături, tot în 1757, alt Liturghier în 1759.

Sprijin pentru credincioşii nevoiaşi şi bolnavi din ţară

Atât în calitate de episcop la Rădăuţi, cât şi de mitropolit la Iaşi, Sfântul Iacob a intervenit în multe rânduri pe lângă boierii Divanului şi domnitorii care se

succedau des la tron, pentru a uşura greutatea impozitelor pe care autorităţile le strângeau de la populaţie.

Dacă amintim doar de eliminarea veciniei (iobăgia) în Moldova în anul 1749, pe când era domnitor Constantin Mavrocordat, ne vom da seama de timpurile în care a trăit arhiereul şi schimbările la care a fost martor.

Ulterior, în calitate de mitropolit la Iaşi, Sfântul Iacob va interveni pentru înlăturarea impozitului pe animalele mari din curtea ţăranilor, numit „văcărit". Acest impozit mai fusese abolit, dar domnitorul Constantin Racoviţă l-a impus din nou în 1756, spre nemulţumirea ţăranilor nevoiaşi, care abia îşi duceau zilele oricum, ţinând cont de nivelul de trai de atunci. La insistenţele mitropolitului, care a trimis o scrisoare inclusiv la Patriarhul Constantinopolului, în jurisdicţia căruia era Moldova, domnitorul a renunţat la impozit în mai puţin de un an, impozitul fiind obiectul unui blestem asupra oricărui domnitor care ar mai fi îndrăznit să-l impună din nou. Din păcate, fiecare domnitor care a venit după aceea la Iaşi în timpul Sfântului Iacob a insistat la mitropolit să dezlege blestemul, pentru a impozita din nou aspru populaţia. Mitropolitul a refuzat trei domnitori, în anul 1760 fiind nevoit, din această cauză, să se retragă la Putna, mănăstirea sa de metanie, unde a vieţuit până la moartea sa, în 1778. Această jertfă a Sfântului Iacob a însemnat atunci abolirea definitivă în Moldova a văcăritului, chiar dacă domnitorii ulteriori ar fi vrut să-l impună din nou.

Tot prin grija Sfântului Iacob, la Iaşi a apărut primul spital public, în 1757, pe lângă care a fost înfiinţată Mănăstirea `Sfântul Spiridon, care urma să se îngrijească de buna funcţionare a spitalului. Astfel a continuat tradiţia de îngrijire a bolnavilor de către creştini, dar mai ales de către monahi, lucru început încă din vremea Sfântului Vasile cel mare, în veacul al 4-lea, în Capadocia.

COLECȚIA ACATISTE ȘI VIEȚI DE SFINȚI

160

Viața și Acatistul Sfântului Ierarh Iacob Putneanul, Mitropolitul Moldovei

Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă

„Grija cea lumească lepădând
și viață pustnicească trăind, ca un
bun păstor turma cea cuvân-
tătoare a Moldovei ai păzit, pentru
aceasta cu Îngerii în ceruri te
veselești, Sfinte Ierarhe Iacob,
Arhiereul lui Hristos; roagă-te
pentru sufletele noastre.”

Troparul Sfântului Ierarh
Iacob Putneanul

www.editurapatriarhiei.ro
ISBN 978-973-616-489-7

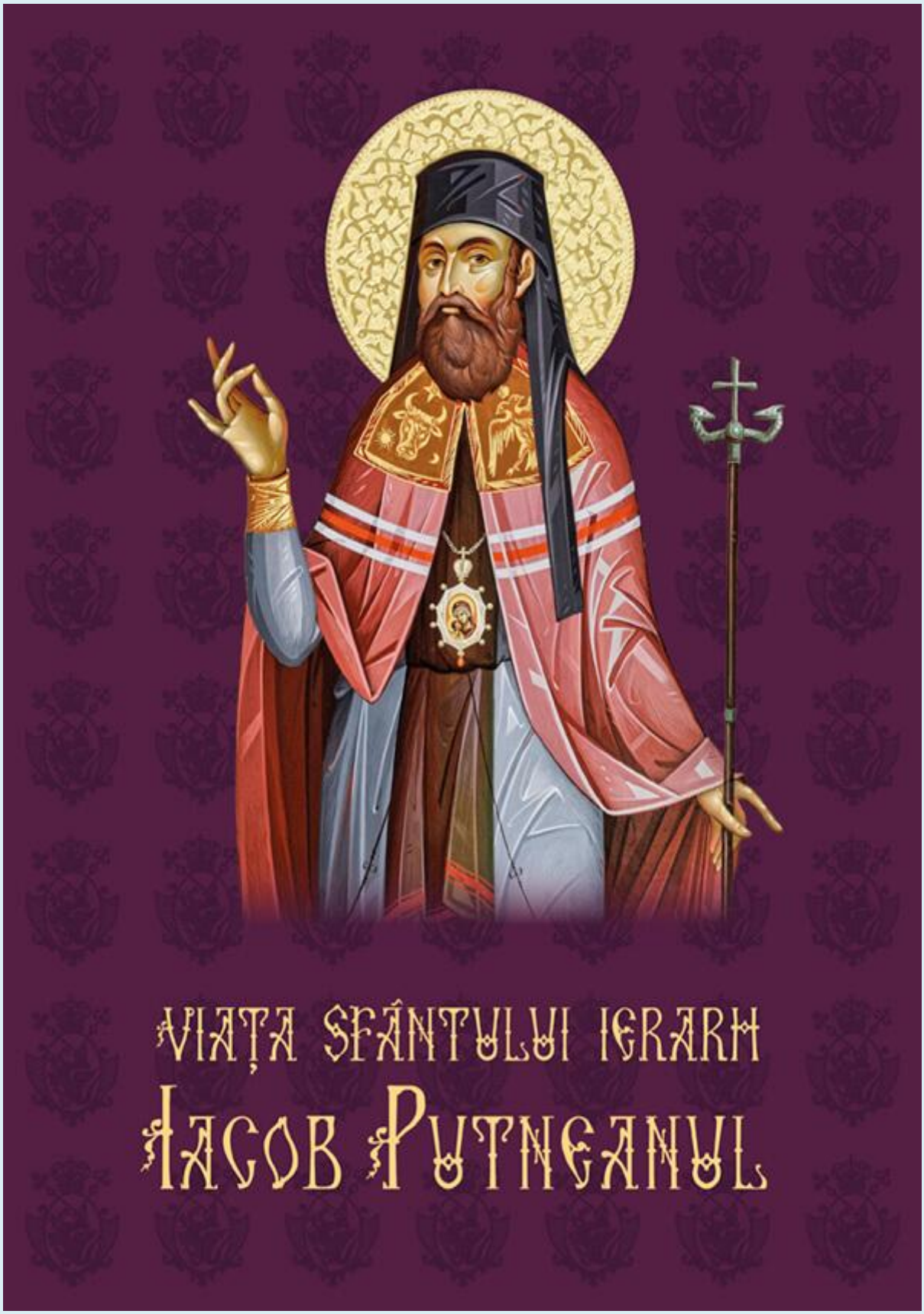

VIAȚA SFÂNTULUI IERARH
IACOB PUTNEANUL

Sfântul Iacob putneanul este un dar neprețuit, pe care Dumnezeu l-a făcut poporului român și Bisericii. Viața și faptele sale sfinte nu au rămas ascunse sub obroc, ci sunt o pildă de slujire a lui Dumnezeu, din toată inima și din toată puterea, prin toate darurile cu care marele ierarh a fost înzestrat.

Viața Sfântului ierarh Iacob putneanul a fost publicată într-o ediție ilustrată la Editura mitropolit Iacov putneanul a Centrului de Cercetare și Documentare „Ștefan cel mare” al Sfintei Mănăstiri Putna.

https://www.putna.ro/Viata-Sf.-Iacob-s7-ss15.php

• Inelul cu sigiliul Mitropolitului Iacob Putneanul și semnătura sa de pe actul de blestem al văcăritului.

În 1749, Sfântul Iacob luase parte la legarea prin blestem a văcăritului de către toți ierarhii moldoveni.

Voievodul Constantin Racoviță, la începutul celei de-a doua domnii în Moldova, în 1756, l-a impus din nou. Sfântul Iacob l-a sfătuit și l-a determinat să renunțe la acest impozit. Iată cum este descrisă fapta Sfântului Iacob și gravitatea văcăritului într-o cronică din epocă:

„Îndemnându-se din râvnă dumnezeiască și prin duhovnicescul sfat al Preasfințitului Iacob, Mitropolitul Moldovei, și socotind cum că toată ticăloșia și stricăciunea țării acesteia nu este dintr-altă, fără numai dintr-acea dajdie stricătoare și urâtă, că măcar că vaci nu rămăseseră la locuitorii țării, dar, de vreme ce era văcăritul, tot trebuia să dea sumă de bani, și o babă săracă, ce toarce în furcă să-și agonisească hrana și comândul său, trebuia la acea vreme să dea și ea bani la văcărit."

Sfântului Iacob și celorlalți ierarhi li s-au alăturat boierii țării și, împreună, au cerut și au primit de la Patriarhul de Constantinopol o carte de afurisenie împotriva acelora care vor pune din nou acest impozit.

Ceremonia religioasă de punere a blestemului asupra văcăritului a fost deosebită.

• Tabloul Sfântului Iacob Putneanul la momentul începerii lucrărilor de înnoire a Mănăstirii Putna, în 1755, pe când era Mitropolit al Moldovei. Muzeul Mănăstirii Putna.

Domnul Constantin Racoviță a chemat la Iași câte 6 locuitori din fiecare ținut al țării. Alături de ei, au venit mulți oameni din oraș și din împrejurimi. S-au adunat cu toții în Catedrala Mitropolitană și în incinta Mitropoliei. În cadrul Sfintei Liturghii, la Vohodul Mare, Sfântul Iacob a dat citire Cărții patriarhale de blestem, iar poporul a răspuns după fiecare frază: „Amin!" Cronicarul Enache Kogălniceanu, care s-a ocupat cu buna rânduială la slujbă, a scris: „nu putem arăta ce vuiet era în biserică de strigarea norodului". Apoi a urmat citirea unei cărți de blestem, semnată de mitropolit, de episcopi și de egumenii marilor mănăstiri.

După înlăturarea acestui impozit, în anii următori țara a înflorit, pentru că familiile se eliberaseră de povara sărăciei datorate impozitului văcăritului. Înlăturarea impozitului a făcut ca mai mulți copii să se nască în familiile care nu mai erau stăpânite de frica de a nu avea ce să le dea de mâncare: „îndată cum s-au rădicat această dajdie, au început a se întări și a se înmulți locuitorii țării și de atunci prea bine s-au îndreptat țara".

Dar Sfântul Iacob a trebuit să lupte în continuare pentru păstrarea acestei binefaceri. Urătorul de bine al neamului omenesc, care se luptă mai ales împotriva celor mai slabi, a copiilor, nu putea să rabde că din ce în ce mai mulți prunci veneau pe lume, primeau Taina Botezului, iar părinții lor Îl lăudau pe Dumnezeu pentru aceasta.

Antologhion (1755), *Apostol* (1756), *Psaltirea* (1757), *Liturghier* (1759), *Antologhion* (1760).

Tot la Iași, Sfântul Iacob s-a îngrijit să publice cărți cu învățăturile marilor părinți văzători de Dumnezeu, folositoare la deprinderea meșteșugului luptei duhovnicești: *Adunare de multe învățături pentru preoți* (1753), *Carte de duhovnicie* (1755), *Alfavita* (1755), *Despre lemnul Sfintei Cruci* (1759).

Pentru a înțelege cât de mult a sporit Sfântul Iacob numărul cărților de folos, trebuie spus că între 1700 și 1750 au fost tipărite 66 de cărți în Țara Românească și doar 10 în Moldova, iar între 1750 și 1760, Sfântul Iacob a tipărit în Moldova 15 cărți.

Sfântul Iacob a avut un rol foarte important în dezvoltarea învățământului. Pentru a împlini nevoia de cărți după care să învețe copiii, el a tipărit, în 1755, primul abecedar din Moldova, *Bucvarul*. În prefața acestuia, Sfântul Iacob scrie cât de importantă este educația copiilor și cât de mare nevoie era de cărți pentru copii: „Cum dar vei nădăjdui de bine unde nu este hrană bună copiilor? Iar de hrană ca aceea în țara aceasta, cine nu vede câtă lipsă este?"

Patru ani mai târziu, a tipărit o nouă ediție a *Bucvarului*, îmbunătățită. În 1771, această ediție va fi republicată la Viena, pentru școlile din Bucovina.

La propunerea Sfântului Iacob, prin hrisovul domnesc al lui Teodor Callimachi din 25 iunie 1759 s-a înființat prima școală rurală din Moldova, pentru copiii satului Putna. În primele decenii de funcționare, Sfântul Iacob

• Pagina de titlu și pagina cu literele alfabetului chirilic, folosit în acea vreme, din *Bucvar*.

„Văzând eu copii lipsiți de hrana ce îi se cădea, bolind cu inima de nenorocirea învățăturii lor, am dat în tipar această cărțulie. [...] Care aceste toate învățându-le copiii de mici să poată cunoaște ce este frica lui Dumnezeu, căci de această hrană bună a copiilor întreabă și răspunde David: «Întru ce-și va îndrepta cel tânăr calea sa? Întru păzirea cuvintelor Tale» (*Psalm* 118, 9)." (*Bucvar*, Iași, 1755).

va încredința Arhimandritului Vartolomei Mazereanu și altor călugări ascultarea de a preda copiilor și de a purta grija întreținerii școlii. Până la mijlocul secolului al XIX-lea, aici vor preda monahi putneni, apoi vor veni învățători laici. Școala funcționează, fără întrerupere, până în prezent.

Nu numai prin tipărirea *Bucvarului* și prin înființarea școlii din Putna și-a arătat Sfântul Iacob grija pentru educarea copiilor, ci permanent îi îndemna pe credincioși spre aceasta. Fără învățătură, sufletul se usucă, scria el: „Învățătura este asemenea cu florile cele mirositoare, iar cel neînvățat este asemenea copacului celui uscat."

Râvna sa pentru educație se datora înțelegerii pe care o avea despre rostul educației. Sfântul Iacob a înțeles că lumea și frumusețea ei sunt daruri de la Dumnezeu pentru om. Iar omul, prin frumusețea și sensul celor văzute, este chemat să înțeleagă frumusețea și realitatea celor nevăzute.

Educația deschide ochii pentru a înțelege firea acestei lumi, pentru a înțelege rostul fiecărui lucru și dreapta lui folosire, rostul fiecărui om și dreapta legătură cu ceilalți oameni. Cunoscând lucrările lui Dumnezeu, omul află despre El și despre dragostea Sa pentru om, pentru care a făcut toate. Și astfel, folosind după voia lui Dumnezeu cele văzute, omul se înalță către cele duhovnicești, nevăzute. Așadar, pentru Sfântul Iacob, educația este o cale pentru dobândirea vieții veșnice.

De aceea, ca părinte sufletesc și ca ierarh responsabil cu educația în țară, el a urmărit ca prin aceasta să se formeze fii ai Împărăției cerurilor. Având în fața ochilor acest rost, Sfântul Iacob și colaboratorii săi au făcut eforturi mari, continue, și au înscris câte o pagină importantă în istoria educației și în istoria culturii românești.

Sfântul Iacob a dorit să arate poporului modele de desăvârșire – sfinții. De aceea, a rânduit să fie traduse *Viețile sfinților*, adevărate manuale în care orice om, de orice vârstă, fire și statut, își poate afla un model de viață. La îndemnul

• Schitul Dălești din județul Neamț a fost ctitorit de ieromonahul Dionisie Hudici, ucenic al Sfântului Iacob Putneanul, cu binecuvântarea și sprijinul acestuia.

lui, s-au tradus, deși fără a fi reușit să le publice, 6 dintre cele 12 volume ale *Vieților sfinților*, pe lunile septembrie, octombrie, noiembrie, martie, aprilie și mai. Din păcate, acestea și alte cărți traduse la îndemnul său au rămas în manuscris în urma retragerii sale din scaunul de mitropolit.

PĂRINTE AL TUTUROR

Contemporanii au simțit că asupra Sfântului Iacob sunt harul și lucrarea lui Dumnezeu. De aceea, l-au ascultat și l-au urmat în inițiativele sale. Dar mai ales dragostea sa i-a făcut să îi fie alături.

Împărtășindu-se de dragostea lui Dumnezeu pentru om, Sfântul Iacob a avut multă dragoste față de semeni. Prin aceasta, a încălzit inimile lor spre facerea de bine și spre viața în Hristos.

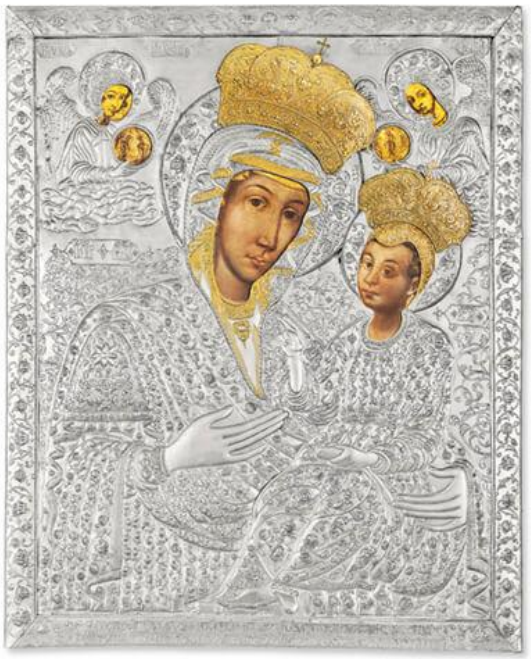

▲ Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului, ferecată în argint de Sfântul Iacob la începerea lucrărilor de înnoire a Mănăstirii Putna, în 1755.

Coroniţele cu care era împodobită icoana Maicii Domnului în zilele de sărbătoare. ►

L-a avut ca pildă în această întreprindere pe Episcopul Ioanichie de la Roman, care ctitorise un spital public la Mănăstirea Precista Mare, în Roman, şi unul la Mănăstirea Sfântul Proroc Samuil, în Focşani. De altfel, Sfântul Iacob a avut grijă nu numai de spitalul ridicat de el, ci şi de aceste aşezăminte. Astfel, prin mijlocirea sa, Constantin Racoviţă a dat 12 hrisoave Mănăstirii Precista Mare şi metocului ei, Proorocul Samuil, în 1756, acordându-le însemnate privilegii, venituri, scutiri şi întinse moşii, pentru a asigura funcţionarea spitalului.

Sfântul ierarh a vegheat şi la soarta românilor din Transilvania. Ca şi ceilalţi ierarhi din Moldova, el a dăruit antimise mănăstirilor şi bisericilor ortodoxe din Transilvania. Se păstrează, de când era episcop la Rădăuţi, un antimis dăruit bisericii din Cuhea Maramureşului şi mai multe antimise dăruite, pe când era mitropolit, bisericilor din zona Clujului. El s-a ocupat şi de legătura cu Mănăstirea Moisei din Maramureş, atestată ca schit al Putnei în 1759.

În general, cărţile tipărite de Sfântul Iacob au fost folosite în bisericile şi mănăstirile din toate zonele locuite de români şi au fost de mult ajutor în apărarea credinţei ortodoxe a românilor din Transilvania.

Pentru că era un izvor de lumină şi de har, oamenii au venit alături de Sfântul Iacob şi i-au devenit colaboratori. Astfel, la fiecare dintre ctitoriile sale, a ştiut să aducă lângă el pe unii dintre boierii vremii, care s-au învrednicit, astfel, să devină împreună-ctitori cu el şi sunt pomeniţi mereu în bisericile şi mănăstirile ctitorite. Prima asupra căreia şi-a îndreptat mâna spre a o reface a fost biserica Mitropoliei din Iaşi. În timpul păstoririi sale, Sfântul Iacob a înfrumuseţat Mitropolia şi s-a îngrijit de plata datoriilor pe care le acumulase.

Prin sprijinul şi sfatul pe care le-a acordat negustorilor români din Suceava, a ajutat acest oraş să renască în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Sfântul Iacob este considerat al doilea ctitor al bisericii Sfântul Dumitru din Suceava.

Tot el a purtat şi grija Catedralei Mitropolitane din Suceava şi a vegheat asupra ctitoririi Schitului Doljeşti de către un fost boier, intrat în viaţa monahală la Putna, Dionisie Hudici.

AL DOILEA MARE CTITOR AL PUTNEI

Dacă pentru întreaga ţară Sfântul Iacob a fost o lumină vreme de câteva decenii, pentru Mănăstirea Putna el a pus un fundament pentru următorii mai bine de 100 de ani.

După ocuparea nordului Moldovei de către Austria, Putna a fost una dintre cele trei mănăstiri rămase deschise, alături de Dragomirna şi Suceviţa. Principalul motiv al acestei alegeri a fost dat de refacerea materială şi de înflorirea duhovnicească de sub conducerea Sfântului Iacob.

Acesta a început lucrările de refacere a Putnei în anul 1755, când „din întâmplările vremilor şi a nepăcilor", „toate câte sunt în mănăstire erau stricate, încât era un lucru de jale a şi vedea cineva la câtă stare rămăsese această sfântă mănăstire", după cum relatează Arhimandritul Vartolomei Mazereanu.

◄ *Maica Domnului Îndurerată*, icoană ferecată de Sfântul Iacob în anul 1768.

► Stemele Moldovei şi Ţării Româneşti apar reunite pe faţada vestică a turnului de intrare, deoarece ctitorul acestuia, domnul Constantin Cehan Racoviţă, domnise în ambele ţări româneşti.

▼ Turnul de intrare a fost zidit în anul 1757 de către domnul Constantin Cehan Racoviţă, la îndemnul Sfântului Iacob Putneanul.

▲ *Sfinţii 40 de mucenici din Sevasta*, Sfântul *Evanghelist Ioan*, *Întâmpinarea Domnului*. Trei dintre cele 86 de icoane aduse de la Kiev, cu care Sfântul Iacob a înzestrat Mănăstirea Putna.

► Paraclisul Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel, în care se află moaştele Sfântului Iacob Putneanul.

▼ Fântâna din incinta Mănăstirii Putna, zidită de Sfântul Iacob în 1761.

• Sfântul Iacob și principalii colaboratori la reconstruirea Mănăstirii Putna. Detaliu din tabloul realizat după lucrările de înnoire. Circa 1761–1768.

• Copie (circa 1757), potir de la Sfântul Sila (1757) și steluță (circa 1757).

în cuvintele Sfântului Iacob: mănăstirea este „maica și clironomia mea", după cum scrie în testamentul său, în 1761–1762. Mănăstirea este maica duhovnicească în care s-a format și căreia îi datorează sporirea duhovnicească. „Clironomie" înseamnă că mănăstirea îi este moștenitoare, adică toate ostenelile sale duhovnicești și materiale se adaugă la zestrea mănăstirii, care mereu se îmbogățește prin fiii ei.

Cele două sihăstrii sunt locuri ale nevoinței duhovnicești mai înalte, în care se retrag, cu binecuvântare, părinții mănăstirii doritori de liniștea isihiei și care sunt capabili să poarte nevoința pustnicească. La sihăstrie pot veni și vieţuitori din alte locașuri monahale, dornici să se nevoiască aici. Din evlavia pentru piscul vieții monahale, care este schima mare, pustnicia, unii dintre părinții mănăstirii vin la Sihăstria Putnei pentru a primi chiar și schima mică, precum Sfântul Iacob și Episcopul Dositei Herescu. Ei vor să își închine viața lui Hristos în acest loc retras, în care rugăciunea cea neîncetată este în inimile nevoitorilor de aici, care sunt dezlipiți de datoriile față de societate ale vieţuitorilor de la vatra mănăstirii.

„Mănăstirea veche" era așezământul din jurul bisericii de lemn, construită de Dragoș vodă la Volovăț și adusă aici de Sfântul Voievod Ștefan. În a doua parte a secolului al XVIII-lea, aici a fost înființată școala pentru copiii din sat și așezământul a fost orientat spre activități cărturărești.

De la sfârșitul secolului al XVII-lea și până la sfârșitul secolului al XVIII-lea, această familie a vieţuitorilor de la Putna i-a avut ca părinți duhovnicești pe Mitropolitul

• Sfântul ierarh Iacob Putneanul, Mitropolitul Moldovei, și ucenicii săi, Cuviosii Sila, Paisie, Natan și Arsenie.

• Scenă din icoana de la baldachinul cu racla moaștelor Sfântului Iacob

a răului, a căutat îndreptarea domnului care îl izgonise, practic, din scaun. A reușit aceasta, astfel încât și Ioan Teodor Callimachi și, apoi, fiul său, Grigore Callimachi, devenit domn, îl vor sprijini în chivernisirea mănăstirii și la înnoirea ei.

Apoi, la Putna, a dus mai departe activitatea lui cărturărească și duhovnicească, cu ochii ațintiți asupra lui Iisus Hristos și având totodată cugetul la viața de dincolo. Cugetarea la moarte și la vremelnicia lucrurilor i-au dat o adâncă așezare în Hristos și o smerită cugetare prin care a urcat din treaptă în treaptă spre unirea cu Blândul Iisus, Domnul și bucuria călugărilor.

S-a adâncit în rugăciunea curățitoare și luminătoare de suflet. Cu câțiva ani înainte scrisese: „dumnezeiasca rugăciune, aducând lumina lui Hristos în sufletul nostru și risipind dintru dânsul negura ce-l vatămă pe el, îl face mai apoi cu mult mai luminat decât soarele, căci aievea știut este că cel ce vorbește cu Dumnezeu este mai sus de moarte și de stricăciune" (Prefața la *Antologhion*).

Sfântul Iacob a fost acum mai aproape de viața sihăstrească. A iubit de la început acest fel de vieţuire, dar a urmat cu smerenie chemărilor pe care i le-a făcut Dumnezeu, de a fi preot, egumen, episcop și mitropolit. Nici după întoarcerea la Putna nu și-a împlinit voia sa de a fi sihastru, căci a trebuit să poarte în continuare grijă de mănăstire și de credincioșii care alergau la el pentru sfat și binecuvântare.

Acest dor adânc al inimii sale l-a arătat tuturor și l-a împlinit cu cinci zile înainte de a trece la cele veșnice. A fost tuns în schima cea mare de ucenicul său, Cuviosul Natan, care îi fusese duhovnic de câteva decenii, în biserica schitului Sihăstria Putnei. A primit numele Eftimie, după Sfântul Eftimie cel Mare, marele îndrumător al călugărilor, pe care l-a cinstit în mod deosebit toată viața sa și în a cărui zi de pomenire, 20 ianuarie, se născuse.

Cu durerea pricinuită de răpirea Bucovinei, dar cu bucuria de a fi înnoit mănăstirea, în 15 mai 1778, sufletul sfântului păstor s-a înălțat la cer, alături de Hristos, Cel pe care L-a purtat în inimă întreaga viață, Cel care a fost, în toate, bucuria lui. S-a împlinit cu el ceea ce scrisese în cuvântul înainte la *Alfavita sufletească*: „Nu te bucura de nimic întru acest veac al plângerii și trecător, de vreme ce toate sunt întru dânsul nestătătoare și fățarnice, toate sunt întru dânsul mincinoase și schimbătoare. Ci, de voiești a te mângâia, numai întru Domnul te mângâie; de voiești a te bucura, numai întru Domnul te bucură; că bucuria trupească degrabă piere, iar bucuria Domnului rămâne în veci."

Cu doi ani mai devreme, în 1776, scrisese în testamentul său: „Așijderea și altor frați și creștini tuturor cu lacrimi mă rog, de toate cele ce voi fi greșit, să mă ierte. Și cu dragoste pe toți îi chem să mă sărute cu sărutarea cea mai de pe urmă, cum și eu cu duhul pe toți îi sărut. Și tuturor, pentru toate las iertăciune și blagoslovenie. Amin."

Părinții l-au înmormântat în pridvorul mănăstirii, ca nou ctitor al ei, alături de rămășițele pământești ale părinților săi după trup, călugării la bătrânețe. Chipul în care a fost înmormântat este pecetea modului cum și-a trăit viața, lepădând toată slava lumii. Când sfintele sale moaște au fost găsite, s-a văzut că fusese pus în mormânt în veșminte de schimnic, cu o simplă cruce de lemn, îmbrăcată în argint, mică, la piept. Atletul lui Hristos a părăsit slava lumii și a aflat slava Domnului și Dumnezeului său.

• Piatra de mormânt a Sfântului Iacob Putneanul din pridvorul Mănăstirii Putna.

Toate grijile cele din lume lepădându-le,
grija de suflet în tot ceasul avut-ai,
slăvitule; turma Moldovei păzind-o
cu dragoste și obștea Putnei cu mila
îngrijindu-o; ci acum în cer la Ziditorul
rugându-te, trimite-ne nouă pururea,
slăvite Iacob, bogată mila Lui.

Prima carte din colecția „Viețile sfinților povestite copiilor” este dedicată Sfinților putneni Iacob putneanul, mitropolitul Moldovei, și cuvioșii Sila, Paisie și Natan. Ilustrațiile au fost lucrate de Astrid Mihaela Mușat, iar așezarea în pagină a fost făcută de Bogdan Dragomir.

Vieţile Sfinţilor
povestite copiilor

Sfinții putneni

15–16 mai

și erau doritori de mai multă liniște, pentru a se putea ruga cât mai mult în inima lor cu rugăciunea lui Iisus: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul". Văzând înălțimea vieții sihaștrilor, au început să vină aici și călugări din alte mănăstiri. La Sihăstria Putnei biserica avea hramul Buna Vestire, iar la Sihăstria Ursoaia hramul era Sfântul Antonie cel Mare.

Din evlavie pentru viața de sihăstrie, unii părinți ai mănăstirii alegeau ca slujba lor de călugărie să se facă la Sihăstria Putnei.

„Mănăstirea veche" era așezământul din jurul bisericii de lemn a mănăstirii, aflată la 500 de metri de biserica de zid. Această biserică de lemn fusese construită de Dragoș vodă, primul voievod al Moldovei, la Volovăț, iar Sfântul Ștefan cel Mare o adusese aici.

În afară de monahii care vieţuiau la mănăstire și în aceste trei așezăminte, mai erau alții care trăiau ca pustnici, câte unul singur, în chilii aflate în pădurile din jurul mănăstirii.

Între toți călugării din acea vreme, împodobiți cu virtuți preafrumoase, strălucea un părinte pe nume Antonie. Acesta era din Cernăuți, vieţuise la Putna și apoi, ca sihastru, la Sihăstria Horecea de lângă Cernăuți. A fost ales episcop la Rădăuți și apoi Mitropolit al Moldovei (1730–1740). Mitropolitul Antonie avea mulți fii duhovnicești. El a fost părintele duhovnicesc al Sfântului Iacob și el l-a tuns în viața monahală la vârsta de 14 ani. Slujba s-a făcut în bisericuța Sihăstriei Putnei.

Mitropolitul Antonie a fost ucenicul unui părinte de la Putna numit Calistru, care a fost și el episcop la Rădăuți. Părintele Calistru, la rândul lui, fusese ucenicul unui alt mare părinte de la Putna, Mitropolitul Sava al Moldovei.

Așadar, Sfântul Iacob Putneanul a avut părinte duhovnicesc pe Mitropolitul Antonie, bunic duhovnicesc pe Episcopul Calistru, iar străbunic duhovnicesc pe Mitropolitul Sava.

Sfântul Iacob a iubit de mic smerenia. Acasă a fost foarte ascultător de părinți, iar la mănăstire a fost ascultător de Mitropolitul Antonie și de călugării de acolo. Prin smerenie și ascultare, a crescut în cele duhovnicești și toți se bucurau de viața lui aleasă. Așa că, la numai 17 ani, Mitropolitul Antonie l-a hirotonit preot.

După ce a primit darul preoției, Sfântul Iacob a continuat nevoințele duhovnicești cu mai multă râvnă. El s-a adâncit în smerita cugetare, în cunoașterea de sine și în cunoașterea lui Dumnezeu. A citit multe dintre scrierile Sfinților Părinți, care se aflau în biblioteca mănăstirii. Cărțile sfinților erau o hrană sfântă pentru sufletul său însetat de harul dumnezeiesc. Voia să meargă și el pe calea grea, dar minunată, pe care au mers oamenii care L-au slujit pe Dumnezeu.

Al doilea ctitor al Mănăstirii Putna

Sfântul Iacob a fost toată viața sa recunoscător Mănăstirii Putna pentru că s-a format aici.

El a numit Putna „maica" lui, adică cea care l-a născut duhovnicește.

De aceea, când a ajuns părinte duhovnicesc și ierarh, el s-a îngrijit de mănăstire ca un fiu de mama lui. A purtat de grijă de cele materiale și a înnoit mănăstirea, încât este al doilea mare ctitor al Putnei, după întâiul ctitor, Sfântul Voievod Ștefan cel Mare. De asemenea, tot ce era important la mănăstire se făcea cu sfatul și binecuvântarea sa.

Pe lângă aceasta, Sfântul Iacob a povățuit duhovnicește cu multă pricepere pe călugării din acea vreme. El a avut de la Dumnezeu darul să rânduiască fiecărui călugăr ascultarea potrivită, să îl pună pe fiecare acolo unde era voia lui Dumnezeu. Sub îndrumarea lui, călugării putneni de atunci au dus o viață plină de sfințenie, iar trei dintre ei sunt trecuți în calendarul Bisericii noastre: sfinții Sila, Paisie și Natan.

Pe când era mitropolit la Iași, Sfântul Iacob a început lucrările de înnoire a Mănăstirii Putna. Era mare nevoie de o refacere. Mănăstirea suferise mult din cauza războaielor care se duceau între turci, tătari, polonezi, ruși, austrieci pe teritoriul Moldovei. În plus, turla bisericii se dărâmase la un cutremur din anul 1739.

În 1754, Vartolomei Mazereanu era plecat de la Putna în Rusia, la Mitropolitul Antonie. Sfântul Iacob l-a chemat înapoi în țară pentru a traduce cărți din slavonă în română și pentru a-i fi sprijin la înnoirea Putnei. În 15 august 1755, Sfântul Iacob l-a ridicat pe părintele Vartolomei la rangul de arhimandrit și l-a numit stareț la Mănăstirea Putna.

Arhimandritul Vartolomei a scris istoria mănăstirii și, mai ales, a refacerii ei. El arăta că, din cauza războaielor și a altor întâmplări, „toate câte sunt în mănăstire erau stricate, încât era un lucru de jale a și vedea cineva la câtă stare rămâsese această sfântă mănăstire."

Mai întâi, în 1755, Sfântul Iacob a cerut cu smerenie acordul obștii pentru a începe lucrările ca „al doilea ctitor mare al mănăstirii și înnoitor" al ei.

Sfântul Iacob a primit sprijin atât din Moldova, cât și din Țara Românească. Astfel, el a trimis pe Sfântul Sila la Constantin Racoviță, care atunci era domn în Țara Românească, și la boierii munteni, care au dăruit bani pentru lucrări. Mai apoi, Constantin Racoviță

În anul 1765, Sfântul Iacob a făcut un policandru foarte frumos pentru biserică, iar în 1773, a făcut o catapeteasmă nouă, poleită cu aur. Policandrul și iconostasul, ca și ferecătura de la icoana Maicii Domnului, se păstrează până astăzi la Putna.

Sfântul Iacob nu a fost singur în toate aceste lucrări. I-au fost alături obștea mănăstirii și credincioșii care au devenit și ei ctitori noi ai Putnei.

Dar el a fost cel care a înmulțit în sufletele tuturor râvna pentru refacerea mănăstirii și a condus cu pricepere lucrările.

Înnoirea pe care el a adus-o mănăstirii a fost o lucrare dumnezeiască, deoarece, după câțiva ani, Imperiul Austriac a ocupat nordul Moldovei, Bucovina, și aproape toate mănăstirile și schiturile au fost închise. Doar trei mănăstiri au rămas deschise: Putna, Sucevița și Dragomirna. Putna a rămas deschisă pentru că aici era mormântul Sfântului Ștefan și pentru că fusese înnoită de către vrednicul ierarh.

Sfântul Iacob a vegheat și la bunul mers și la dezvoltarea schiturilor. Evlavia lui din copilărie pentru viața pustnicească l-a făcut să se aplece cu multă dragoste asupra tuturor sihaștrilor mănăstirii.

Astfel, în 1753, Sfântul Iacob l-a rânduit pe Sfântul Sila să poarte de grijă sihaștrilor de la Sihăstria Putnei. Acesta s-a gândit să facă aici o biserică de piatră. Peste ani, Sfântul Sila a povestit cum a mers la Sfântul Iacob și acesta l-a sfătuit cum să procedeze:

„Descoperind și arătând eu acest gând al meu Preasfinției Sale Mitropolitului Iacob, Preasfinția Sa m-a sfătuit și m-a foarte îndemnat să mă apuc de biserică. Și așa, după îndemnul Preasfinției Sale, m-am apucat și biserica cea mică de lemn, care este făcută de răposatul Ilie Cantacuzino, așa întreagă cum era am tras-o cu boi din acest loc și am mutat-o în livada cu meri, la loc înalt și foarte frumos. Am rânduit ca împrejurul ei să se îngroape trupurile răposaților părinți. Iar întru acel loc unde a fost biserica, cu darul și cu ajutorul lui Dumnezeu și cu milosteniile creștinilor, am făcut biserică de piatră și am împodobit-o cu catapeteasmă și icoane frumoase și cu toate podoabele și trebuințele care i se cuvin casei lui Dumnezeu."

În schituri, monahii s-au îndeletnicit foarte mult cu rugăciunea și cu traducerea și scrierea de cărți.

Sfinții Sila, Paisie și Natan

Un rod frumos al Sfântului Iacob sunt ucenicii săi. Ei au întărit Ortodoxia și au ajutat la păstrarea neamului românesc în Bucovina, mai ales după ocuparea ei de Imperiul Austriac în 1774–1775. Dintre ucenici, trei au fost canonizați împreună cu el: Sfinții Sila, Paisie și Natan.

Sfântul Sila s-a născut în anul 1697 și a intrat din copilărie în viața monahală la Schitul Orășeni din Botoșani. După ce a trecut la cele veșnice părintele duhovnicesc al acestui schit, auzind de viețuirea aleasă de la Sihăstria Putnei, a venit și a rămas aici întreaga sa viață. Cu binecuvântarea Sfântului Iacob, el a făcut biserica de zid de la Sihăstria Putnei.

Miluitor al săracilor

În vremea în care a trăit Sfântul Iacob, Moldova și Țara Românească se aflau în perioada grea a domniilor fanariote. Domnitorii erau numiți de către sultan din rândul a patru familii de greci din cartierul Fanar al Istanbulului. Candidații trebuiau să dea mari sume de bani sultanului, marelui vizir și altor persoane importante din Imperiul Otoman pentru a fi numiți domni. Apoi, după ce veneau în țările române, ei cereau impozite împovărătoare, pentru a strânge banii cheltuiți cu dobândirea domniei. Impozitele se numeau „dajdii". Pentru că turcii puteau numi alt domnitor în locul lor după doar câteva luni de domnie, ei luau repede impozite mari de la oameni, ca să fie siguri că adună banii cheltuiți și ceva în plus.

Una dintre cele mai mari binefaceri pe care Sfântul Iacob a făcut-o poporului a fost că a determinat pe domnii țării să elimine trei impozite.

Impozitul numit „pogonărit" a fost eliminat în 1755, iar cel numit „vădrărit", în 1756. Lupta cea mai grea a dus-o pentru eliminarea impozitului numit „văcărit", care era cel mai asupritor.

La început, văcăritul se cerea de la oamenii care aveau vaci. Din cauză că nu aveau bani să plătească, oamenii vindeau vacile. Dar apoi s-a schimbat legea și trebuiau să plătească chiar dacă le vânduseră sau nu aveau. Toate acestea duceau la o sărăcie cumplită a oamenilor, mai ales pentru cei simpli, care nu mai aveau ce să dea de mâncare copiilor.

În mai multe rânduri, episcopii țării au pus blestem asupra văcăritului și i-au convins pe domnitori să interzică această dajdie. Dar domnii țării se schimbau des și, până la urmă, un domn impunea ca blestemul să fie dezlegat și el lua din nou impozitul de la oameni.

Strănepotul duhovnicesc al Sfântului Iacob, Mitropolitul Sava, a reușit pentru prima dată să oprească impozitul, punând blestem asupra lui, în 1698. Dar abia Sfântul Iacob a reușit să desființeze pentru totdeauna văcăritul.

Jertfa pentru popor

Mult bine a făcut Sfântul Iacob copiilor, bolnavilor, săracilor, călugărilor și tuturor creștinilor. Urâtorul de bine al neamului omenesc, care se luptă mai ales împotriva celor mai slabi, a copiilor, nu putea să rabde că din ce în ce mai mulți prunci veneau pe lume, primeau Taina Botezului, iar părinții lor lăudau pe Dumnezeu pentru aceasta. Nu putea să rabde nici înflorirea mănăstirilor și a bisericilor, nici pacea pe care Sfântul Iacob o aducea în țară. De aceea, diavolul căuta să îl facă pe Sfântul Iacob să se abată de la voia lui Dumnezeu.

În martie 1757, turcii l-au mazilit pe domnitorul Constantin Racoviță și în locul lui au pus domnitor pe Scarlat Ghica. Noul domn a încercat să îl determine pe Sfântul Iacob să dezlege blestemul pe văcărit.

Văzând că nu îl poate convinge, Scarlat Ghica a apelat la sultan și a primit voie să reintroducă văcăritul, chiar dacă arhiereii nu dezleagă blestemul. Dar, spune cronicarul, „s-a cunoscut că nu a fost voia lui Dumnezeu să treacă ruga și lacrimile lui Iacob Mitropolitul și ale altor arhierei;

că atunci când gătise toată rânduiala slujbei să pornească văcăritul, i-a sosit mazilirea și s-a dus în Țara Muntenească".

Când turcii l-au numit domn pe Ioan Teodor Callimachi, acesta a insistat foarte mult ca Sfântul Iacob să dezlege blestemul. În cele din urmă, după doi ani, în 1760, pentru a nu apărea o dezbinare mare în țară, Sfântul Iacob a părăsit scaunul de mitropolit.

El a spus atunci: „Iată că m-am lepădat și de Mitropolie și de cinste și de toate ale acestei lumi, numai focul jurământului să nu-mi iau în cap și în suflet. Socotiți că sunteți toți musafiri ai acestei lumi și în cealaltă lume avem a trăi și a răspunde la faptele noastre și fiți sănătoși." Cu toții, și boieri, și oameni simpli, au plâns amarnic, căci un păstor sfânt pleca de la ei.

Dar jertfa lui nu a fost în zadar. Prin ea s-a eliminat definitiv văcăritul în Moldova. Spre deosebire de Moldova, în Țara Românească văcăritul a mai fost cerut de la oameni încă 40 de ani.

pentru a avea grijă de sufletele oamenilor siliți să trăiască în țară străină. S-au plecat cu smerenie și pocăință în fața lui Dumnezeu, Care a îngăduit ca zona cu cele mai multe mănăstiri ale Moldovei, cu mormintele Sfântului Ștefan și ale altor voievozi să ajungă într-o țară neortodoxă. Ei au ajutat cu fapta și cu rugăciunea pe oamenii a căror viață s-a schimbat fără voia lor și i-au încurajat să nu își piardă nădejdea în Dumnezeu, ci să se țină strâns de Biserică, pentru că Împărăția lui Dumnezeu nu este din lumea aceasta, iar toți cei ce suferă pe nedrept vor fi răsplătiți de Hristos Domnul.

Cu smerenie, iertând pe toți și cerând iertare de la toți, Sfântul Iacob s-a pregătit pentru întâlnirea cu Hristos Domnul.

În 1776, a scris în testamentul său: „Așijderea și altor frați și creștini tuturor cu lacrimi mă rog, de toate cele ce voi fi greșit, să mă ierte. Și cu dragoste pe toți îi chem să mă sărute cu sărutarea cea mai de pe urmă, cum și eu cu duhul pe toți îi sărut. Și tuturor, pentru toate las iertăciune și blagoslovenie."

Cu cinci zile înainte de a trece la cele veșnice, și-a împlinit dorul de pustnicie pe care l-a purtat toată viața în suflet. A mers la Sihăstria Putnei și a fost tuns în schima mare de către Sfântul Natan, primind numele Eftimie, după Sfântul Eftimie cel Mare, în a cărui zi de prăznuire se născuse.

În 15 mai 1778, sufletul bunului păstor s-a înălțat la cer, plin de iubire și

smerenie. Hristos, Cel pe care L-a purtat în inimă întreaga viață, Cel care a fost, în toate, bucuria lui, l-a primit în Împărăția Sa.

Sfântul său trup a fost așezat în mormântul pregătit în pridvorul mănăstirii, în veșminte de schimnic, cu o cruce simplă, de lemn îmbrăcat în argint, la piept.

După câțiva ani, îl vor urma la locașurile de veci și ucenicii sfinți.

Sfântul Sila va trece la cele veșnice în 23 aprilie 1783, Sfântul Paisie în 16 decembrie 1784, iar Sfântul Natan în 26 decembrie 1784.

În 1785, Imperiul Austriac va închide aproape toate mănăstirile din Bucovina. Doar trei, Putna, Sucevița și Dragomirna, au rămas deschise, având voie să aibă maxim 25 de călugări fiecare. Astfel, față de mai mult de 800 de călugări și călugărițe care viețuiau în mănăstirile și schiturile Bucovinei, după ocupație erau mai puțin de 80.

Dar rugăciunile sfinților în cer și moaștele lor pe pământ au vegheat asupra credincioșilor.

În 1918, prin Marea Unire, românii din Bucovina s-au unit din nou cu frații lor. Însă după 1945, a venit prigoana comunismului ateu.

Abia după 1989, când a căzut comunismul, mănăstirea și-a putut deschide porțile pentru a-i primi pe cei care doreau să îi slujească lui Hristos. Atunci a fost refăcut și schitul Sihăstria Putnei.

Canonizarea Sfinților putneni

Duminică, 14 mai 2017, la Mănăstirea Putna a avut loc proclamarea solemnă a canonizării Sfântului Iacob Putneanul și a ucenicilor săi, Sfinții Sila, Paisie și Natan, de către Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul României.

Cvlavia pentru sfinții putneni Iacob, Sila, Paisie și Natan a crescut din ce în ce mai mult.

Luând aminte la viețile lor sfinte și la puterea duhovnicească pe care Dumnezeu o revarsă prin ei în lume, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât, în ședința din 6–7 iunie 2016, canonizarea Sfântului Iacob, cu zi de prăznuire 15 mai, și a ucenicilor săi, Sfinții Sila, Paisie și Natan, în ziua următoare, 16 mai.

După hotărârea de canonizare, în 15 iunie 2016, în prezența Înaltpreasfințitului Arhiepiscop Pimen al Sucevei și Rădăuților, părinții Mănăstirii Putna au deschis cripta în care a fost înmormântat Sfântul Iacob.

Starețul mănăstirii, Arhimandritul Melchisedec Velnic, a spus despre felul cum au fost aflate moaștele Sfântului Iacob: „L-am găsit ca pe o pâine coaptă și rumenă – culoarea sfințeniei și a desăvârșirii întru Domnul. L-am găsit smerit înveșmântat. Am simțit că atunci când a spus «mă las și de mitropolie», cu adevărat s-a și lepădat de toate cele ale lumii."

Punerea în raclă a sfintelor sale moaște a avut loc în 25 septembrie 2016, ca parte a sărbătoririi a 550 de ani de la punerea pietrei de temelie a Mănăstirii Putna de către Sfântul Voievod Ștefan cel Mare. Racla pentru sfintele moaște a fost sfințită de către Preafericitul Părinte Ioan al X-lea, Patriarhul Antiohiei și al Întregului Orient.

https://www.putna.ro/Viata-Sfintilor-putneni-s7-ss17.php

Icoane

MITROPOLITUL
TEOCTIST
MITROPOLITUL
IACOB
PUTNEANUL
©doxologia.ro

SFÂNTUL IERARH
IACOB PUTNEANUL
SFÂNTUL CUVIOS
NATAN
SFÂNTUL CUVIOS
SILA
SFÂNTUL CUVIOS
PAISIE

SFINȚII
PUTNENI
CUV. PAISIE
MITROPOLITUL IACOV
CUV. ARSENIE
CUV. SILA
CUV. NATAN

©doxologia.ro

SF. IER. IACOB
PUTNEANUL
MITROPOLIT
AL MOLDOVEI

SFÂNTUL
IERARH
IACOB
PUTNEANUL
15 mai

15 mai

Sfântul Ierarh

Iacob Putneanul

mitropolitul Moldovei

video fotografii
articole acatist icoane

Mai

15

6 lucruri despre Sf. Iacob Putneanul

- La 12 ani a intrat în viața monahală la Mănăstirea Putna și a ajuns Mitropolit al Moldovei la 31 de ani
- A deschis o tipografie unde a tipărit cărți de slujbă și de învățătură în limba română
- A tipărit primul abecedar și a înființat prima școală elementară rurală din Moldova, îngrijită de monahii putneni
- Datorită intervenției sale, au fost eliminate mai multe impozite foarte împovărătoare pentru țărani
- Este unul dintre fondatorii Spitalului Sf. Spiridon din Iași
- Este al doilea ctitor al Mănăstirii Putna

BASILICA.RO

BASILICA.RO
Învățătura este asemenea cu florile cele mirositoare, iar cel neînvățat este asemenea copacului celui uscat.
Sf. Iacob Putneanul

BASILICA.RO
ÎNVĂȚĂTURA ESTE
ASEMENEA CU FLORILE
CELE MIROSITOARE,
IAR CEL NEÎNVĂȚAT
ESTE ASEMENEA
COPACULUI CELUI USCAT.
Sf. Iacob Putneanul

BASILICA.RO

Cel ce vorbește cu Dumnezeu este mai sus de moarte și de stricăciune.

Sf. Iacob Putneanul

BASILICA.RO

CEL CE VORBEȘTE
CU DUMNEZEU
ESTE MAI SUS
DE MOARTE
ȘI DE STRICĂCIUNE.

Sf. Iacob
Putneanul

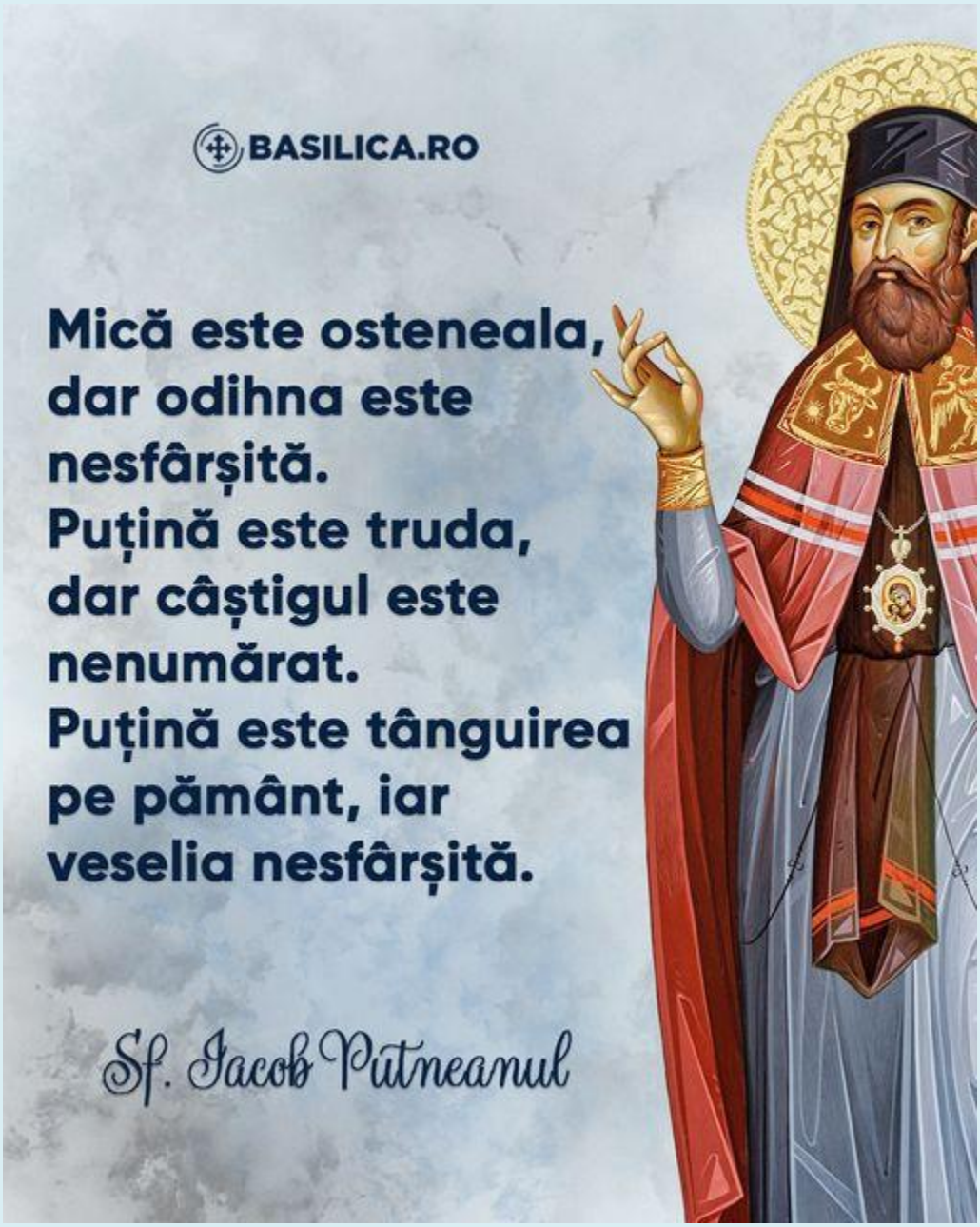
BASILICA.RO
Mică este osteneala,
dar odihna este
nesfârșită.
Puțină este truda,
dar câștigul este
nenumărat.
Puțină este tânguirea
pe pământ, iar
veselia nesfârșită.
Sf. Iacob Putneanul

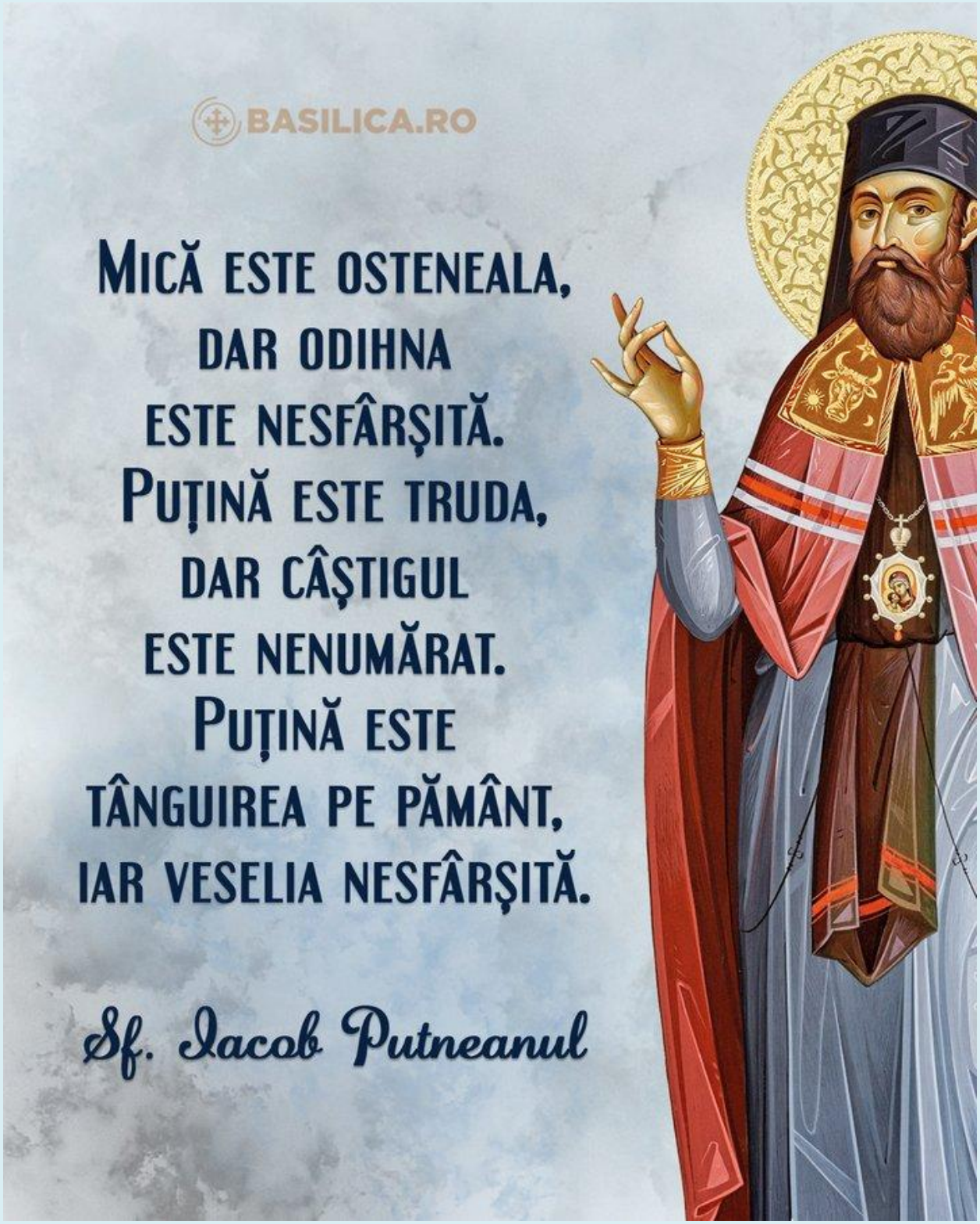
BASILICA.RO
MICĂ ESTE OSTENEALA,
DAR ODIHNA
ESTE NESFÂRȘITĂ.
PUȚINĂ ESTE TRUDA,
DAR CÂȘTIGUL
ESTE NENUMĂRAT.
PUȚINĂ ESTE
TÂNGUIREA PE PĂMÂNT,
IAR VESELIA NESFÂRȘITĂ.
Sf. Iacob Putneanul

SFÂNTUL
CUVIOS
PAHOMIE
CEL MARE
„AUZIND ÎN
MINTEA TA
VENIREA JU-
DECĂTORULUI,
SUSPINĂ, LĂ-
CRĂMEAZĂ
ȘI TE TÂN-
GUIEȘTE

15 mai

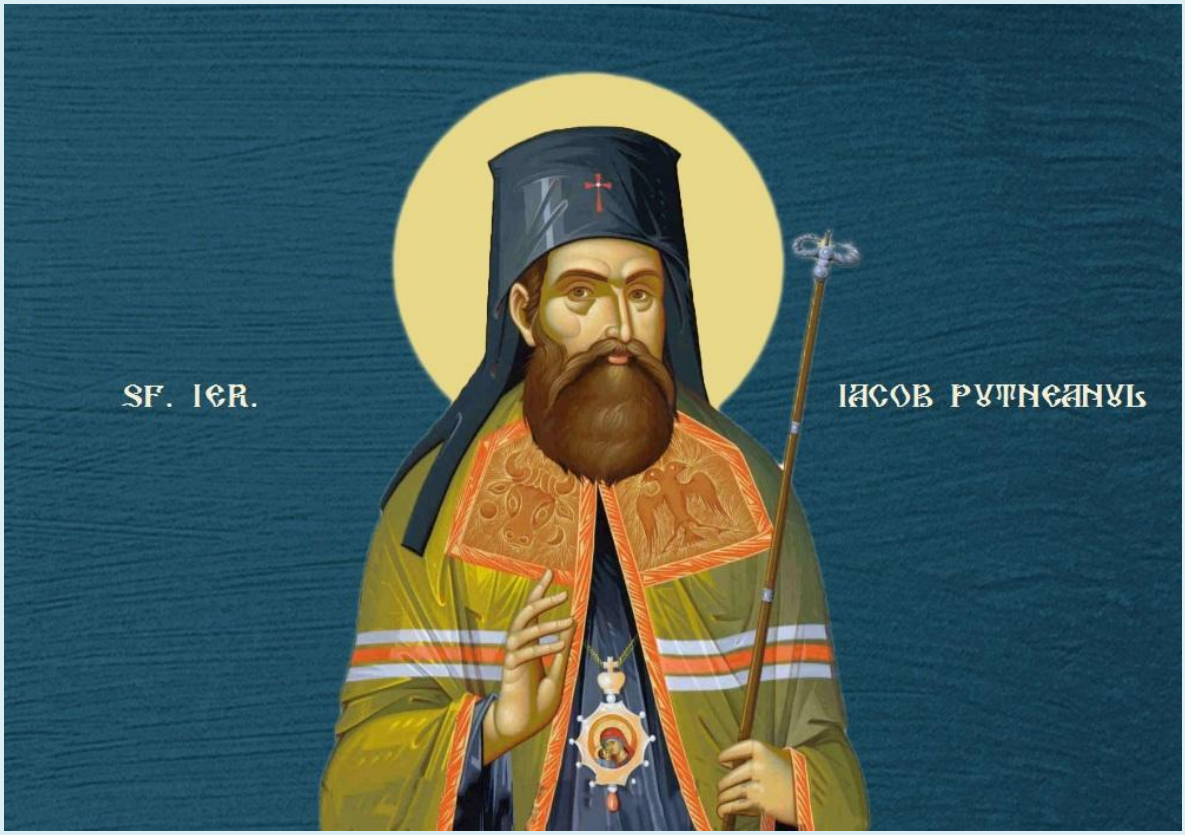
SF. IER.
IACOB PUTNEANUL

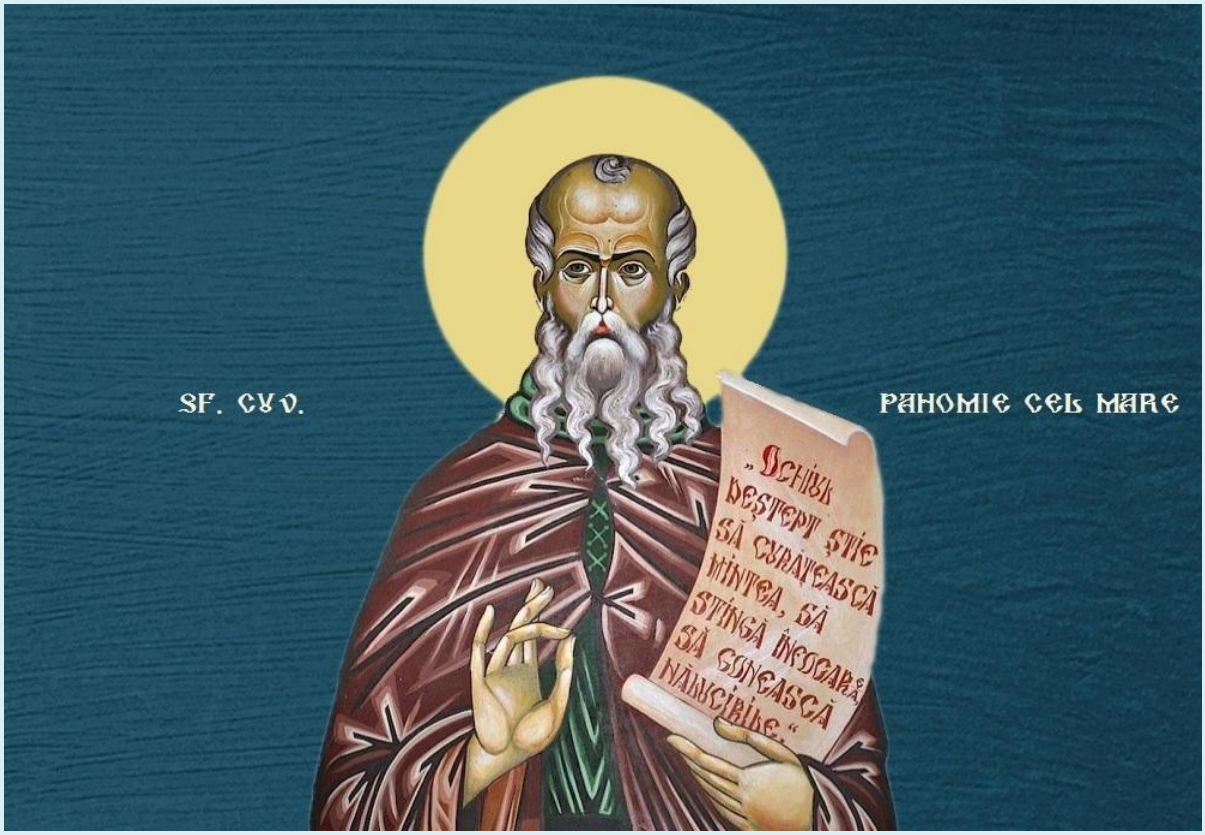
SF. CUV.
PAHOMIE CEL MARE
„OCHIUL
BĂȘTEPT ȘTIE
SĂ CURĂȚEASCĂ
MINTEA, SĂ
STINGĂ ÎNȚELEPȚII
SĂ CUNOASCĂ
NĂLUCIRILE.“

Troparul Sfântului Ierarh Iacob Putneanul, mitropolitul Moldovei

15 Mai - Glasul 3

Grija cea lumească lepădând
şi viaţa pustnicească trăind,
ca un bun păstor turma cea
cuvântătoare a Moldovei ai
păzit, pentru aceasta cu îngerii
în ceruri te veseleşti, Sfinte
Ierarhe Iacob, Arhiereul lui
Hristos, roagă-te pentru
sufletele noastre.

Troparul Sfântului Cuvios Pahomie cel Mare

15 Mai - Glasul 8

Arătatu-te-ai mai mare
turmei Păstorului celui
mare, îndreptând turmele
sihastrilor la staulul cel
ceresc, părinte Pahomie,
si schima cea de acolo,
cuvioase, pustnicilor
deprinzând, si pe aceasta
iarăsi o ai învătat; si acum
împreună cu aceia te
bucuri si te veselesti în
cerestile locasuri.

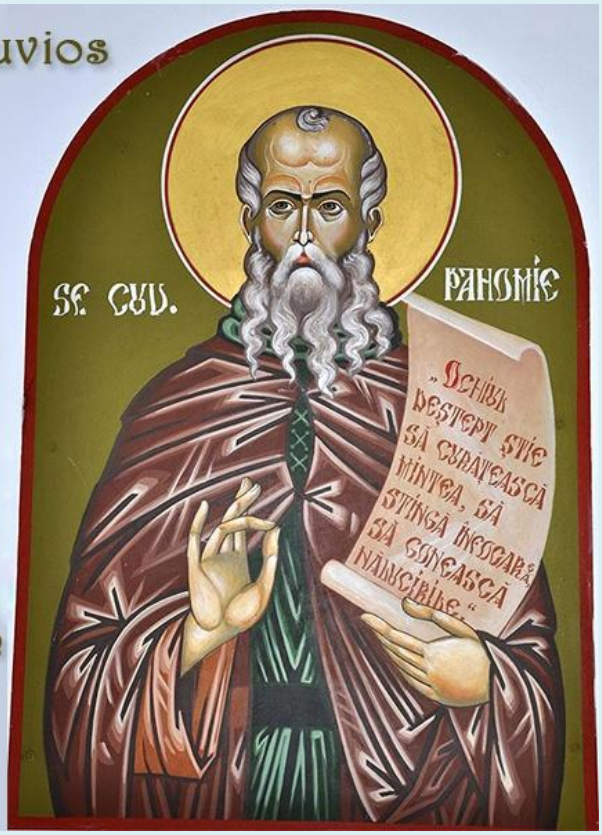

Bucură-te, Sfinte Iacob, părinte şi ierarh mult-milostiv al Moldovei şi nu numai!